

ISBN 978-966-07-1634-6

ISBN 978-966-07-1634-6

ISBN 978-966-07-1634-6

І. Сміян. Як втихне буря під ребром...

Служити народові —
то служити Богові.

І. Огієнко

Іван Семенович Сміян

ЯК ВТИХНЕ БУРЯ ПІД РЕБРОМ...

(книга п'ятнадцята)

Дождались ми ясної ери!
Кругом есдеки і есери!
Нема ні хати, ні родини,
Де б не сидів есдек, есер...
О Діогене, ти й тепер
Шукав би з ліхтарем людини...

Щоб бути зорями епохи,
В есери поскакали блохи,
Клопи в есдеки записались,
А нуші в партію есер!
Безпечно стало: зник Азеф,
А співробітники — попались!

Для досліду їх киньте в шляпку...
Есеру вп'явся есдек в горлянку.
Клопа блоха у бік кусає...

А нуша бідна сиротою,
Вже лізуть кишки з живота,
А ще на спину не лягла.
Народ же їх годує пельки
І жде, як масниці, земельки.

Коли ж ви прийдете до згоди,
Коли ви правду збагнете,
Тоді, як хліб увесь з'їсте
І як зачиняться заводи?!

Тоді, як тихо в очереті
Народиться Микола III
І забере негайно в руки,
І пусте ріки з вас ропи.
О блохи, нуші і клопи,

Хіба ще мало вам науки?!

Олександр Олесь (1917 рік)

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2009

УДК 82-94

С 50

В авторській редакції

Дизайн обкладинки *Світлани Демчак*

Сміян І. С.

С 50 Як втихне буря під ребром... (книга п'ятнадцята). — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. — 240 с.

ISBN 978-966-07-1634-6

УДК 82-94

ISBN 978-966-07-1634-6

© Сміян І. С., 2009

Треба вилікувати найперше
нездорові основи нашої епохи.

Б.-І. Антонич

Яка неймовірна кількість відтінків відчуття в людини. Їх неможливо не лише описати, а й навіть перерахувати. Мені щойно виповнилося 80 років! І я переконаний, що кожен з членів мого сімейства сприйняв цю подію по-різному. Я вже не кажу про багатьох моїх друзів, знайомих. Навіть я, хоч наближався до цієї дати поступово, усвідомлено, з великими труднощами можу висловити свої відчуття з приводу цієї поважної дати. Вона для мене зовсім не звична. Не звична з багатьох обставин.

На п'ятому курсі Харківського медичного інституту на галявині обласної клінічної лікарні на вулиці Трінклера, 13, дружно відпочиває 6 група педіатричного факультету. День весінній, теплий, сонячний. Кожного із нас тягне до мрійливого уявлення щодо свого можливого майбутнього. Мова йде переважно про фахові здобутки, сімейні гаразди — все нам уявляється в рожевому, емоційно піднесеному вигляді, без видимих горизонтів нашого занадто світлого майбутнього. І ось на цьому фоні безмежності нашого сонячного життєвого шляху я «вставляю ще й свої 5 копійок» з вираженим відтінком можливої «грози». По-перше, кажу, я вам всім обіцяю, що протягом трьох років після закінчення інституту напишу кандидатську дисертацію. Якщо не виконаю свою обіцянку, то вважайте, що Івана Сміяна з вами ніколи не було (це пророкування виконав). По-друге, враховуючи, що в мене вже було дві кишкові кровотечі (ускладнення виразкової хвороби дванадцятипалої кишки), життя моє обмежиться 50-ма роками (передбачення не здійснилося). На останню думку щодо тривалості свого життя я звернув увагу, коли мені виповнилося 50 років, і вона «застрягла» в мозку назавжди. І як тут не звернути увагу на

ПАСТИРСЬКІ ПОСЛАННЯ

(Львів, 2007)

«...Веселий край дав Вам Бог! Тут, у Ваших горах, такий люфт чистий та легкий, а водиця така прозора!»

Ліси такі густі та зелені, і красні полонини, тай файні кішничі (сіножаті — І. С.) дав Вам Бог, що лиш май та будь! І дав Вам Бог спосібність до усякої роботи.

А усі ті дари і ласки дав Вам Бог на це, аби Ви за них декували, у них Бога, Найвишшого свого Пана, узнавали і Єго, ек гіти добрі найліпшого Отця, цілим серцем любили.

Тож не марнуйте дарів Божих! І най Бог Всевишній провадить Вас і благословить Вам на кождо днину Вашого життя, ек і я Вам з цілого серця благословляю в імне Отця, і Сина, і Светого Духа. Амінъ. Мир Вам!..

Андрей єпископ»

Тому не дивно, що з віком моє сприйняття красот п р и р о д и не було менш відчутним, як це мало б бути, враховуючи еволюційні анатомо-фізіологічні особливості організму, а, навпаки, воно мовби загострювалося. Цим, можливо, проявлялися

БЛАГОДАРНЫЯ ЧУВСТВА ДУШИ ЗА БЛАГОДЕЯНІЯ БОЖІИ

Благослови, душа моя,
Творца и Господа вселенной!
Сколь дивна, Боже, мощь Твоя!
Сколь дивен промысл неизменный!
Своей десницей, как шатер,
Над нами небо Ты простер
И в нем над нашими главами

Возводишь облака грядями
И воды собираешь в них.
С высот небесных, как пламень вольный,
Как ветер, шлешь ангелов своих,
Духов служебных, в мір юдольный.
Тебе конца и места нет,
Ни умаленья, ни обилья;
Твоя одежда — зыбкій свет,
Твой путь — летучих выхрей крылья.

(Из сборника благогов. чтен. графа Валюева)

80! Ого-го-го! Крутизна життєвого сходження різко збільшується. Долина вже добре проглядається. Правда, К. Міхаеліс дивиться на старість по-своєму: «Старость — это гора, на которую приходится совершать восхождение, пик, с которого открывается весь горизонт жизни, однако при условии не быть ослепленным снежными заносами... Я не боюсь старости, мне страшно лишь восхождение к ней».

А Микола Гоголь, який на схилі літ (ще до старості) втратив душевний спокій, дивиться на старість тільки через дуже чорні-пречорні окуляри: «Нынешний пламенный юноша отскочил бы ж ужасом, если бы показали ему его же портрет в с т а р о с т и... Грозна, страшна грядущая ста-

рость и ничего не отдаст назад, обратно! Могила милосерднее ее, на могиле напишется: «Здесь погребен человек», но ничего не прочтешь в хладных бесчувственных чертах бесчеловечной старости».

У мене таке враження, що сприйняття старості залежить, насамперед, від душевного стану людини незалежно від її віку.

Я навів думки відомих людей щодо старості. Відомих, але, з моєї точки зору лікаря, людей, які потребують удосконалення своєї «душі». Чи то лікарем, чи то священнослужителем, чи то обома одночасно.

Вдумайтесь у слова зовсім молодих, молодих моїх онуків щодо свого дідуся, зовсім старенького дідуся.

Катя, 21 року життя, студентка четвертого курсу медичного інституту Сумського університету, пише:

Дорогий дідусю!

Хочу тебе привітати з ювілеєм та побажати найголовнішого — міцного здоров'я, довгих літ життя, бадьорості, усмішки, яка б не сходила з твоїх уст. Хочу подякувати тобі за те, що в мене є такий приклад для наслідування, як ти! Я дуже захоплююсь твоїми досягненнями та успіхами в

житті, твоїм невичерпним творчим потенціалом. Бажаю, щоб ти написав ще багато книжок і кожен день приносив радість та щастя, а кожна мить дарувала натхнення на нові досягнення. Нехай твоя безмежна душа буде завжди наповнена теплом, а серце — вічно молодим. Ми ж, в свою чергу, будемо намагатися радувати тебе своїми кроками в житті.

З любов'ю, онука Катерина.

10.01. 2009 р.

Це пише моя онука, з якою ми знайомі давно-давно... Я ж її забирав із пологового будинку разом з її мамою, вона адаптувалася до перших кроків життя поряд зі мною, вона була поряд зі мною кожні канікули (до сьогодні), вона відпочивала разом зі мною в Трускавці, Кисловодську... Ми не просто любимо одне одного, ми єдине, неподільне ціле. Таке враження, що наші душі з'єдналися ще до народження Катрусі. І ми, своїми душами, будемо завжди разом, навіть після мого відходу у світ інший.

І я навіть уві сні не можу уявити, що моя онука може з «жахом відскачити» від мене — старого. Навпаки, вона завжди близько зі мною, як видно з наведеного листа, вона здатна надихати мене на творчу працю, сприяти моєму емоційному піднесенню...

Вірте, не вірте, а між нами постійно курсують хвилі неповторної поваги, насолоди від спілкування, щире бажання зблизити відстань між Сумами та Тернополем. Наше спілкування — це «безсмертний дотик до душі».

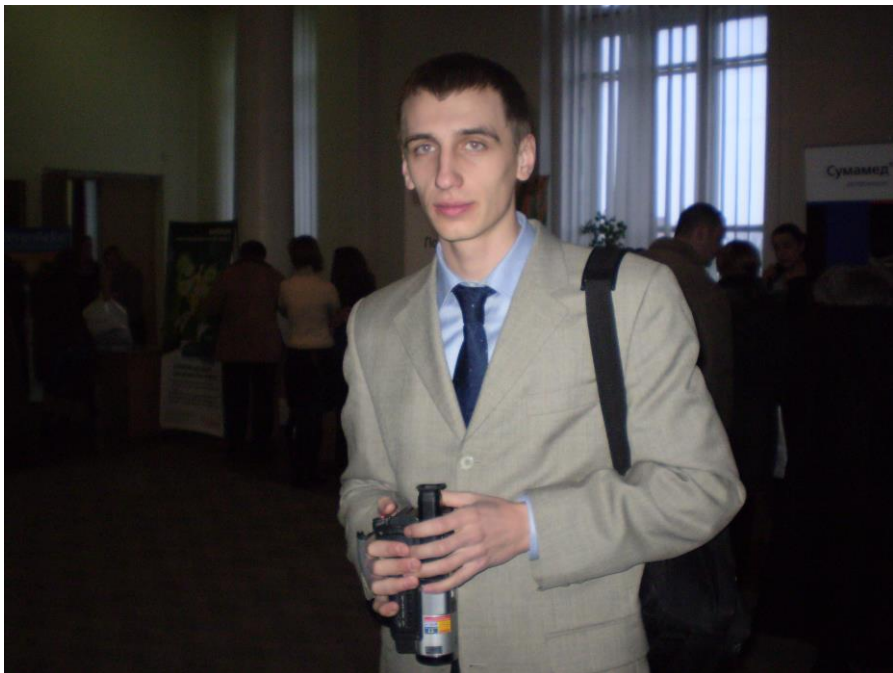
Страшні слова, коли вони мовчать,
коли вони зненацька причаїлись,
коли не знаєш, з чого їх почать,
бо всі слова були уже чиймись.

Хтось ними плакав, мучивсь, болів,
із них почав і ними ж завершив.
Людей мільярди і мільярди слів,
а ти їх маєш вимовити вперше!

Все повторялось: і краса, й потворність.
Усе було: асфальти й спориші.
Поезія — це завжди неповторність,
якийсь безсмертний дотик до душі.

Ліна Костенко

Ваня, 22-й рік життя, студент п'ятого курсу Тернопільського медичного університету.

То вже онук! Скільки разів він пісаяв на мене в перші місяці свого життя (у прямому розумінні), скільки разів він «змушував» випробовувати мої фізичні сили на санках, лижах, ковзанах, «ровері»... Скільки...

У мене таке враження, що я був у нього найбільш тривалий час нянькою. Я навіть брав відпустку, щоб доглядати за ним у перші тижні його життя. Я б сказав так: до його повноліття ми, два Вані (дідусь і онук), більше були разом, аніж окремо. Цей «хвостик» не залишав мене ні у вихідні, ні після мого робочого дня, ні під час відпусток, ні...

І я дійшов висновку: немає більш вираженого позитивного подразника для дідуся і бабусі, аніж онука, онук...

Читачу, спроможися переконатися в цьому! І твоє життя набере рис привабливості, твоєї необхідності, твоєї величі, твого «не пустого» місця в цьому світі... «Будемте на старости так же веселы, как в молодости. Молодость, подобно жаворонку, имеет свои утренние песни, старость, подобно соловью, должна иметь свои вечерние песни» (П. Бови). А для цього необхідно, щоб наші серця...

Щедры на ласку тополя и кедры,
добра земля,
приветлива вода...
Зачем же люди так жестокосердны,
так скарены бывают
иногда?
Ведь если бы их сердце отвечало
на каждый зов,
как эхо за рекой,
ведь если бы их сердце излучало
свое тепло как солнце
день-деньской.
и как луна,

в осенней тьме светило,
и утоляло жажду,
как река,
насколько бы нам радостнее было,
как жизнь бы сразу
сделалась легка.
Но, видно, чтобы стало все иначе,
чтоб сердцу всех одаривать сполна,
оно должно, как солнце,
быть горячим,
большим, как мир,
высоким, как луна.

Вероника Тушинова

Я, як лікар, розумію, що вікові анатомо-фізіологічні особливості людини, всіх її органів і систем, зазнають незворотних змін не в напрямку розвитку, а в напрямку регресу. Але я, як лікар, також розумію, що компенсаторні, скриті від ока, розумові можливості людини — необмежені. За всі роки життя, незалежно від його тривалості, людині ніколи не вдавалося повністю їх використати. Отже, людина до останніх днів здатна творити... Творити — це не тільки діяти, а й породжувати нове...

І все це мені хотілося б продемонструвати окремими прикладами. Мені вже декілька місяців за 80 років! «Я в самом расцвете дряхлости» (Джоуэл Чандлер Харрис). І, незважаючи на це, я не тільки їм, сплю..., постійно, щоденно спілкуюся з природою, слідкую за порядком на подвір'ї, земельній ділянці...; знайомлюсь з різноманітною інформацією (ЗМІ); щоденно спілкуюся з дітьми, онуками (частіше телефоном), рідше — з колегами, знайомими... А ще й щодня щось творю. За останні три роки (2006–2008 р.) у мене наступні творчі здобутки:

а) Під моїм керівництвом захищено дві кандидатських і одна докторська дисертація;

б) надрукована значна кількість наукових праць: три книги («Лекції з педіатрії» (768 с.), монографія «Діабетичні кардіоміопатії у дітей» (248 с.), науково-популярна брошура «Лікування дітей на питних курортах» (72 с.), 34 статті (переважно у фахових журналах).

Ось мої трирічні наукові здобутки:

2006

1. Клінічні та діагностичні аспекти синдрому мікрофтальмії з асоційованими аномаліями / Сміян І. С., Філюк А. П., Палишин Г. А., Гарбуз Л. Б., Стеценко В. В., Гарбуз Ю. А., Чорна Г. О., Рудяк Т. Ю. // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2006. — №1. — С. 61-65.
2. Павлишин Г. А., Сміян І. С., Гнатюк М. С. Клінічні особливості та морфологічна характеристика гепатобіліарної системи новонароджених при перинатальних інфекціях // Ліки України. — 2006. — № 103. — С. 74-78.
3. Перинатальна інфекція в структурі неонатальної смертності / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, Г. І. Корицький, В. В. Стеценко, Н. В. Пасяка // Матеріали IV Конгресу України неонатологів «Актуальні питання неонатології». — Київ, 2006. — С. 138-139.
4. Сміян І. С. Лікування дітей на питних курортах. Посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. — 72 с.
5. Сміян І. С. Лекції з педіатрії. Посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. — 768 с.
6. Сміян І. С., Павлишин Г. А. Диференціальна діагностика жовтяниць в періоді новонародженості // Матеріали IV Конгресу неонатологів України «Актуальні питання неонатології», 16–17 травня 2006 року. — Київ -2006. — С. 135-138.
7. Павлишин Г. А., Сміян І. С. Застосування стандартних імуноглобулінів у комплексному лікуванні новонароджених з проявами перинатальних інфекцій // Ліки України — 2006. — №108. — С. 77-79.
8. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Оцінка ступеня тяжкості діабетичної міокардіопатії у дітей // Журнал «Проблеми ендокринної патології». — 2006. — №2. — С. 4-7.

2007

1. Морфологічні зміни фетоплацентарного комплексу та оцінка стану новонародженого при перинатальній інфекційній патології / Сміян І. С., Гнатюк М. С., Корицький Г. І., Павлишин Г. А., Стеценко В. В., Пасяка Н. В., Багірян І. О. // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Фізіологія і патологія новонароджених» (присвячена пам'яті проф. С. П. Катоніної та 30-річчю кафедри неонатології НМАПО ім. П. Л. Шупика), 15–16 березня, 2007. — Київ. — С. 130–134.

2. Досвід застосування стандартних імуноглобулінів у лікуванні перинатальних інфекцій новонароджених // І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, А. П. Філюк, Н. В. Скубенко, М. М. Волошин // матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Фізіологія і патологія новонароджених» (присвячена пам'яті проф. С. П. Катоніної та 30-річчю кафедри неонатології НМАПО ім. П. Л. Шупика), 15–16 березня, 2007. — Київ. — С. 213–214.
3. Десятирічний досвід роботи відділення інтенсивної терапії новонароджених Тернопільської обласної комунальної дитячої клінічної лікарні / Сміян І. С., Корицький Г. І., Філюк А. П., Пасяка Н. В., Павлишин Г. А., Стеценко В. В., Боднарчук В. Л., Лисак Г. С., Волошин М. М., Кульчик О. О., Несвадьба Л. Р. // Педіатрія, акушерство і гінекологія. — 2007. — №5. — С. 58–63.
4. Аналіз ефективності застосування муколітика Бронхіпрет у комплексному лікуванні новонароджених з респіраторними порушеннями / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, І. М. Сарапук, Л. В. Решетука // Матеріали І-го зїзду неонатологів України. — 24–25 жовтня 2007. — Одеса. — 2007. — С. 103–104.
5. Предиктори несприятливого наслідку перинатальної інфекційної патології у новонароджених / І. С. Сміян, Г. І. Корицький, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, Н. В. Пасяка // Матеріали І-го зїзду неонатологів України. — 24–25 жовтня 2007. — Одеса. — 2007. — С. 104–105.
6. Аналіз показників народження та виживання дітей з екстремально низькою масою тіла / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, Пасяка Н. В. // Матеріали І-го зїзду неонатологів України. — 24–25 жовтня 2007. — Одеса. — 2007. — С. 102–103.
7. Сміян І. С., Павлишин Г. А. Кашель у дітей: сучасні підходи до лікування. — Мистецтво лікування. — 2007. — №8 (44). — С. 74–78.
8. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Остеопенічні стани в дитячій ендокринології // Журнал «Ліки України». — 2007. — лютий. — С. 38–43.
9. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Роль вегетативних порушень у розвитку ангіопатій при цукровому діабеті 1 типу у дітей // Матеріали науково-практичної конференції «Медико-соціальні проблеми дитячого віку (12–13 квітня 2007 р.)». — Тернопіль: Укрмедкнига. — 2007. — С. 113–114.
10. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Діабетична кардіоміопатія у дітей. Монографія. — Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2007. — 240 с.

1. Морфо-функціональні особливості гепатобіліарної системи у новонароджених при перинатальній інфекційній патології // І. С. Сміян, М. С. Гнатюк, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, Н. В. Пасяка, Г. С. Лисак, О. М. Сопель, О. В. Горбунова, А. О. Сковронська, В. Г. Бойко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 3-4 квітня 2008. — Тернопіль, Укрмедкнига, 2008. — С. 29-31.
2. Морфометрична оцінка структурної перебудови плаценти при внутрішньоутробних інфекціях у новонароджених // І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, М. С. Гнатюк, В. В. Стеценко // Здоровье женщины. — 2008. — №1. — С.194-197.
3. Критерії прогнозування наслідків перинатальної інфекційної патології у новонароджених /Сміян І. С., Павлишин Г. А., Гнатюк М. С., Стеценко В. В., Пасяка Н. В., Сковронська А. О. // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2008. — №3. — С. 11-15.
4. Доцільність метаболічної терапії в комплексному лікуванні перинатальних інфекцій у новонароджених // І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, А. О. Сковронська, Т. Ю. Рудяк // Матер. наук.-практичн конфер. Дніпропетровськ // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2008. — №3. — С. 63-64.
5. Оцінка клінічних та параклінічних характеристик у прогнозуванні наслідків перинатальної інфекційної патології у новонароджених // Сміян І. С., Павлишин Г. А., Стеценко В. В. // Перинатология и педиатрия. — 2008. — №2. — С.38-42.
6. Перинатальні чинники ризику у прогнозуванні наслідків інфекційної патології у новонароджених / Сміян І. С., Павлишин Г. А., Стеценко В. В., Багірян І. О., Ладика Н. О., Сковронська А. О., Бадюк Н. З., Кучер І. І., Васьковець С. З. // Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології). — 2008. — №2. — С. 10–12.
7. Сучасні підходи до діагностики та прогнозування перинатальної інфекційної патології у новонароджених / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, М. С. Гнатюк, В. В. Стеценко // Матеріали V Конгресу Педіатрів України «Сучасні проблеми клінічної педіатрії», розділ 4. Актуальні питання неонатології (15-17 жовтня 2008р. Київ). — Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2008. — №4. — С. 31–32..
8. Реабілітація дітей раннього віку з ураженням нервової системи — запорука їх соціальної адаптації // І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, Г. І. Ко-

- рицький, Н. М. Свірска, А. О. Сковронська, В. В. Стеценко / Медична гідрологія та реабілітація. — 2008. — Т.6. — №1. — С. 14-21.
9. Проблеми внутрішньоутробних інфекцій та можливості їх вирішення на сучасному етапі / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин // Ліки України. — 2008. — № 6. — С. 30–36.
 10. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Остеопенічні стани в дитячій ендокринології // Журнал «Ліки України». — 2008. — №4. — С. 74–78.
 11. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Роль негативного кальцієвого обміну в розвитку діабетичних кардіоваскулярних ускладнень у дітей // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Патологія сполучної та кісткової тканини у дітей різного віку» (11–12 вересня 2008 року). — Тернопіль, 2008.— С. 113.
 12. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Вегетативні розлади у дітей з цукровим діабетом// Журнал «Перинатологія, акушерство та гінекологія» // Матеріали V конгресу педіатрів України «Актуальні проблеми педіатрії» (Київ, 15–17 жовтня 2008 р.). — 2008. — С. 112–113.
 13. Роль вегетативного дисбалансу та порушень кальцієвого обміну в патогенезі діабетичних серцево-судинних ускладнень у дітей // І. С. Сміян, В. Б. Фурдела, О. Є. Федорців, Л. А. Волянська, С. С. Левенець // Журнал «Актуальні проблеми перинатології, акушерства та гінекології». 2008. — №2. — С. 16–18.
 14. Сміян І. С., Фурдела В. Б. Особливості вегетативних розладів у дітей з цукровим діабетом // Журнал «Здоров'є ребенка». — 2008. — №6. — С. 18–23.
 15. Ефективність застосування метаболічної терапії у новонароджених з проявами перинатальних інфекцій / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко // Тези на Сидельников. читан., 2008).
 16. Проблемні питання харчування новонароджених з малою масою тіла при народженні / І. С. Сміян, Г. А. Павлишин, В. В. Стеценко, З. І. Кернична, Л. В. Решетука, О. І. Панченко // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Патологія сполученої та кісткової тканини у дітей раннього віку». Тернопіль, 2008. — С. 45–47.
 17. Прединдиктори розвитку інфекційної патології у новонароджених раннього неонатального періоду // Г. А. Павлишин, І. С. Сміян, М. С. Гнатюк, В. В. Стеценко, Н. О. Ладика // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Патологія сполученої та кісткової тканини у дітей раннього віку». — Тернопіль, 2008. — С. 42–43.

18. Сміян І. С. Прогрес наукових здобутків в педіатрії: в констатації фактів чи в їх дискусійному обговоренні? // Педіатрія, акушерство і гінекологія. 2008. — № 3 — С. 43–46.
19. Сміян І. С. Клініко-патогенетична оцінка ефективності лікування на питних курортах: сьогодні чи майбутнє? // Медична гідрологія та реабілітація. — 2008. — № 1. — С. 5–11.

в) Крім того, за цей відносно короткий період, побачили світ шість літературно-художніх видань: «З журбою радість обнялась» (2006), «Що нам прийдешнєе готує...» (2007), «На все ти, Боже, дав пораду...» (2007), «Треба всюди, добрі люди, приятеля мати...» (2008), «Минають дні, минають ночі...» (2008), «Повітрям дихають одним...» (2008).

г) Участь у численних наукових форумах (значно менш активно, ніж у минулому).

Інший dokonаний напрямок активної та плідної праці «стариків»: Борис Патон, Президент національної Академії наук України, залишив свої дев'яносто років позаду, але його активність бачить уся країна, а його досвідом користуються всі керманичі держави й до сьогодні. Його не стосується вислів Лоренса Пітера: «Старість — це коли знаєш всі відповіді, але ніхто тебе не запитує». Президії всіх академій наук (національної й галузевих) складаються, як правило, з людей пенсійного віку, здебільшого зі значним пенсійним стажем. Але ці люди добре працюють не лише в академіях, а й одночасно за своїм фахом (в усякому випадку, таке враження). Правда, мій тато часто говорив у свої 80 років: «задиришка» (від російського слова «задор») є, а «мочишки» (від російського слова «мочь») немає». Щось подібне говорить і Магдалина Самозванець: «У старості той же апетит, що й у молодості, тільки зуби не ті».

І все-таки наведене свідчить, що сьогодні, під час кризи, керівники держави мають усі підстави для відтермінування початку пенсійного цензу. В усякому разі — людей інтелектуальної праці.

Поговорив про роздуми щодо старості. До цього мене спонукали онуки. Онуки (Катя і Ваня), які перебувають на вершині, піку молодості. З їх загостреним сприйняттям усіх подразників навколишнього світу. З їх теплотою та випромінюванням тепла і ласки до мене, до моєї старості. Минув уже час, коли думав: «Я не знаю, ким був мій дід, значно більше мене цікавить, ким буде його внук» (Авраам Лінкольн). А тому мені ближче таке:

Любому дідусеві на честь його 80-річного ювілею присвячую

Давно, коли хлопчиною маленьким був,
Коли елементарних знань ще не здобув,
Я з дідусем увесь проводив час,
І він чудово дбав про нас.
Куди не їде, все мене з собою брав,
У Шацьку я купався, у Кисловодську я гуляв,
У Сумах зранку ми стрибали в річку,
На дачі разом ми топили пічку.
Тепер я виріс, створений тобою,
Я намагаюсь досконалим бути, як і ти.
Якби я був таким, як ти наміряв,
Тобі було б нудно жити,
Про що могли б ми говорити,
Дві досконалості в буденному житті???
А так тобі я дяку посилаю,
Тобі здоров'я міцного бажаю
І ще багато місця залишаю
Для праці плідної тобі!!!

Незважаючи на піднесений характер усього, що я написав, людина мого віку не може позбутися думок про закономірне явище природи: сонце сходить і заходить, людина народжується, розквітає, квітне, відцвітає...

І такі роздуми спонукують мене привести короткий уривок з творів Пауло Коельо:

«...Журналіст прощається, а я сажусь за комп'ютер и починаю писать эту заметку. Я знаю, что эта тема не придется никому по душе, но у меня есть долг перед читателями: побуждать их к размышлениям о важных вопросах бытия. Смерть, пожалуй, наиглавнейший из них. Все мы движемся навстречу смерти, не ведая, когда она явится нам, потому должны быть внимательны ко всему, что нас окружает, благодарит ее за каждую прожитую минуту и за то, что она заставляет нас задуматься о значительности каждого поступка, который мы совершаем или отказываемся совершать.

А это значит, что мы должны перестать делать то, что нас превращает в «живых мертвецов» и быть готовыми поставить на кон все, рискнуть всем — ради осуществления нашей мечты.

Ібо — хотим мы того или нет — ангел смерти ждет нас».

З якого боку не підходь (з кінця чи початку), а життя — це постійна діяльність, незалежно від віку. І «В усьому винен Ейнштейн. У 1905 році

він заявив, що абсолютного спокою немає, і відтоді його дійсно немає» (Стівен Лікок).

Подивіться, як тріпотіла душа Василя Стуса:

Присмеркові сутінки опали,
сонну землю й душу оплели.
Самоти згорьовані хорали
геть мені дорогу замели.
І куди не йду, куди не прагну —
смерк сосновий мерзне угорі.
Виглядаю долю довгождану,
а не діжду — вибуду із гри.
Аж і гра: літають головешки,
зуби клацають під ідіотський сміх.
Регочу на кутні — буде легше
(а як буде важче — теж не гріх).

Що тебе клясти, моя недоля?
Не клену. Не кляв. Не прокляну.
Хай життя — одне стернисте поле,
але перейти — не помину.
Дотягну до краю. Хай руками,
хай на ліктях, поповзом — дарма,
душу хай обшмуглюю об камінь —
все одне милішої нема
за оцю утрачену й ледачу,
за байдужу, осоружну,
за землю цю, якою тільки й значу
і якою барвиться сльоза.

Яке багате та різноманітне життя! Я кажу про старість і молодість, про піднебесні стосунки дідуся і онуків, навіть про закінчення людського життя... А в цей час ЗМІ захлинаються (ледь було не написав «зі сльозами на очах») з піною біля рота про кризу, дефолт... А скільки «видних» та «великих» політиків, політичних експертів та іншої політичної «шпани», паразитуючи та жируючи на народних грошах прогнозують, прогнозують і прогнозують лихо для своїх братів «нижчих» (не для себе). Вони забувають твердження Семюела Батлера: «Безперечне лише те, що немає нічого безперечного, а тому можна сумніватися і в тому, що немає нічого безперечного».

Цих прогнозистів настільки багато, що мій тато сказав би: їх як «гавна». Щойно я подумав: чому селянин вибрав таке слово для визначення чогось у надзвичайно великій кількості? І прийшов до висновку, що на подвір'ї у господаря, який тримає худобу, птицю, свині, собаку... завжди навкруги нескінченна кількість г... Забирай його, викидай його на купу для добрив, а воно знову і знову з'являється. У дужках додам, що, на відміну від політиків, політичних експертів, г... приносить значку користь у вирощуванні сільськогосподарської продукції, у природній круговерті.

І тому я не можу втриматися від того, щоб не навести статтю Ігоря КАГАНЦЯ з газети «День» від 23.01. 2009:

ЖАБА В КАЗАНІ, АБО ЯК ПОДОЛАТИ КРИЗУ

Якось людей переконали, що найкраще пересуватися не на двох ногах, а на чотирьох. Це, мовляв, демократично й навіть модно. Народ повірив і почав ходити рачки. Незручно, але жити можна. Про те, що колись ходили на двох, вже й забувати почали, а тих, хто про це нагадував, обзивали міфотворцями й фашистами.

Поки було літо, всі справно рачкували. А коли почалися дощі, то під кінець дня кожен був по вуха в багнюці. Влада пояснила, що це криза. Вона викликана зовнішніми глобальними причинами. Для пошуку антикризових заходів мобілізували місцевих академіків і політологів, запросили міжнародних експертів. У парламенті розпочалися конструктивні дискусії. Одні вважали, що для подолання кризи потрібні зовнішні кредити. Інші наполягали, що наші люди рачкують якось не по-європейськи, тож потрібні спеціальні освітні програми.

Взяли кредити, змінили стиль рачкування — стало ще гірше. Ніхто не знав, що робити. У відчаї звернулися за порадою до малих дітей. Їхня комплексна антикризова програма стала справжнім шоком для чиновницької та вченої братії. Вона складалася лише з трьох слів: «Стати на ноги!»

Ви скажете, що це ще одна «казочка про голого короля» і в житті такого не буває? Не поспішайте з висновками. Краще скажіть, що буде з підприємством, яке не має мети і не знає, куди рухатись? А якщо, до того ж, ним керує кілька безвідповідальних «шоферів»? І їхня зарплата не залежить від результатів їхньої роботи? І взагалі, їх ніхто не контролює, бо вони самі собі призначають контролерів...

Знову скажете, що такого не буває? Тоді розплюште очі й погляньте навколо себе. Ми живемо в державі, яка не знає ні сенсу свого існування, ні мети, ні критеріїв її досягнення. Жоден високопоставлений керівник — від Президента і прем'єра до нардепа — не несе реальної відповідальності за плоди свого управління. Наприклад, ніхто з президентів не заплатив навіть п'яти гривень штрафу за те, що під їхнім керівництвом в мирний час вимерло п'ять мільйонів населення. Та хоч двадцять п'ять: прибутки владної верхівки жодним чином не залежать ні від кількості, ні від якості життя керованого ними народу. Всі контролюючі органи є недієздатними, бо призначаються Президентом і Верховною Радою, тобто тими, кого вони повинні контролювати. Судову систему перетворено на бізнес, правове поле зруйновано.

Це означає, що держава стоїть раком. А «еліта» вкупі з придворними «аналітиками» закликає це робити ефективніше. Наберіть в пошуковій ін-

тернет-системі фразу «антикризові заходи» і почитайте. Їхні автори або наївні, або знущаються з нас.

Говорять про необхідність приходу нового покоління владної еліти. Отямтеся: людина, яка потрапляє до цього владного гадючника, вже за кілька місяців або вилітає з системи, або стає співучасником економічних злочинів в особливо великих розмірах. Зміна еліти неможлива без зламу всієї диявольської машини.

Або чого, наприклад, варті заклики до істеблішменту зупинитися в надмірному збагаченні. З таким же успіхом можна звертатися до кліща, що смачно присмоктався. Він не хоче і не може змінитися, бо така вже його природа. Тому сьогодні, коли державний корабель потрапив у шторм, «еліта» займається не порятунком, а звичними для неї спекуляціями й мародерством. Попри постійну боротьбу за зручніше місце біля державного корита, владна верхівка пов'язана спільними корупційними схемами. Знаєте, чому за стільки років не посадили жодного високопосадового корупціонера? Бо якщо зачепиш лише одного, то саджати доведеться всіх. Причому і тих, хто крав, і тих, хто їх покривав своєю бездіяльністю.

У науковій літературі описано один повчальний експеримент. У казан з холодною водою вкинули жаб і поставили на повільний вогонь. Всі жаби зварилися. Жодна з них не вискочила з казана і не врятувалася. Чому? Тому що нервова система жаб здатна реагувати лише на різкі температурні зміни. Якби цих жаб укинули в гарячу воду, то вони б усі миттєво повистрибували з казана.

Україна хронічно хвора. Для її лікування потрібен точний діагноз. Слава Богу, що глобальна криза загострила хворобу і виявила її справжню причину. Це дає нам шанс вистрибнути з кип'ятку і врятувати життя. Ви справді прагнете знайти вихід? Тоді знайте, що це криза всієї системи. Будь-які антикризові заходи, що не передбачають заміну системи влади, спрямовані на збереження цієї системи разом з її паразитами.

Поговорив... Час і до справи повертатися..., до «своєї», адже рука киває лише до себе. До ювілею. До мого 80-річчя. І «Своїм здоров'ям та довголіттям я зобов'язаний тому, що я жодного разу не доторкнувся ні до сигарети, ні до чарки, ні до жінки, доки мені не стукнуло десять» (Джордж Мур). А до того ж я ще й керувався сентенціями з послань Павла «Вникай у себе, займайся цим постійно» та тим, що «З минулого ми хочемо взяти вогонь, а не попіл» (Жан Жорен). Мабуть, тому в моєму житті переважав весняний настрій.

Вже сонінько пригріває,
Теплий вітер подуває,
І річеньки забриніли,
Темні луки зашуміли;
Заспівала в лісі птиця,
Що рухнула вже травиця;

І травиця-муравиця,
І листочки на калині,
І цвіточки по долині, —
Радуеться вся твар божа,
Що настала весна гожа.

Яків Головацький

Я не буду скромним. До свого 75-річчя за моєю пропозицією і без посередньої участю була організована та проведена всеукраїнська конференція, присвячена хронічним захворювань органів травлення у дітей, про що я вже писав у своїх минулих «спогадах».

До свого 80-річчя я також вважав, що тематика конференції — № 1, а банкет — № 2. Конференція мала назву: «Педіатрія сьогодення і майбутнього. (Думки відомих педіатрів України з нагоди 80-річчя з дня народження Івана Сміяна). 15–16 січня 2009р.»

Мій задум був глобальний: привернути увагу не тільки і не стільки медиків, а й «вождів нації» до нагальної необхідності оздоровлення населення України, а отже, й до оздоровлення держави. Суркіс (голова «футболу») неодноразово говорив у телеєфірі (а за ним мавпували й інші), що футбольні баталії 2012 року, які плануються в Україні та Польщі, необхідно використати як національну ідею. Тема національної ідеї не сходинить зі шпальт ЗМІ. Що ж до мене, людини, яка ніколи не гаяла часу на «футбол», то пропозиція Суркіса сприймається як один із проявів людського цинізму. І це мене схилило до думки: що ж є найважливішим в Україні? Що є найкращим і найкориснішим об'єднуювальним чинником нашого суспільства, будь-якого суспільства? І я знайшов для себе однозначну відповідь: здоров'я малюка, здоров'я людини. Адже лише в здоровому тілі може бути здорових дух.

Ось чому я запропонував незвичний порядок денний конференції. Лише п'ять доповідей тривалістю по 45 хвилин... П'ять! П'ять проблем, які я вважав і вважаю першоосновою не лише для виживання, а й для тривалості працездатності та життя людини.

Перша. Перинатологія. Від наукового рівня і практичного втілення досягнень сьогодення цієї проблеми залежить вплив психічного і фізичного стану мами на здоров'я малюка, на його майбутнє. Отже, вирішення цієї проблеми більшою мірою залежить не від медиків, а держави. Отже, перинатологія є однією з найважливіших справ не лише медицини, а й усього суспільства.

Таку доповідь підготував директор інституту педіатрії, акушерства і гінекології АМН України, Президент асоціації педіатрів України, академік АМН України, професор, доктор медичних наук Юрій Геннадійович Антипкін. Численні слухачі сприйняли її дуже схвально.

Перед доповіддю Юрій Геннадійович оприлюднив наступне.

Вітальний адрес академіка Олександра Федоровича Возіанова:

Шановний Іване Семеновичу!

Президія Академії медичних наук України поздоровляє Вас з урочистою ювілейною датою — 80-річчям від народження і висловлює Вам найкращі побажання.

Наукова і медична громадськість знає Вас як висококваліфікованого педіатра, одного з провідних вчених в галузі дитячої гастроентерології, нефрології та курортології. Вами вперше науково обґрунтовано і розроблено методи лікування дітей на питних курортах колишнього СРСР. Ваші дослідження охоплюють широке коло актуальних проблем клінічної педіатрії і сприяли підвищенню ефективності діагностики і лікування багатьох дитячих захворювань.

Ви є автором понад 600 наукових праць, серед яких біля 70 монографій, підручників, навчальних посібників, брошур. Вами створено авторитетну наукову школу і серед Ваших учнів більш як 40 докторів і кандидатів наук.

Ви є талановитим педагогом і виховали не одне покоління лікарів, які з вдячністю згадують Ваше ім'я.

Ви відомі як організатор науки і вищої медичної освіти. Багато років Ви з успіхом очолювали Тернопільську державну медичну академію ім. І. Я. Горбачевського та кафедру педіатрії. Ви є головою обласної асоціації педіатрів.

Ваша плідна діяльність дістала високу оцінку наукової громадськості і держави. Ви обрані членом-кореспондентом АМН України, є відмінником охорони здоров'я. Вам присвоєно почесне звання заслуженого працівника вищої школи. Міжнародним біографічним центром Ви занесені до книги видатних людей XX сторіччя.

Шановний Іване Семеновичу! Щиро вітаючи Вас із славним ювілеєм, бажаємо Вам доброго здоров'я, щастя і неодмінних успіхів в усіх Ваших творчих задумах і справах.

Президент Академії медичних наук
України, Герой України, академік

підпис О. Ф. Возіанов

Юрій Геннадійович від імені Президії Академії наук вручив мені й Почесну Грамоту:

Якби я сказав, що ці ознаки уваги мені ні до чого, то я був би не щирим. Я із великим задоволенням прочитав і вітального листа від Президента моєї академії, і Почесну Грамоту. Так виходить, що «Ми ні за що так не буваємо вдячні, як за дяку» (Марія Ешенбах). А для людей, які опинилися вдалині, на межі горизонту, особливо цінні теплота та увага оточуючих. Тим більше, що це дійство проходило в дні, коли

ЗИМА ЩЕДРУЄ ПО ДВОРАХ

Кує в годиннику зозуля,
Що день подовшав не дарма:
На весну сонце повернуло,
Хоча за вікнами — зима.

Знов над хатами біля гаю,
Над володіннями зими
Стоять і небо підпирають
Стовпами сизими дими.

На склі — узорі, сріблом шиті,
За склом, у мене на виду
Цвітуть холодним білим цвітом
Дерева в нашому саду.

В ці дні у селищі за гаєм
Зима щедріє по дворах,
Лапатим снігом посіває,
Крупною трусить у садах.

«Вітаю Вас і всю родину, —
Щедріє Баба снігова, —
Із прибуттям на Україну
Нового року і Різдва!
Нехай ця радість і це свято
Не покидають Вашу хату!..»

Анатолій Качан

ВОЗІАНОВ
Олександр Федорович

Президент-засновник Академії медичних наук України

Що ж, Олександрє Федоровичу, у свою чергу, я хочу побажати Вам і Вашим близьким

СІМ ДАРІВ СВЯТОГО ДУХА

1. Мудрість.
2. Розум.
3. Рада.
4. Кріпость.
5. Знання.
6. Побожність.
7. Страх Божий

Із книги «Катехизм християнської віри». Рим. 1967

Зрозуміло, що Юрій Геннадійович, окрім наведеного, оголосив привітання від себе і своїх колег. Крім теплих, зворушливих, проникливих, дружніх слів, які він виголосив щодо мене, він ще й вручив мені наступне адресне послання:

ДОРОГИЙ, ВИСОКОПОВАЖНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Ваші вірні та давні друзі і однодумці в одній з найважливіших професії на землі — педіатрії від усього серця і душі вітають Вас з нагоди Вашого Славного Ювілею, який Ви зустрічаєте в розквіті своїх творчих сил, невгамовного ентузіазму, душевного натхнення та невпинного пошуку нових можливостей зберегти здоров'я дітей — майбутньої нашої неньки — України.

Все своє життя Ви присвятили педіатрії і на шляху освоєння багатогранних джерел її науки і практики Ви дійшли до статусу Видатної Постаті в цій галузі і Вами пишається уся педіатрична спільнота.

Усі Ваші наукові розробки завжди відрізнялися актуальністю, новизною, високим методичним рівнем та своєю оригінальністю, важливою спрямованістю для практичної педіатрії. Ви є одним з ініціаторів розробки і створення в Україні системи та методів санаторно-курортного лікування дітей, застосування мінеральних вод в їх лікуванні та реабілітації. Розробляючи напрямок профілактики та реабілітації дітей Ви також зробили неоціненний внесок в розв'язання проблем неонатології, дитячої гастроентерології, кардіоревматології, патогенезу ендотоксикозу та інших важливих аспектів збереження здоров'я дітей.

Як талановитий педагог, організатор навчального процесу вищої школи, Ви обдарували студентів та молодих лікарів цінними посібниками та підручниками, які вже стали їх настільними книгами. Ви виховали по-

тужну плеяду науковців і створили свою школу педіатрів, яку знають і шанують в Україні і поза її межами.

Господь Бог та Ваші батьки наділили Вас непересічним талантом, інтелектом, здібностями цікавого співбесідника, з яким приємно поспілкуватися на найрізноманітніші теми, якому притаманний журналістський та письменницький хист, тонкий романтизм, дивовижна любов та шана до свого краю, до свого коріння.

Вас люблять і Вами пишаються і Ваші колеги, і Ваші близькі друзі, і ті, хто знає Вас не лише як колегу.

Ми — Ваші друзі і щирі однодумці крім усього сказаного знаємо Вас як красиву, інтелігентну, доброзичливу людину та турботливого батька, сім'янина, який чуйно виховав своїх дітей.

З нагоди Вашого Ювілею зичимо Вам подальшої творчої наснаги, доброго здоров'я, подальших творчих звершень в науці та літературі, незгасимого полум'я серця.

Людського Вам щастя на многії літа!

Хай ведеться Вам у всьому, як з роси і води!

Почесний директор
ДУ «ПАГ АМН України»,
академік НАН, АМН України
та Російської АМН,
Почесний Президент Асоціації
педіатрів України
підпис

О. М. Лук'янова

Директор
ДУ «ПАГ АМН України»
академік АМН України,
Президент Асоціації
педіатрів України
підпис Ю. Г. Антипків

Декан педіатричного факультету,
зав. кафедрою педіатрії № 4
НМУ ім. О. О. Богомольця,
віце-президент Асоціації

педіатрів України, член-кор. АМНУ підпис

В. Г. Майданник

Натхненний вираз обличчя Юрія Геннадійовича свідчить про щирість його побажань. Знайшов же він час прибути до Тернополя, щоб потішитись початком Нового Року, зимою та моїм активним життям. Я занадто серйозно й з пошаною сприймаю його слова, а тому й вигляд такий «величавий».

А на наступній фотографії ми вже втрюх. Це «дійство» відбувалося між мною, академіком Ю. Г. Антипкіним та членом-кореспондентом АМН України Віталієм Григоровичем Майданником. В. Г. продовжив думку свого колеги щодо мене, щодо моїх надбань та мого фізичного вигляду. Він вручив мені (дивись біля моїх ніг) найбільшу мрію моїх останніх днів — ноутбук. Віталій Григорович багато часу і уваги приділяв мені. Він особисто приїздив і на моє 70-річчя, і на 75-річчя. Усіма можливими методами підтримував мою творчу активність. І не тільки підтримував. Наша фахова, творча дружба завжди була міцною. І це підтверджує думку А. де Сент-Екзюпері: «Велич великого ремесла (педіатрії — І. С.), можливо, передусім у тому й полягає: бо нічого немає у світі дорожчого від уз, що єднають людину з людиною»(з твору «Планета людей»). Настрій у нас ювілейний.

*Ми з Юрієм Геннадійовичем щось цікаве й розважливе
почули з доповіді наших колег. Тому й посміхаємося.*

Хочу відкрити таємницю, що початковим моїм рішенням було не влаштовувати ніякого «офіціозу» у зв'язку з моїм 80-річчям. Більш того, я планував на цей час «зникнути» з Тернополя. І коли я читаю зі сльозами на очах (дійсно так) щойно наведене привітання Олени Михайлівни, Юрія Геннадійовича і Віталія Григоровича, мене охоплює жах за мої попередні наміри. Я б не почув і не отримав таких душевних, таких емоційно піднесених, таких надихаючих на життя і творцю працю слів... За останні роки життя я отримав багато, дуже багато привітних слів, які є основою моєї тривалості життя, моєї активної творчої праці, моєї любові до оточуючого світу. І всім цим людям я безмежно вдячний. Але зміст привітання корифеїв педіатрії вивів мене з рівноваги, змусив злетіти у висоту — високо-високо. Мої відчуття легкості, неосяжності Всесвіту, загального добра та ясного опромінення оволоділи мною. Я вдячний Вам, мої колеги, за ту щедрість, доброту, яку ви виявили до мене.

Благословенна щедрість! Все від неї,	І ми народжені од щедрості любові,
Від щедрості думок, сердець і рук.	Нас годувала щедрість матерів.
Краса сповита матір'ю-землею	Ми теж її вихлюпувать готові
Від щедрості страждань її і мук.	Із душ своїх, мов рибу з ятерів.

І все ж прожити, певне, так годиться,
Щоб старість не промовила, бува:
— Ти був, козаче, щедрий на дурниці
І на красиві та пусті слова!..

Василь Симоненко

Д р у г а проблема. Неонатологія. Неонатологія — це початок іншого життя (після внутрічеревного), це адаптація до іншого зовнішнього середовища з його багатьма небезпечними і водночас необхідними для життєдіяльності чинниками. Перший місяць життя в цьому океані бурі, шторму... та незвичності. Коли ж, як не в цей період життя людини, формуються в неї кількісні і якісні стандарти опірності впливу шкідливих факторів довкілля? Коли ж, як не в цей період життя, формуються перші стійкі параметри л ю д с ь к и х відносин? Навіть не медики це розуміють. А. С. Макаренко на зустрічі з читачами, присвяченій обговоренню його «Книги для батьків», сказав «Якою буде людина, головним чином залежить від того, якою ви її зробите до п'ятого року життя. Якщо ви до п'яти років не виховаете, як треба, потім доведеться перевиховувати» (перевиховати в подальшому неможливо — можна лише внести деяку корекцію поведінки — так думаю я). Я ж можу додати, що основою форму-

вання анатомо-фізіологічних параметрів людського організму є вплив чинників зовнішнього середовища на організм дитини, насамперед, в перший місяць її життя, а потім — в перший рік її життя. То ж чи можете ви, дорогий мій читачу, назвати більш важливішу задачу в суспільстві, ніж піклування про майбутнє фізичне і психічне здоров'я людини, яке формується на першому місяці життя?! Я — не можу!

І коли ми невпинно чуємо про різноманітні пріоритети для нашої країни, про «патронат» перших осіб щодо того чи іншого питання (навіть не проблеми), то хочеться кричати: невже ви не бачите, що кожного місяця, щодня, щогодини, щохвилини зменшується населення України?! Що так же, як крига під дією весняних променів сонця зникає на наших очах, так зводиться нанівець українська нація нашою байдужістю. Поступово, малопомітно, але невпинно.

Ось чому гасло: «Не забувай ні на мить про ще ненароджену і народжену дитину!» — стосується кожного члена нашого суспільства. Кожного ранку, коли ти (я) прокидаєшся, думай: що я зробив корисного за минулу добу, що можу зробити корисного для дитини сьогодні? А як би добре було, якби наші ЗМІ поступились місцем дитинству замість різноманітного пророкування, зомбування... Ми вже дійшли до того, що «найбільш демократична» передача Савіка Шустера обговорює питання впливу кризи на інтимне життя. Що їй до такої «дрібниці», як здоров'я нації, яке закладається в утробі матері, в перші години, дні життя малюка? Я розумію, що мої побажання як були, так і залишаться лише побажаннями. Ми будемо й у подальшому спостерігати, як керівники різного ґатунку будуть дарувати окремим відділенням для новонароджених дітей те чи інше обладнання, придбане за державний (народний) кошт. Та слухати

ГОЛОС УРЯДОВЦІВ

Ми підніmemo життя
на найвищий рівень.
До зарплати додамо
сотні... й сотні гривень.

І стосовно пенсій в нас
є вагоме слово:
будем збільшувати їх
всім обов'язково.

З хлібом, м'ясом і житлом
в нас проблем не буде.

У достатках у добрі
зживемо, люди.

Словом, зробимо, і з цим
зволікать не треба.
Нумо ж, друзі, почали!!!

* * *

Й почали... із себе.

Володимир Вдовиченко

А ми повинні мріяти про краще (найкраще). Та не тільки мріяти, а й спрямовувати свої зусилля в практичну площину. Від кожного з нас залежить здоров'я наших малюків і нас самих у більшій мірі, ніж ми про це думаємо!

Так ось, на нашій конференції з питань теоретичного і практичного значення неонатології виступила головний неонатолог Міністерства охорони здоров'я України, завідувач кафедри неонатології національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика, професор Ліза Євгенівна Шунько.

Як видно з цієї фотографії, Ліза Євгенівна не тільки гарно виступила зі своєю доповіддю, а ще й привітала мене. Ну як тут втримаєшся від поцілунку такої чарівної жіночки? (Діду, діду, ну, що ти таке патякаєш?) Вона говорила приємні для мене слова та вручила подарунок і пам'ятний адрес:

Шановний Іван Семенович!

Колектив кафедри неонатології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупіка щиро вітає Вас з Ювілеєм — Днем народження! Ваш життєвий шлях — це практична та клінічна педіатрія, медична наука, підготовка медичних кадрів, організація вищої медичної освіти. Бажаємо Вам сімейного добробуту, здоров'я, звершення творчих планів.

Зав. кафедрою неонатології

НМАПО ім. П. Л. Шупіка, професор

підпис Є. Є. Шунько

Президент Асоціації

неонатологів України,

професор

підпис О. Г. Сулима

Олена Григорівна та Ліза Євгенівна сьогодні «тягнуть» важкий віз неонатології в нашої країні. Шана і повага їм за це. А я хочу їм побажати, щоб у них завжди був

ЩАСЛИВИЙ ШЛЯХ

Вже осінь нам ліси позолотила,
спочинку час по трудах наступив,
рука Творця нам щедро заплатила
за труд весни і літа піт рясний.

І знову скаже Бог землі спочити,
щоб з-під снігу встати до життя,
тепло від сонця скаже їй прийняти,
плоди зростити людям на життя.

І нас він кличе до життя щоранку,
після спочинку сили додає,
теплом любові ogrіває зранку
і сонця ласки світло нам дає.

Щасливі Ви, що Ви Його впізнали
від перших літ, від розквіту життя,
що Ви Йому «найкращу частку» дали,
найкращий квіт, бо молоді літа.

Хоч це життя для Вас було нелегке,
нераз на плечі хрест Він Вам вкладав,

але завжди Він до терпінь і трудів
свою Вам силу-поміч додавав.

Не зняв хреста Він з Вас і на сьогодні,
бо то найближчих душ Його знам'я,
знаком хреста були ми охрещені,
щоб хрест нести через ціле життя.

Щасливий той, хто вміє хрест прийняти,
та його лучить із хрестом Христа,
щасливі Ви, що у сліди Христові
вступили раз і на ціле життя.

Бо він рахує всі краплини поту
і всі ті болі серця і душі,
а на порозі вічності знайдете
в Його руках брильянти дорогі.

Всі Ваші труди Він Вам призбирає,
до них долучить скарб заслуг своїх,
Він капітал на вічність Вам складає
з усіх терпінь-трудів у цім житті.

Минеться труд, і всі хрести минуться,
і нам колись спочинку прийде час,
та не минеться вічність безконечна
і та любов, якою любить нас.

То ж справді варта много тут терпіти
і хрест нести, не раз таки важкий,
та в тім секрет, щоб з тих терпінь зуміти
на Небо скарб зібрати дорогий.

Нехай же Бог хрести Вам осолодить
і свіжі сили подає щодня,
і всяке зло хай на добро оберне
і на заслугу вічного життя.

Свої Вам ласки щедро посилає,
а всякий хрест хай легким вчинить Вам,
хай Мати Божа під своїм Покровом
Вас охоронить від усього зла.

І не журіться тим, що буде завтра,
що буде потім, що колись буде,
бо з нами — Бог, могутній і ласкавий,
сьогодні, завтра, з нами Він завжди.

с. Серафима Сало, ЧСВВ

Ми нерідко чуємо, що без того чи іншого чинника (залежно від уподобання автора) життя неможливе (повітря, вода, їжа...). Це так. І про все людині необхідно постійно дбати. Ми ж на конференції виділили проблему, яка значною мірою залежить від людини: раціональне харчування дітей раннього віку. Якщо одним реченням охарактеризувати значення правильного харчування дитини раннього віку, то воно б мало, з моєї точки зору, звучати так: фізичне і психічне здоров'я малюка, комфортність життя (в подальшому і в дорослому стані), залежить насамперед від стану кількісного та якісного харчування дитини до одного року. З цього випливає, що від зазначеного чинника залежить тривалість працездатності та тривалості життя людини. Адже з недоброякісного будівельного матеріалу неможливо побудувати чудовий, міцний, якісний будинок. Також при недостатньому кількісному та якісному харчуванні дитини не «побудуються» щільні стінки фортеці опірності організму проти не благополучних чинників зовнішнього середовища (бактерії, віруси...) та не буде достатньої матеріальної основи потенціалу для реалізації розумових можливостей людини.

Цю проблему та шляхи її вирішення чудово і блискуче озвучив крапций знавець цього питання в Україні, завідувач кафедри пропедевтики дитячих хвороб (опірна кафедра для медичних вузів України) Київського національного медичного університету ім. О. О Богомольця, професор, доктор медичних наук, заслужений лікар України, головний педіатр м. Київ, головний редактор журналу «Педіатрія, акушерство і гінекологія», член-кореспондент АМН України... Віталій Григорович Майданник. З поставленим завданням він чудово справився. А його ідеї в цьому напрямку присутні педіатри взяли на своє професійне озброєння. Про це свідчить і такий факт. Педіатрам нашої обласної клінічної дитячої лікарні говорять: через декілька днів відбудеться акредитація нашої установи з приводу присвоєння їй почесного звання установи доброзичливого відношення до дітей. А тому при спілкуванні з членами комісії керуйтеся «Протоколами... МОЗ України», а не щойно озвученими на конференції порадами професора Майданника. В один голос декілька педіатрів сказали, що вони не аморфна маса, а мислячі лікарі, а тому будуть чинити так, як велить їм власне переконання, яке співзвучне з рекомендаціями Віталія Григоровича.

Я нижче наведу лише чотири слайди з доповіді професора В. Г. Майданника, які він використав у вступному слові. Мета: показати, що справжній вчений завжди пам'ятає переконання своїх колег.

СОВРЕМЕННЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА ОРГАНИЗАЦИЮ РАЦИОНАЛЬНОГО ВСКАРМЛИВАНИЯ ДЕТЕЙ ПЕРВОГО ГОДА ЖИЗНИ

В.Г. Майданник

член-корреспондент АМН Украины, профессор

www.pediatrics.kiev.ua

Кафедра педиатрии №4
Национального медицинского
университета им. А.А. Богомольца

- “Материнське молоко – найкраща їжа, пристосована самою природою до потреб новонародженої дитини. Тільки природне вигодовування є фізіологічним для дитини першого року життя, необхідним для гармонійного її росту та розвитку, тісно пов’язане із захисними функціями організму”

І.С. Сміян,
член-корреспондент АМН
України, професор

Сміян І.С. В раціональному харчуванні
дітей до року – здоров’я нації.- 109 с.

Кафедра педиатрии №4 Национального
медицинского университета
им. А.А. Богомольца

***“...каждая здоровая мать
имеет обязанность кормить
грудью дитя свое; по крайней
мере таков есть закон
Природы, ибо она все к тому
делает приготовления”***

Н.М. Максимович-Амбодик
“Искусство повивания или наука о бабичьем деле” (1784-1786)

Глава “О должности матери кормить младенца своею грудью” .- с.148.

Кафедра педиатрии №4 Национального
медицинского университета
им. А.А. Богомольца

Из рекомендаций для Европейского региона ВОЗ (сентябрь 2002 г.)

- **Рекомендуется, чтобы каждая страна пересмотрела, обновила, разработала и осуществила национальные методические рекомендации в отношении питания и кормления грудных детей и детей раннего возраста.**

Кафедра педиатрии №4 Национального
медицинского университета
им. А.А. Богомольца

Віталія Григоровича Майданника характеризує нечуване працелюбство, постійні пошуки нового, корисного для людини, дитини, проникливе порозуміння з ближнім, піонера різноманітних починань, щире спілкування з широким колом колег... То ж можна сказати, що Віталій Григорович у багатьох питаннях —

ПІОНЕР

I

Я не поет і не історик, ні!
Я — піонер з сокирою важкою:
Терен колючий в рідній стороні
Вирубую трудящою рукою.
Не раз кроплю свою роботу й кров'ю,
Да весело так поратись мені.

II

З великого насліддя по князях
Зробили нам козаки дике поле,
Все в бодяках, тернах да чагарах,
Кому на радощі, кому на горе.
Насліднє поле без устанку коле
Правицю у тяжких її трудах.

III

Нехай сумують інші, не сумуй,
Робітнику безплатний, піонере.
І кожного на подвиг свій готуй,
Кому твою дорогу праця стеле.
Коли ж орда про тебе брехні меле,
Ти на дурну дурноту мовчки плюй.

Пантелеймон Куліш

Наступною архіважливою проблемою для кожного суспільства, особливо для нашого, є попередження виникнення та лікування спадкових захворювань. Усвідомлення цієї проблеми пов'язане зі станом здоров'я батьків (усього дорослого населення, особливо жінок), розвитком ембріона і плода та поглибленої уваги до новонародженого. Над цією проблемою вчені б'ються ось уже третє століття, а практичні досягнення, на превеликий жаль, недостатні (з моєї точки зору — мізерні). Крім, власне, спадкових захворювань, яких сьогодні налічується понад двох тисяч, я без застережень відніс би в цю групу й усі хронічні хвороби людини.

Отже, більша частина людей на земній кулі має спотворений генетичний фон. Це — наслідок неадекватного співіснування людини з ПРИРОДОЮ. Коли я замислююсь над цією проблемою, мені стає незатишно. Майбутнє фізичного і психічного стану людини мені уявляється в дуже темних тонах. Криза життя і здоров'я людини ніколи не зменшувалася, навпаки, з роками вона все більш прогресивними кроками зростає.

Невже ті питання і проблеми, які постійно обговорюють, у тому числі й у ЗМІ, можна порівняти за значущістю з названою проблемою? А які ж головні питання сьогодні домінують у ЗМІ України?

Перше. Вселити страх і невпевненість за своє життя в душі своїх співгромадян. На теперішній час усі повідомлення з телеекранів розпочинаються з убивств, стихійних трагедій, різноманітних катастроф... Одним словом, з усіх подій, які закінчуються смертю та каліцтвом людини. Потім, між справами, і про інші події в країні. І в цей час у мене виникають запитання: чим керуються керівники і виконавці таких програм? Наставами Добра чи Зла? Бажанням внести в душу людини тишу, любов, тепло, надію...? Чи, навпаки, невпевненість, страх, нервовість, безнадію?.. Відповідь однозначна.

Друге. Переконати слухача, глядача і читача в тому, що основою його життя є плітки. Вдумайтесь уважно в напрям дій численних телепередач (і не тільки) із назвою різноманітних «Свобод» і ви переконаєтесь, що там завжди йде жвава та емоційна розмова, як правило, лише на рівні плітки. Хтось щось чув, десь хтось щось сказав чи написав... І в цей процес втягуються мільйони людей. Не в конструктивний та творчий процес, притаманний людині, а в процес деградації.

І мене зовсім не дивує задоволена посмішка Савіка Шустера при цих «патологоанатомічних розтинах».

Отже

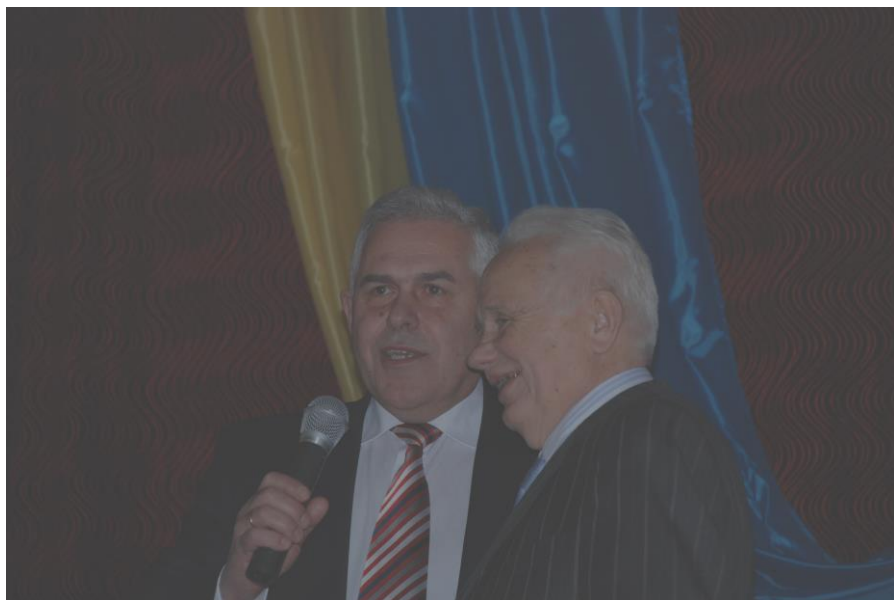
ТЕЛЕБАЧЕННЯ

Телебачення тепер —
наси́льство це зви́чайне,
в нім амора́льний сквер
або стрі́птізми кра́йні.

Ти телебачення згасиш,
гіркість в душі остане,
що мучить, як дір'явий гріш
й думки тобі поганить.

Михайло Качалуба (лікар)

Ось чому вирішення численних питань здоров'я і життя людини можна вважати найважливішим завданням суспільства й держави. Ось чому на нашій конференції щодо вивчення спадкової патології у дітей виступив провідний вчений у цій галузі — директор Львівського інституту спадкової патології АМН України, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, педіатр за фахом, професор Олег Зіновійович Гнатейко.

Те, що я люблю Олега Зіновійовича, видно з цього знімку. У мене таке враження, що його вираз обличчя засвідчує взаємність таких же почуттів до мене.

А на другій фотографії троє львів'ян (професор Василь Леонідович Новак, провідний науковий співробітник з інституту О. З. Гнатейко, сам професор Олег Зіновійович), я і вдалині ведуча цього дійства професор кафедри педіатрії нашого університету Галина Андріївна Павлишин).

Ми всі медики, ми всі однодумці, а подивіться на вирази обличчя, на загальний вигляд, і ви переконаєтесь, що кожен з нас різний. Зі своїми індивідуальними особливостями.

У даному ж випадку всі ми пам'ятаємо, що «Человек — это ничтожно мала величина, пока он работает сам на себя и для себя, но, когда он провозглашает законы любви и справедливости (як у даному випадку — І. С.), он подобен Богу» (Ральф Уолдо Эмерсон).

Олег Зіновійович не тільки зумів сказати багато добрих та теплих слів на мою адресу, а й вручити мені душевно оформлений пам'ятний адрес:

Доктору медичних наук, професору,
Члену-кореспонденту АМН України
Івану Семеновичу Сміяну

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Прожити життя з користю для інших — це покликання кожної людини. Але не кожна людина знаходить у собі сили якнайповніше реалізувати його. Ви яскравий приклад того, як повинна діяти людина, що обрала важкий життєвий шлях Лікаря. Кожний період Вашої біографії — це зразок для сучасних і майбутніх поколінь медиків. Не всім доводилось працювати поряд з Вами і знати Вас особисто, але завдяки спогадам є можливість познайомитися і користатися Вашим багатим життєвим досвідом.

Українська медична наука, освіта та практика по праву може пишатися Вами, адже кількість підготовлених Вами adeptів науки, монографій, наукових праць та винаходів говорить сама за себе. Їхня якість високо оцінена державними нагородами, званнями та преміями.

Хай Вам надалі посміхається доля, здоров'я слугує, а наукові задуми і плани втілюються у практику.

Многих та Благих літ бажає Вам від імені Державної установи «Інститут спадкової патології АМН України»

Директор

підпис

О. З. Гнатейко

10 січня 2009 р.

м. Львів

А це вже продовження урочистостей у ресторані «Тернопіль». Ми знову разом. Ми знову отримуємо велике задоволення від спілкування. Це яскраве втілення змісту висловлювання Джорджа Метью Адамса в нашу дійсність: «Дух человека находится над ним, словно звезда в небе. Люди сразу же определяют его и соединяются с ним, пока не образуется рай из мужчин и женщин, вдохновленных таким образом. Где бы вы не увидели работу такого духа, будь-то отдельная личность или организация, знайте: Небо уронило в мир нотку радости!».

Ось уже 14 років професор, доктор медичних наук Василь Леонідович Новак очолює Львівський інститут патології крові та трансфузійної медицини АМН України. Інститут, який відомий своїми новітніми науковими розробками далеко за межами нашої країни. Інститут, консультативними послугами якого постійно користуються педіатри нашої області. Хоч вираз у Василя Леонідовича занадто суворий, але він говорить мені «багато» приязних побажань. Львів'яни. Львів. Це ціла епоха. А я наведу тільки маленьку скалочку його:

В ХВИЛИНУ РОЗПУКИ

«Русская школа» у Львові,
Наче на спині — чиряк,
Наче — сідло на корові,
Наче в «Тризубі» — Коряк.

«Русская школа» у Львові, —
Наче Пилип з конопель,
Наче і буде, панове,
В «русских руках» — журавель.

Олександр Олесь

Крім того, львів'яни дружно привітали мене й телеграмами.

«Шановний Іване Семеновичу! Щиро вітаю вас — лікаря, вчителя, науковця, письменника, мудрого батька, доброго чоловіка, з ювілеєм. Бажаю міцного здоров'я, творчої наснаги, бадьорості, здійснення усіх мрій! Хай завжди будуть поряд з вами віра, надія і любов. Хай стелиться вам життєвий шлях на добро, на щастя, на радість людям! З повагою, душею поряд з вами. Світлана Ткаченко».

Зі Світланою Кузьмівною, доктором медичних наук, професором, багаторічним завідувачем кафедри педіатрії Львівського національного медичного університету я знайомий «сотні» років. Вона, мабуть, як ніхто інший, вирізняється надзвичайною доброзичливістю, ласкавістю до свого співрозмовника. Вона, мабуть, як ніхто, користується глибокою повагою та шаном з боку своїх колег в Україні. Я й до цього часу пам'ятаю її доброзичливу та глибоку за змістом офіційну рецензію на докторську дисертацію мого сина.

Світлана Кузьмівна підходить під визначення Іоганна Лаватера: «Щедрі, які завжди справедливі, і справедливі, які завжди щедрі, можуть вільно наближатися до Небесного престолу».

«Вельмишановний Іване Семеновичу! Щиро вітаємо Вас з ювілеєм, бажаємо вам міцного здоров'я, плідної творчості, життєвої енергії. Колектив кафедри педіатрії, професор Няньковський».

Це також Львівський національний медичний університет. Сергій Леонідович Няньковський, в якого я свого часу був офіційним опонентом докторської дисертації, направляє свої зусилля на ствердження свого «імені» в педіатрії. І вдивляється в горизонт.

«Вельмишановний Іване Семеновичу! Колектив кафедри педіатрії і неонатології факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету вітає Вас із ювілеєм. Бажаємо щастя, міцного здоров'я, довгих плідних літ. Коржинський».

Юрій Степанович Коржинський, професор, доктор медичних наук достойно продовжує традиції свого тата, який теж був завідувачем цієї ж кафедри. Гарний приклад наслідування сімейних традицій.

Про львів'ян, та не тільки. Про всіх героїв моєї книги я можу сказати, що їх «Жизнь состоит в движении», — с несомненным правом замечает Аристотель: и как, сообразно с этим, наша физическая жизнь заключается лишь в непрестанном движении и им обусловлена, точно также и для нашей внутренней, духовной жизни требуется постоянная работа, ка-

кое-нибудь занятие, в виде действий или мыслей, — доказательством этому служит уже тот факт, что праздные и свободные от мыслей люди тотчас принимаются барабанить по столу руками или каким-либо предметом. Ведь бытие наше по самому существу своему исключают отдых: вот почему полное бездействие скоро становится для нас невыносимым, производя ужаснейшую скуку... Итак, стало быть, для счастья человека необходима работа — он должен чем-нибудь заниматься, что-нибудь, где можно, делать, и во всяком случае чему-либо учиться: его силы требуют себе применения, и ему хочется видеть какой-либо результат от этого применения. Наибольшее удовлетворение в этом отношении получается, однако, когда мы что-нибудь делаем, изготавливаем, будь-то корзина, будь то книга: наблюдать же, как то и другое произведение с каждым днем растет под нашими руками и наконец достигает завершения, — это непосредственно делает нас счастливыми...» (Артур Шопенгауер).

Отже, я ще раз підкреслю, що тільки творча робота ніколи не набридає, тільки творча робота може бути джерелом постійного щастя людини.

На цій конференції була запланована й доповідь-лекція «Інфекційні хвороби» професора Людмили Іванівни Чернишової, завідувачки кафедри дитячих інфекцій з курсом дитячої імунології національної медичної академії післядипломної освіти (на жаль вона не змогла скористатись такою можливістю).

Так, я вважаю цю проблему, одну із п'яти, які визначають долю людства, долю окремого суспільства, долю окремої людини і продовження її, людини, роду. Я так би сказав: якщо б не було відомих досягнень в цій галузі медицини (я маю, насамперед, активну вакцинацію), то людська спільнота виглядала б сьогодні по іншому, якщо взагалі вона б залишилася. Рівень наявності інфекційних хвороб, як і дитяча смертність, є головним показником життєздатності та здоров'я будь-якої нації та критерій якісної оцінки держави.

Коли я складав програму цієї конференції, то мої міркування щодо її значущості були позахмарними. Немає нічого важливішого, актуальнішого в світі, аніж перинатології, неонатології, раціонального вигодування дітей раннього віку, вивчення спадкових і інфекційних хвороб — так «не мудро» думав я. Більше того, моя впевненість змусила мене просити зробити доповіді-лекції з цих питань провідних науковців нашої країни. Вони погодились, за що я їм щиро вдячний. Моя захопленість (мабуть вікова) та впевненість у важливості проблем, які мали бути розкритими на

цьому зібранні, було обґрунтуванням мого звернення-запрошення прийняти участь в цій конференції всіх наших президентів, всіх наших голів Верховної Ради, всіх наших прем'єр-міністрів та деяких депутатів. Я їм особисто вислав не лише запрошення на цю конференцію, а й свої книги «Лекції з педіатрії», «Лікування дітей на питних курортах», «Медицина — це поєднання науки і практики» та останній (дванадцятий) свій літературно-художній твір «Повітрям дихають одним» і привітав з Новим Роком та Різдвом Христовим. Я значною мірою мрійник, оптиміст, а тому був переконаний, що всі ми «Повітрям дихаємо одним». Мріяти неможливо заборонити — все життя я цим користуюсь.

Міркував я таким чином. У 1996 році за моїм підписом ректора була надіслана телеграма Президенту Л. Кучмі, Голові Верховної Ради О. Морозу та прем'єр-міністру Є Марчуку такого змісту: «Згідно з листом Міністра охорони здоров'я, нам необхідно скоротити 60 відсотків викладачів, 40 докторів наук, 160 кандидатів наук. Знищується науковий потенціал держави! Його відновлення вимагатиме десятиліть і непомірних затрат. Допоможіть вузу!» (Кошти на фінансування вузу скоротились на 60 %). Ні від кого і ніякої відповіді я не отримав. Навіть ніхто не зателефонував, щоб наш колектив заспокоїти. Незважаючи на те, що мені й до сьогодні не зрозуміла поведінка, якщо так можна висловитись, наших керманичів, я намагаюся знайти їхній поведінці якесь пояснення. Насамперед, моя телеграма була емоційно-негативною. А тому подумав, що теперішнє позитивно-емоційне звернення, можливо, знайде відгук у серцях наших «царів» та їх «опричників». Я помилився. Ні негативно-емоційне, ні позитивно-негативне звернення до сердець (і мозку) вершителів наших долів не доходить. Ні від «царів», ні від їх численних «опричників» жодної зворотної звістки не отримав. І я подумав: як багато вони такою поведінкою втрачають! Адже значна їх

ЦІНА ВТРАТИ

Яка ціна втраченої моральності? 535 млрд доларів?

Теоретично загублені Україною 535 млрд і зруйновану економіку можна відшкодувати (інвестиції, кредити, нові технології, розумне управління, легальна економіка, помірні податки, стабільне законодавство і т. д.).

Чотири мільйони українців вимерли — це страшно. Це все одно, якби протягом кількох років вимерли б Київ і Харків. Але людська природа така, що народяться нові люди. І за певних умов нація може досить швидко відновити свою численність.

Але як нам відновити загублену мораль, як повернути своє достоїнство? Як повернути чи знайти совість, честь, благородство, чистоту, довіру, взаємоповагу? Звідки, де, чи в кого все це взяти?

Совість, гідність і честь неможливо десь позичити, взяти в кредит або одержати в подарунок, як гуманітарну допомогу. Чесність і порядність неможливо ввести законодавчим шляхом. Наприклад, оголосити, що з понеділка українські чиновники більше не беруть хабарів і ставлять інтереси держави і народу на перше місце, українські судді служать закону, не засуджують невинних і карають злочинців, українські міліціонери більше не роблять замовних убивств, а прокурори більше не брешуть...

Неможливо оголосити про загальну відмову українських школярів від наркотиків або про розпуск наркодилерської мережі з причин усвідомлення наркоторгівцями своєї антисоціальної суті.

Неможливо прийняти рішення, що завтра ми відмовляємося від корупції, скасовуємо проституцію, торгівлю людьми, насильство, сваволю, убивства. Чи оголосити про те, що українські водії відтепер їздять, не порушуючи правил дорожнього руху, і всі один одному дорогу уступають.

Як вкласти в серця людей, що немає нічого прекраснішого, ніж правдива любов, а сімейна зрада — це огидно? Що зруйновані родини, венеричні хвороби і СНІД — це квіти, які ростуть на трупі суспільної моралі? Як вкласти в серця і душі наших громадян, що не можна давати хабарів, терпіти беззаконня і приниження, що треба любити Вітчизну?

Як відновити цю втрату? Як це зробити? Якими грошима, якими зусиллями?

Це не можна зробити відразу. Це неможна зробити на завтра. Навіть за рік, десятиліття цього досягнути навряд чи можливо. І за сто років? І за тисячу?

Не можна примусити бути моральним. Моральність не можна ввести законодавчо. Вона вище права. Це не писані закони, правила людських відносин, суть переконань, критерії віри, відображення живої душі.

Нормами істинної моралі, закладеними в основу сучасної цивілізації, стали нори Святого Письма: нормально те, що нормально для Бога. Прийнятно те, що прийнятно для Бога. Аморально те, що огидно Йому. От чому для носіїв моралі ідеал Бога і Його Сина є непорушним.

Ми любимо людей, захоплюємося ними саме за ті їхні якості, що роблять їх схожими на Бога. Тому що людина створена по Його образу і подоби. Стань не просто по образу людиною, а вірним сином Бога Живого.

Будь подібним до Нього — прийми Його мораль, відчуй в собі Його Любов. Подолай свою слабкість і ти відразу відчуєш Його силу.

Зломи опір тих, хто заважає тобі стати моральним. Адже вони нікчемні і боягузливі.

Повір у Нього і ти повіриш у себе. І твій страх піде, тому що тобі більше нема чого боятися. Адже найстрашніше для людей — це смерть. А тебе вона більше не лякає, для тебе вона більше не існує. Це лише радісна мить зустрічі з твоїм Творцем, зустрічі, заради якої ти і живеш на цій Землі, заради якої ти гідно пройдеши всі випробування.

Забувши свій страх, ти готовий стати в ряди Його війства і безкомпромісно боротися зі злом, визволяючи поневолені злом душі. І зло вже боїться тебе, зло тремтить і відступає, бо ти непереможний. Бо ти носій норм Його моралі, яку животворить Його невичерпна, зцілюща Любов. Ти несеш добро, правду, волю, щастя і спасіння. Ти уособлення Його моральності. Ти захисник Його принципів. Ти сам стаєш Його принципом. У тебе один Ідеал. Цей Ідеал — і Світло, й Істина, і Любов.

Ти знаєш, заради чого живеш. Твоє життя стало повноцінним, осмисленим і щасливим.

Ти об'єднуєшся з такими ж, як ти. Нас багато, і з кожним днем стає все більше. І немає для нас нездійснених завдань і нерозв'язуваних проблем, якщо з нами Бог!

Які жалюгідні і смішні лицеміри, що трясуться від страху і злості, судорожно чіпляються за свою деспотичну владу. Яка смішна і божевільна їхня спроба залякати зброєю або тюрмами наші безсмертні душі.

Ми змемо їх, тому що зло приречене. І приречене зло — нікчемне, підле, боягузливе зло, яким би воно численним не було, — наші принципи перетворюють у пил, який ми обтрусимо із прапорів наших Перемог: Перемога не в ім'я суєтного марнотратства, а во славу Величі нашого Творця.

Ми врятуємо тебе, Україно, ми возвеличимо тебе, Україно. Ти станеш Батьківщиною відродженої, моральної, великої нації. Нації воїнів Добра, захисників Істини, що несуть усім Світло і процвітання. Нації, яка перемогла зло, перемогла страх, приниження, бідність і безвихідь.

Україна — велика, могутня держава, зразок віри, моральності і добробуту, приклад для всіх народів і країн.

Ось наша мрія, наша національна ідея.

*Олександр Турчинов
Із книги «Свідомість», Київ, 2006*

Правда і те, що лише Олександр Олександрович Мороз відгукнувся. І мені ця відповідь була приємною. Тому я її наводжу.

Шановний Іване Семеновичу!

З Новим Роком Вас! Вдячний Вам за запрошення, за книги.

Зважаючи на малий тираж «Лекції...», книгу передам практикуючим педіатрам (чи в мед. ВУЗ або училище), — не годиться тримати таку річ без використання. А «Повітрям дихають одним» залишу у себе. Уже переглянув, деякі розділи уважно перечитав. Заберу додому, бо в роботі багато цікавого, корисного і повчального. В ній Ви подаєте життя таким, як воно є, як воно стосується Вас, і як Ви самі його творите — те своє «дзеркальце», про яке згадуєте після лекції Л. Костенко.

Ми справді «дихаємо одним повітрям», і багатьом (не тільки мені) може бути втішно від усвідомлення, що поруч живуть, творять і ...горять такі люди, як Ви.

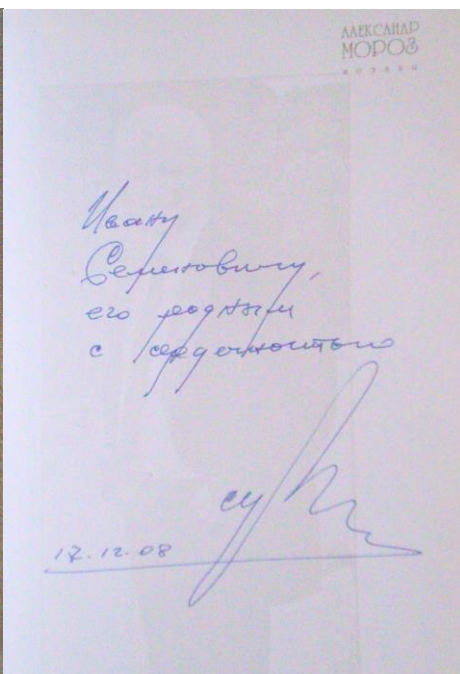
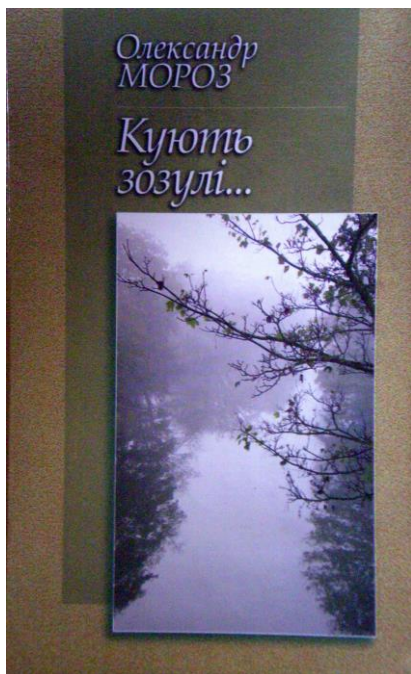
Спасибі Вам!

Про всяк випадок (і навзаєм) посилаю Вам три книжечки. Вони теж про «...одне повітря».

З повагою

підпис

О. Мороз

ОЛЕКСАНДР МОРОЗ

ІНТЕРВ'Ю
ДЛЯ ВАС

Олександр Мороз

ІНТЕРВ'Ю
ДЛЯ ВАС

Івану Селетовичу
з повагою
12.12.08

Київ • 2008

АЛЕКСАНДР

МОРОЗ

Белый снег
на каменной
террасе...

П О Э З И Ц Я

Івану
Селетовичу
з добром
12.12.08

Я перед Олександром Олександровичем пробачаюсь щодо узагальнень відносно політиків. Свого часу я писав про своє переконання, що вони (політики) не тільки не пишуть, не читають, а мабуть забули й алфавіт. Ви для мене, Олександре Олександровичу, одкровення. Приємне одкровення. Я переконався, що у Вас повноцінне життя, творче життя, життя пошуків і ...

Я знаю,
Вас не удивишь
Ни словом,
Ни строкой,
Ни мыслью.
Рассудит время —
Что не вышло,
А перед ним не устоишь.
И рвется, словно из души,
Поправ все трудности
И споры,
Все чаще в нашем разговоре:
«О, время!
Время,
Не спеши!»

О. Мороз

А після ознайомлення з Вашими творами, думаю, що Ви в поезії більше втратили, аніж виграли в політиці. Тому що

Кують зозулі вранці за Дніпром
На довгий вік усім на Україні:
Дитина спить.
Чи більше є добро?
Чи казку цю де-небудь ще зустрінеш?

Цвітуть сади у рідному краю,
На зустріч сонцю простягають віти.
Стою у чарах в долі на краю
І крила розправляю, щоб злетіти

Понад землею, понад вікові
Простори безконечні.
Україно!
Ми рідні із тобою по крові,
Це нам кують зозулі безупинно...

О. Мороз

Ой та Сан Санич! Ой та й молодець! (Пробачте за панібратство. Але ж я помітно старший за Вас, а тому дозволяю собі «все»).

Чи жалкую я, що марно витратив власні кошти на розсилку своїх книг та запрошення на конференцію «вождям» нації? Ні. По-перше, нехай лише один з них відгукнувся, але цей відгук був не тільки приємний, а й вселив надію, що ще «не вмерла Україна». По-друге, я ще і ще раз переконався, що властивості людини залишаються «при ній» незалежно від сходинок, на якій вона «сидить»: байдужість, лінощі, хвороблива концентрація відносно свого «я», а також, як би чого не вийшло гіршого, чим є, від власних дій. Мабуть не властивості, а вияв диявольського впливу, який ми помічаємо більш чутливо, ніж вияв впливу ДОБРА. Якщо ж дуже детально всебічно вивчити життя кожної людини протягом доби чи всього життя, то ми зі здивуванням знайдемо більше доброзичливості, ніж проявів зла та недоброзичливості. По-третє. Поки грім не грянув...

А для мене

Як втихне буря під ребром,
печаль і ангор клятий,
скидаю смутку я рядно
і щастям знов багатий.
Думки знов ясні, життєві,
весняні, повні співу,
всі пляни знову дійові,
життя держу за гриву.
Я знов турбуюсь за народ
і Господа благаю,
щоб дав йому усіх щедрот,
щоб дав свободу краю.
Молюсь за Люсю, за дітей,
онуків і правнуків,
за успіхи усіх їх дій
і долі запоруку.

Михайло Качалуба

На цьому я закінчую «офіційну» частину, яка відноситься щодо змісту проведеної науково-практичної конференції. А перейду до навколоювілейної «метушні». Правда, я не уник її й в попередньому сюжеті. Але...

За 15 хвилин до відкриття конференції (в 8.45) на сцені актової зали тріо бандуристів розпочало свою місію щодо піднесення святкового настрою учасникам цього зібрання. Одна за одною пролунали святкові, привітні, різдвяні пісні талановитих виконавиць.

Потім «З теплими словами привітання до іменинника звернувся ректор ТДМУ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук.

— Нині у нас особливий день — професору Іванові Семеновичу Сміяну — вісімдесят. Для історії цей відрізок часу — лише мить, а для викладачів, студентів, науковців університету — золотий ювілей нашого видатного колеги, друга, наставника. Пройдений великий шлях, сповнений самовідданої праці, творчого горіння, любові до людей. Перебуваючи впродовж шістнадцяти років на посаді ректора, Іван Семенович, заклав ті добрі традиції, які і зараз живуть у нашій альма-матер. Він доклав неймовірних зусиль, аби наш науковий потенціал був одним із найкращих, і нині по праву може пишатися своїми учнями, які працюють в різних кутках країни. Тернопільська педіатрична школа, без перебільшення, — заслуга Івана Семеновича Сміяна.

Ректор Леонід Ковальчук зачитав наказ про нагородження грамотою Міністерства охорони здоров'я України Івана Семеновича Сміяна та вітальний адрес із щирими зиченнями. А від себе особисто побажав ювілярові творчої наснаги, гарного настрою, благополуччя у дружній родині і ще багато років на благо університету та України» (із газети «Медична академія» від 21 січня 2009 року, Лариса Лукашук).

Леонід Якимович у дійстві. У дійстві щодо ювілейних вітань свого попередника на посаді ректора. Тобто мене.

*Потискування один одному рук. Теплі слова.
Збудження та сум щодо давно минулих днів...*

Кинув місто. Знов я в лісі...
Ранок. Сонце золоте...
Легко тінню серце грає,
Біла яблуня цвіте.

О дитинство, любе, миле!
Знов ти в серці, як колись,
Знову в серці дивовижно
Щастя з мрією сплелись.

Обніму мої дерева,
Обніму мою траву...
Ой, закуй мені, зозуле,
Чи я довго проживу.

Гей, метелики, куди ви?!
І мене туди візьміть —
На степи, квітками вкриті,
Де зелений май шумить.

Не набігаюсь до ночі,
Не надихаюсь за день,
Не нап'юсь уволно сонця,
Вітру, пахоців, пісень!

О, щаслива будь, хвилино
Золотого забуття!..
Завтра знову в пекло, в місто,
В вир кипучого життя!..

Олександр Олесь

Дуже уважно слухають виступ свого ректора Л. Я. Ковальчука (перша фотографія): перший проректор, професор Ігор Мисула, проректор з наукової роботи, професор Микола Швед, проректор, професор Василь Марценюк, декан лікувального факультету, професор Аркадій Шульга (зліва направо).

На другій фотографії професор І. Місула, а на третій — професор М. Швед — уже на фуршеті з келихами в руках бажають мені добра. Усі вони мої колишні студенти, у їх долях я зіграв неабияку роль, будучи ректором... Я хотів би звернути увагу читача на те, що всі ці чотири людини виконують одно і те ж дійство, в один і то й же час, в одному і тому ж місті, усі вони приблизно одного і того ж віку, дуже близька їх посадова «драбина»..., але загальний вигляд, вираз обличчя, зосередженість... різна. Більше того, я не можу знайти хоча б однієї загальної риси для всіх них. Хіба що всі вони при краватках. Але й краватки різні. До чого я веду? Нас мільйони, навіть мільярди, але ми всі різі, навіть фізично. Китайська поговорка гласить, що «Коли ви одіваєте одяг, не забувайте труд ткача, коли сідаєте за стіл, не забувайте хлібороба». А я б додав: коли ви спілкуєтесь з людиною пам'ятайте, що вона «не подібна» до вас і вимагає до себе індивідуальної уваги. Особливо про це необхідно завжди пам'ятати «вождям» різного рівня, керівникам, батькам, дідусям і бабусям. Від цього залежить наш життєвий «консенсус».

І, незважаючи на все це, я не можу не привести вітальний адрес, не лише тому, що він дуже гарно художньо оформлений, а й тому, що його зміст «лоскоче» моє самолюбство.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Колектив Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського з почуттям глибокої поваги та вдячності за Ваш внесок в розвиток медичної науки та вищої школи вітає Вас з 80-річним ювілеєм!

Ми знаємо Вас як видатного вітчизняного вченого педіатра, добре відомого в Україні та за її межами. Ваші фундаментальні праці, присвячені методам лікування у клініці внутрішніх хвороб, стали вагомим внеском у скарбницю вітчизняної науки і дали можливість розробити нові підходи для збереження життя та здоров'я багатьох дітей.

У Вашому видавничому активі навчальні посібники, монографії, журнальні статті і публікації.

Під Вашим керівництвом виконані і захищені докторські і кандидатські дисертації. Ваша порядність, працелюбство, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро, заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаю Вам, шановний Іване Семеновичу, міцного здоров'я, благополуччя, творчої енергії та нових успіхів на благо нашого університету та медичної науки в Україні.

З повагою,

ректор Тернопільського державного медичного
університету ім. І. Я. Горбачевського

чл.-кор. АМН України, професор

підпис Л. Я. Ковальчук

10. 01. 2009 р.

І я з вдячністю сьогодні перечитую ці слова, речення, які є для мене гормонально-ферментативним збудженням усього організму та підвищенням активності творчої праці. І це — незважаючи на те, що:

Простимся, коллеги,
нас время заставит
И смена — уйти навсегда.
Давно наши головы
красит и старит,
Как снег на полях, седина.

Не та стала память,
убавились силы,
Тревожными сделались сны,
Которые были
так сладки и милы
В полетах прекрасной мечты.

Уходим без боли,
Немножечко с грустью,
Без слез и без крика души
Подарят нам длинные,
скучные, с лестью,
Пространные речи врачи.

На тремпелях сникнут,
поблекнут халаты,
Сползут с нежеланием с плеч,
Для них не привычны
другие наряды,
Чтоб свято ценить и беречь.

Работа, как раньше, давно не торопит,
Пришла расставаться пора.
Но истинный врач никогда не проводит
Из жизни себя, как врача!

Анатолій Антонов (лікар)

Далі «...Від імені громади Тернопільщини ювіляра привітав голова обласної ради Михайло Миколенко. Він наголосив, що наш край пишається тим, що майже півстоліття лікар і вчений віддав охороні здоров'я найменших мешканців Тернопілля та України. Іван Сміян виховав тисячі висококласних спеціалістів, вчених, створив власну школу педіатрії, написав понад 600 наукових і науково-методичних праць, понад 70 монографій, посібників, підручників. 12 книг-спогадів, остання з яких, «Повітрям дихають одним», вийшла напередодні ювілею.

Михайло Миколенко вручив вченому-ювіляру пам'ятний сувенір обласної ради — тритомник «Тернопільського енциклопедичного словаря», в третьому томі якого викладено основні віхи життя і діяльності І. Сміяна. Загалом же у ТЕС відведене почесне місце 90 вихованцям Тернопільського медуніверситету — нині відомих вчених, медиків-практиків, організаторів охорони здоров'я області та України. Голова обласної ради подарував Іванові Сміяну іменний годинник із зображенням символіки Тернопільської області та виконав ще одну почесну місію — оголосив вітальну телеграму, яка надійшла на адресу ювіляра із Сумської обласної ради...» (та ж «Медична академія», і та ж доцент Лариса Лукашук).

Михайло Миколенко зі щирою посмішкою та добром у душі стверджує, що в мене було й ще залишилось багато доброго (зробленого і запланованого).

Я нерідко у своїх книгах кепкую над «начальниками». А тепер, коли спілкуюся з Михайлом Миколенко, думаю, як важко сьогодні бути у руля. Звідусіль на тебе тиснуть: опозиції, позиції... Потрібно тримати оборону... А ще ж необхідно зробити щось корисного для краян. Як важко сьогодні поганяти бика-трудівника...

ГЕЙ, БИКИ

Та, гей бики! Чого ж ви стали?
Чи поле страшно заросло?
Чи лемеша іржа поїла?
Чи затупилось чересло?
Вперед, бики! Бадилля зсохло,
Самі валяться будяки,
А чересло, леміш новії...
Чого ж ви стали? Гей, бики!

Та гей, бики! Ломіть бадилля,
Ломіть його, валіть на прах;
Нехай не буде того зілля
На наших батьківських полях!
А чересло моє ізліва,
Леміш із правої руки
Зіткнуть і корінь того зілля, —
Чого ж ви стали? Гей, бики!

Та гей, бики! Зоремо поле,
Посієм яреє зерно,
А спаде дощик, незабаром
В землі пробудеться воно.
Пробудеться і на світ гляне,
І, як дівочії вінки,
Зазеленіють наші ниви, —
Чого ж ви стали? Гей, бики!

Та гей, бики! Зерно поспіє,
Обілє золотом поля,
І потече ізнову медом
І молоком свята земля.
І все мине, що гірко було,
Настануть дивнії роки;
Чого ж ви стали, мої діти?
Пора настала! Гей, бики!

Степан Руданський

Ми звикли тільки лаяти владу. А той факт, що голова обласної ради, Михайло Архипович, знайшов час для привітання мене, старого, з 80-річчям, свідчить про те, що вождям малим і великим «нічого не чуждо».

Отже, «Віддана любов — це любов знайдена» (Джон М. Темплтон). Якраз у цьому закладені основи того, про що писав Федір Достоєвський: «Любите всю божью тварь, весь мир и каждую песчинку в нем. Любите каждый листок, каждый луч божьего света. Любите зверей, растения — любите все. Если вы все любите, вы увидите тайну, которая кроется везде. Заметив ее, вы с каждым днем будете понимать ее все лучше. И в конце концов вы полюбите весь мир всеобъемлющей любовью».

Одним із виразів вищесказаного є й приємна несподіванка для мене, яку оголосив Михайло Миколенко. Вона переді мною:

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА

м. Тернопіль,
медичний університет
ім. Івана Горбачевського,
Сміяну І. С.

Шановний Іване Семеновичу!

Щиро вітаю Вас з 80-річчям від дня народження.

Сердечно бажаю Вам, визнаному світилу медичної науки України, міцного здоров'я, нових досягнень у служінні рідному народові та непахитної віри в майбутнє нашої держави.

Ми пишаємося тим, що наш земляк став одним із найвідоміших вчених-педіатрів, доктором медичних наук, професором, академіком. Ви — Заслужений працівник вищої школи. Ваша відданість найгуманнішій справі варта для наслідування не одного покоління.

Нехай Ваш життєвий і науковий досвід, невичерпна енергія й надалі слугують збереження здоров'я співвітчизників, сприяють подальшій розбудові медичної галузі та вищої школи.

Родинного Вам тепла, та таких же, як Ви, щирих, вірних і порядних друзів та колег.

З повагою

Голова

підпис

В'ячеслав Шапошнік

Я не знайомий особисто з В'ячеславом Шапошніком, ми з ним проживаємо на відстані однієї тисячі кілометрів, ми різні за фахом, але після його щирого та сердечного звернення у мене склалося враження, що ми давно знайомі друзі...

Що

Із русина щирої груди
В побратимий летить край,
Побратимі де суть люди,
Поза Волгу, за Дунай...

Маркіян Шашкевич (1811–1843)

Нас об'єднує планета, нас об'єднує Україна, нас об'єднує Сумщина, нас об'єднує порозуміння та любов меж людьми. Добра і щастя тобі, побратиме, В'ячеславе!

Чого я не чекав та що мені навіть ніколи не снилося, так це побачити й почути голос земляка з мого рідного села Білки на Сумщині. Тим більше, що я з нього виїхав в свої 16 років. Якщо перші три роки я приїздив до своїх рідних кожний тиждень та перебував протягом зимових та літніх канікул, то з часом я все рідше і рідше приїздив у свій рідний край. А останнє десятиліття — лише один раз на рік. Іншими словами — ниточка, яка пов'язувала мене із с. Білка, все тоншала, тоншала...

І — на тобі! З'явилися люди, які вирішили зміцнити цю ниточку, надати їй яскравих барв. І вони делегували на мій ювілей голову Білчанської (тепер чомусь пишуть Білківської) сільської ради Ігоря Яценка, який від громади села привіз тепло мого дитинства, енергійність моєї юності, промені любові до моєї рідної землі, до моїх близьких, до моїх земляків. Він, крім яскравих прозових слів, навів ще слова свого власного твору:

Хай ці троянди не подяка й нагорода,
Не гроші клятї і не гроші знов, —
Це визнання роботи, нервів, поту, —
Це визнання людини — це любов.

Крім того він вручив мені книгу (дуже товсту та гарно оформлену) «Сумщина в іменах», у якій ідеться і про мене, і про мого сина...

Під час спілкування з Ігорем Яценком у мене виникли дивні відчуття — відчуття близької мені родинної людини. І це — незважаючи на те, що ми вперше з ним зустрілися, не маємо ніяких родинних зв'язків.

І я зрозумів, що

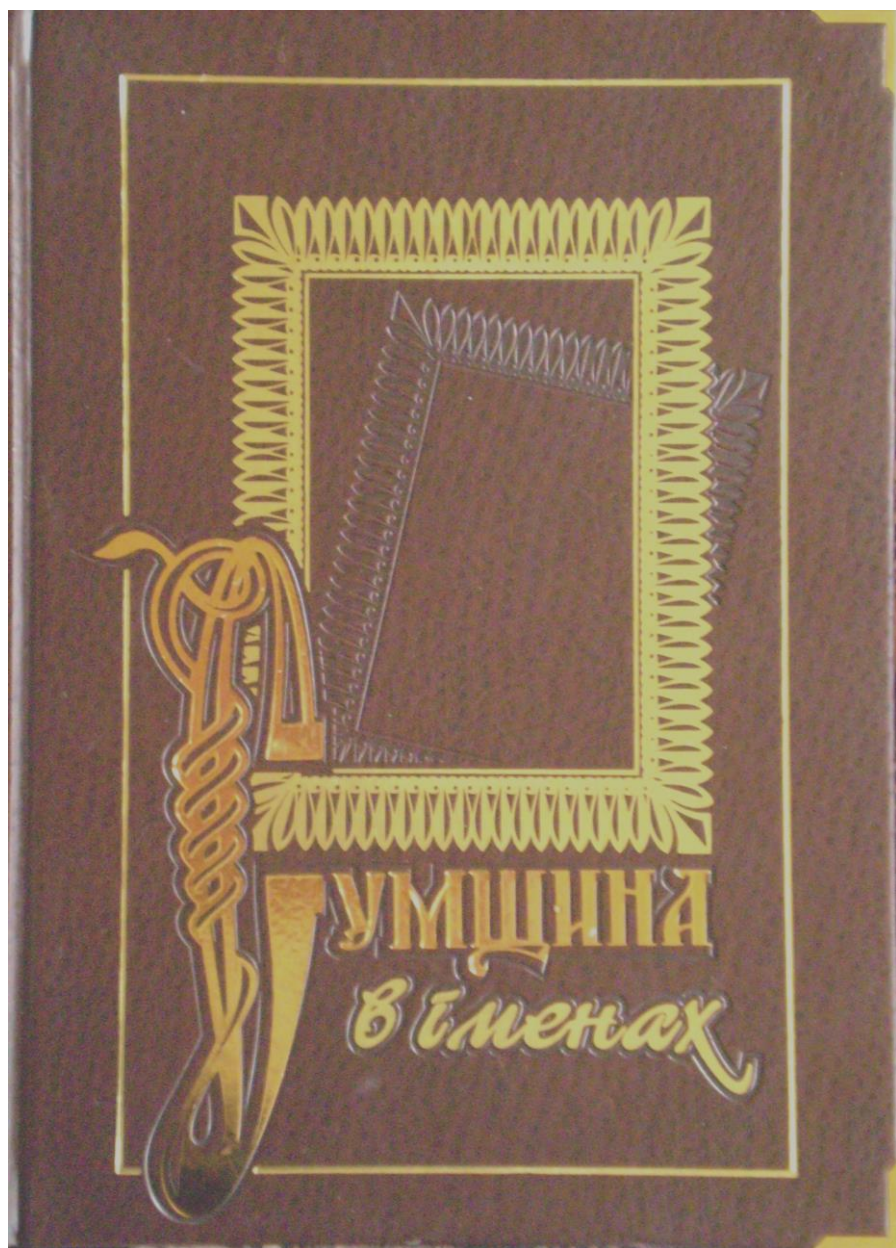
«...Реальное богатство нации заключается не в минеральных ресурсах, а в том, что содержится в умах и сердцах ее представителей... Эту энергию любви можно использовать, если прислушаться к своему сердцу и следовать законам жизни, которые ведут нас к радостному и осмысленному существованию» (Джон М. Темплтон).

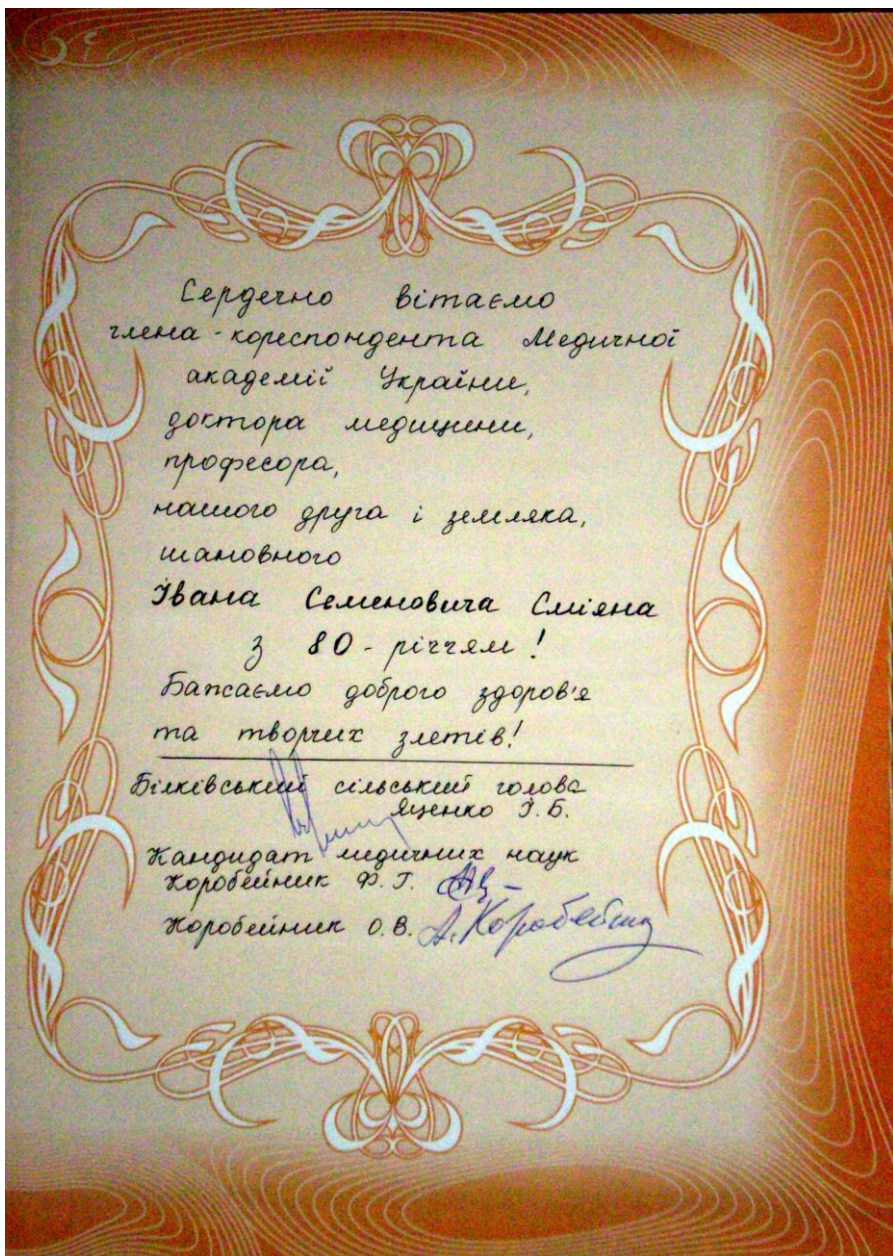

Він, Ігор, завжди був поруч зі мною. Як син, як онук.

Бачите, і на фуршеті ми разом.

Зліва від нас — професор Ольга Федорців, справа — професор Олег Гнатейко.

Я вдячний, Ігоре, за ваш «ратний подвиг» (приїзд), за добрі слова, за бажання продовжувати наше спілкування в майбутньому, за навіювання спогадів про моє дитинство, юність...

Різдво. Зірок крижинки на ялинці,
Вже батько дідуха приніс до хати.
І я беру торбину на гостинці,
Душа бринить, іду колядувати.

— Дивная новина:
Нині Діва Сина
Породила в Віфлеємі —
Марія єдина.

І я хрусочу спершу до родини,
Село мале, за півгодини встигну.
Стаю під вікна: «Дивная новина...»
І старий Максим несе мені гостинці.

Сьогодні у селі усі солісти,
По всіх кутках звучать хори дитячі.
Малий хлопчак з сусіднього обійстя
Стоїть у хвіртці і так гірко плаче.

Болисть душа, бо ще пуста торбина —
Не колядує, голосу не має.
— Не плач, тобі віддам я половину,
Сьогодні я собі ще наспіваю.

— Дивна новина:
Нині Діва Сина
Породила в Віфлеємі —
Марія єдина.

...Різдво. Зірок крижинки на ялинці,
І вже куті насипав Святий Вечір,
З торбини викладаю я гостинці
І обнімає Бог мене за плечі.

Степан Галябарда
(III розділ з вірша «Скарби дитинства»)

А яку надзвичайно приємну несподіванку я отримав від Ігоря Яценюка через два місяці після його від'їзду з Тернополя! Про неї мене сповістила моя старша сестра Люба, яка проживає в м. Тростянці на Сумщині, виславши газету «Круглий двір» (5–11 березня 2009), де розміщена така стаття з фотографією (Ігор і я):

СКАЖИ, ЯК ТИ ТУРБУЄШСЯ ПРО ДИТИНУ, І Я СКАЖУ, ХТО ТИ

Цей перефразований вислів я прочитав в одній з книг Івана Семеновича Сміяна, уродженця нашого села — члена-кореспондента Академії медичних наук, заслуженого працівника вищої школи України, доктора медичних наук, професора. Ця славетна людина — одна з двох тисяч видатних особистостей ХХ століття (Кембридж, 1998). З нагоди 80-річчя нашого земляка я був запрошений на Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Педіатрія сьогодення і майбутнього», яка відбулася в м. Тернопіль. Поздоровлення, доповіді, заключне слово ювіляра залишили величезне враження і змусили мене по-іншому визначити своє ставлення, як голови села, до тих, хто незабаром народиться, хто підрастає.

Тому й запропонував депутатам на сесії сільської ради створити програму матеріального заохочення майбутніх матерів, які дотримуються всіх вимог і рекомендацій медицини. Для визначення критеріїв оцінки програми «Рости здоровим, малюк» були запрошені районний педіатр О. Міхно, педіатр Білківської дільничної амбулаторії Н. Перепелиця, фельдшер-акушер З. Колісник, члени постійної депутатської комісії з вирішення соціальних питань, молоді, освіти, культури, медицини під головуванням Л. Маленко. Суть цієї програми, затвердженої сесією, полягає в тому, як через призму наказів і рекомендацій оцінити вагітну матір, її поведінку у ставленні до ще не народженої дитини і в післяродовий період (до 6 місяців). Критерії отримання 500 гривень такі: дородовий період — 15 % за своєчасну постановку вагітної на облік, 30 % — дотримання нею графіка відвідування лікаря, 5 % — проходження аналізів на інфекції. Післяродовий період: 20 % — обов'язкова післяродова вакцинація, 20 % — грудне вигодування малюка до 6 місяців, 10 % — відвідування спеціалістів.

Як свідчать перші результати, лише три мами з 13 виконали всі вимоги програми. Отже, решті є над чим задуматися — не такі вже важкі умови програми. Хотілося б, щоб ця програма стала темою обговорення на сторінках вашої газети, в інших сільських радах і в кабінетах вищої влади з однією метою — виростити підрастаюче покоління здоровим.

З вдячністю до І. С. Сміяна

Ігор Яценко, голова Білківської сільської ради.

Білка — Тернопіль — Білка

Мені важко відтворити те відчуття професійного піднесення, вдячності Ігорю Борисовичу за таке глибоке розуміння мрій педіатрів всієї планети, щодо здоров'я малюків... Минуло близько трьох тижнів, як я

отримав цю новину, але ніяк не може душа моя заспокоїтися. А як же інакше могло бути? «Вожді», депутати, керівники обласних управлінь охорони здоров'я України (окрім Тернопільського) ... ніяк не відреагували на проведення цієї конференції, а голова сільської ради не просто відреагував, а впровадив конкретну, професійно грамотну програму дій на своїй території, де проживає більше 2,5 тисяч населення, щодо оздоровлення малюків. Я вже не пам'ятаю, коли я отримував таке велике задоволення від днів життя свого. Я низько, від усіх педіатрів України, вклоняюсь Вам, Ігорю Борисовичу. Не позбулася ЗЕМЛЯ НАША світлих голів, ясного розуму, глибокого розуміння патріотизму, вболівальників за наше майбутнє...

З філософського і історичного погляду — це один із прикладів поєднання слова і справи, що так рідко нам приходится спостерігати в нашій дійсності. А як це важливо, коли люди тисячами, десятками тисяч, сотнями тисяч, мільйонами зникають назавжди з нашої землі (населення України зменшилося з 52 мільйонів до 46. І це лише початок).

Не слів мені, а стріл крилатих, вогняних!
Я хочу вам про рідний край казати...
Я хочу ними кидати і влучати
В серця катів і зрадників гідких.

Не слів мені, а іскр блискучих і палких!
Хай киди іскрами вогонь моїх промов,
Ах, мій народ з катами вмісті йшов,
Сам скутий раб — заковував других.

Не слів мені, о ні! Не слів, а ніжних хвиль!
Хай плещуть хвилями пісень моїх слова,
Хай кожна рима рани обмива,
Хай кожний спів уйма народний біль...

Олександр Олесь

Але зі своєї Білки я отримав ще кількох промінчиків. З Олексієм Васильовичем Коробейником (учитель — пенсіонер) ми особисто знайомі лише декілька років, але наше спілкування не лише тісне (переважно в листах), а й, що важливо, — щире. Його листи повертають мене в моє село. І не тільки повертають, а й затягують у події життєдіяльності моїх земляків.

На підтвердження цього я наводжу два його останні листи.

Доброго дня, Іване Семеновичу!

Дякую за подарунки і вітання з Новим роком!

Вашу «Повітрям дихають одним» читав після повернення з лікарні не великими долями, по 10-20 сторінок за день. Як завжди — до розуміння «между строк», і радіючи за Вас. Не буду повторювати відгуки Ваших учнів і колег. Скажу: книга написана з любов'ю, добре відшліфована (це для мене великий комплемент. Адже я її пишу і з «ходу» вона йде до друку. Навіть без літературного редагування — І. С.), а по формі, на мій погляд, це не мемуари, як хтось із ваших учнів і колег пише, а книга мудрих порад, як і попередні книги, це філософський труд. Спасибі за дорогий радісний подарунок.

На жаль, не можу зараз щось надіслати у відповідь. Після випуску «Білчанських офіцерів» нічого нового не написав. Вирощував картоплю та помідори, огірки та буряки, та пас корову Ласуню. «Тікав» від діабету. Дуже хворіли близькі мені люди — брат Федір та сваха Венера. Брата поховали 13 жовтня, а свасі 40-й день будуть відзначати 23 грудня, туди поїхала моя дружина Валентина, в Архангельськ, там поховали Венеру Аполлінаріївну. Я не поїхав, бо з лікарні виписали з невилікуваною стенокардією і ще з чимось. Заборонили пиляти, рубати, колоти, молотком працювати і підіймати руки вище пояса. «Приїхали!» Я про це знав і раніше, в міру сил трудився. Та й зараз — з'їздив в пошукових справах в Тростянець, в Сумський обласний архів. Але поїздки даються тяжко.

Віддав у Харківське видавництво «Шлюб в сл. Білка в XIX ст.» та «Покріпачення селян на прикладі Боромолі, Тростянця, Білки та навколишніх сіл і хуторів в ХУІІІ-ХІХ ст.». Буду чекати результатів. Нащадок Білчанських Брехунців і Дрижируків києвлянин Вадим Стависький ініціював і разом з сільським головою Ігорем Яценко готують до друку великий альбом «Білка в фотографіях» (назва умовна). Ми з Федором Гавриловичем допомагаємо порадами.

В селі почали збирати кукурудзу. Фірма «Райз — Україна» посіяла її 2200 га. Урожай 80 цнт з га. З уборкою запізнились — немає де сушити, то виморожують, розраховують за 2 місяці прибрати. Та й пора, бо у білчан і тростянчан вже ламаються стелі.

Іван Семенович, одержав і Вашу ювілейну книгу з поздоровленнями до Нового року і програму з Вашим особистим запрошенням. Але, але, але...

«Ми тут подумали, и я решил», що Білка обов'язково буде представлена на Конференції і на торжествах з нагоди Вашого 80-річчя. Душею і

серцем я з Вами, вашими близькими людьми на великому святі! Хоча я згоден з Вашим онуком: який Ви дід, якщо пишете книжки, водите машину, носите джинсові штани і ще й танцюєте!!! То ж рано ваші друзі підсаджують Вас на облака (по Цао Чжи, у Вас це ст. 217). Звичайно, сісти на хмару, босі ноги пустити до Землі, мріяти, мріяти і мріяти — такого нам в дитинстві багатьом наснилось. Але ж виростаємо. От і Ви з ученого педіатра вирости до філософа. Але ж Ваші мудрі мислі розкидані в 600 наукових працях і 13 книгах спогадів. Хто їх краще збере до купи? Ви. Це дуже важливо, бо у Вас все буде в системі. Крім того, в відгуках Ваших колег і учнів настійно підкреслюється Ваше вміння керувати колективами, групами людей. «Науки управлять» — на Україні немає, а американські, англійські, німецькі (я їх читав) не на тому полі вирости. Ви посіяли цю науку на нашому українському полі в надії, що хтось пожне. Але боюся, щоб не було, як з кукурудзою на білчанському полі. То ж краще було б зробити, як наші діди робили: хто сіяв той і жне, і в копи складає. Багатотисячним тиражем.

Привіт і низький Білчанський поклін Лідії Василівні і спасибі їй за те, що створює умови для Вашої творчої праці. Те ж саме Вашій доні Світлані Іванівні, чарівній професорші і поетесі. Щастя Вашим онукам — Вашій повсякчасній радості.

Щодо моїх досліджень по Сміянах. 4 липня 2002 року в Держархіві Сумської області встановлено по книзі народження (Миколаївська церква с. Білка), що матір'ю мого батька Коробейника Василя Івановича була Анна Охрімівна (Євфремовна) Коробейник (Сміян), фонд 745, оп. 1, справа 206, запис № 73. «Восприемниками — хутора Лолова (де я народився і де пройшло моє дитинство і юність. Частина с. Білка. — І. С.) крест'янин Маркь Эвфремов Сміянь и сл. Белки девица крест'янина Мария Павлова Коробейник» (Марія, молодша сестра діда Івана Павловича Коробейника).

Ф. 745, оп. 1, кн. 27. запис за 6-7 січня 1981 р. про народження Сміян Тетяни Охрімівни.

15. 12. 2008.

З повагою

О. Коробейник

с. Білка

Мені, вихідцю із слободи (так колись називалось село) Білка Лолового хутора, дуже приємно читати, що сьогодні відбувається на моїй малій Батьківщині. Сказати «приємно» — це дуже мало, щоб висловити почуття, які вирують у моїй душі — відчуття зворушливості, уявлення про

своїх маму, тата, сестричок, братика, роздолля садиби, малесенької річечки, що текла нашим городом, в'юнів, яких я ловив руками в ній, корову Зорьку, яку я пас багато років, парне молоко, ковзани, санки, неймовірні яркі відлуння сонця від сніжних покровів... У моїй душі одночасно блискавично виникають запал і сум, журба і радість буття... А на очах з'являються сльози, сльози неосаяжності всесвіту, сльози вдячності долі, Господу Богу...

Тому я сприймаю лист Олексія Васильовича Коробейника, як ясний промінь сонця в темноті, тісноті, задушливої атмосфери сьогоденних дій політиків. Про останнє свідчить й зміст статті Ігоря Лосєва (газета «День» від 23 січня 2009), яку я нижче наводжу.

СЕАНС НАЦІОНАЛЬНОГО САМОБИЧУВАННЯ

Ось, нарешті, все таємне стало явним. На черговій «Свободі слова» на каналі «Інтер» з вуст першого віце-прем'єра Олександра Турчинова ми почули, хто є власником «Інтера» (хоча, чесно кажучи, здогадувалися про це й раніше).

І було б дуже дивно, якби за таких «товстих» обставин «Інтер» поводився інакше, ніж він поводитьсь...

Сам пан Фірташ був присутній у студії й вельми активно брав участь у розбірках (назвати те, що відбувалося, цивілізованою дискусією язик не повертається). Про що сперечалися? Ну, звісно ж, про газ, про те, хто винен у його відсутності. Забігаючи наперед, скажу, що «Інтер» і вся його журналістсько-редакторська «рать» доклали титанічних зусиль, аби «пригвоздити» до ганебного стовпа Україну.

Як відбувалося дійство? Першим для початку випустили на арену спікера парламенту. Володимир Литвин виступив у властивому йому стилі: інакомовність, туманні натяки разом з конкретними погрозами на адресу неназваних осіб, заклики до влади щось зробити, інакше буде кепсько й т.д.

Якось глухо спікер дав зрозуміти, що не треба було підтримувати Грузію в серпні 2008 року, сиділи б, мовляв, зараз із газом. Ще більш неартикульовано Литвин натякнув, що треба було б змінити зовнішню політику України. Усі ці риторичні мережива колишнього історика КПРС малювали досить своєрідну картину, що набувала пікантного відтінку, якщо врахувати, що газова війна проти України почалася (звісно, зовсім випадково!) через два дні після повернення спікера з Москви...

Дивно, що професіонал-економіст і знавець європейських мов (на відміну від нинішнього спікера) Арсеній Яценюк раптом узяв і підтримав

лобійовану Литвином у Москві мертвонароджену ще за часів Кучми ідею газотранспортного консорціуму з участю Росії, що насправді є ні чим іншим як не дуже хитромудрою формою вилучення в Україні її газотранспортної системи. Не приховую, що після такої заяви Яценюка я почав дивитися на нього трохи інакше.

А Литвин накинувся на телеканал УТ-1, звинувачуючи його в антиросійській позиції в газовому конфлікті, й вів до того, що, мовляв, патріотизм, відстоювання українських інтересів погублять Україну («будемо згадувати про неї в минулому часі...»). Деякі фрази спікера дивують, якщо висловлюватися дуже м'яко. Наприклад, декілька місяців тому, після чергових і звичних буйств відомих сил у Криму, Литвин раптом розповів світові, що «Україна втратила Крим». Тепер чуємо від нього ж: «Україна програла інформаційну війну». Погано, коли в політиці країни присутні такі капітулянти й «пораженці», котрі прагнуть здатися противнику ще до першого пострілу. Що це? Патологічне побутове боягузтво? Відсутність будь-яких гідних захисту переконань?

Спостерігаючи телерепортажі про візити В. Литвина до Москви, я ледь стримував емоції, бачачи цю послужливу усмішку бідного родича, явну відсутність гідності. Якби Литвин представляв у Москві особисто себе, то це було б справою приватною. Але ж ідеться про одного з найвищих посадовців країни! На «Інтергазпромівській» «Свободі слова» також не обійшлося без непристойного хохляцько-малоросійського самобичування за принципом «якщо тобі плюнули в пику, подякуй і вибачся». Литвин присоромлював Україну за її, як він висловився, зухвалу позицію щодо Росії. Щоправда, спікер забув уточнити, що нею здебільшого є саме існування нашої країни. Чого хоче спікер? Поставити Україну на коліна перед Кремлем?

Потім на «подіум» «Свободи слова» бадьоренько вийшла єдина у своєму роді пані Богословська. Звично назвавши владу держави Україна «бандитською», Інна Германівна поклала відповідальність за газовий конфлікт, звісно, на Україну. З її надемоційного виступу можна було зрозуміти, що безгрішна, справді «янгольська» Росія стала жертвою підступності й агресивності «сатанинської» України. Мені здається, що майже всі ці люди, що втоптують у бруд країну, яку могли б вважати своєю, грають у російській, а не в українській команді. Вони захищають інтереси Росії в Україні за рахунок України й на шкоду Україні. І це головна біда нашої держави. Це її трагедія. Зокрема й тих виборців, які голосують за

подібних політиків, а потім зі своєї кишені щедро оплачують це підлабузництво (адже в кінцевому результаті страждає національна українська економіка, яка дуже повільно модернізується й інтегрується в світову, перебуваючи в тіні російської труби...).

Пані Богословська, як завжди, не давала слова сказати своїм опонентам, щохвилини перебиваючи їх. Варто сказати, що риторичний талант пані Богословської — це явно не для людей зі слабкими нервами. З нею зможуть на рівних дискутувати тільки російські оратори класу В. Жириновського. До речі, дуже цікаве було б видовище. Хоча... Про що їм сперечатися? Адже позиції збігаються...

Ведучі «Інтергазпрому» відкрито підгравали (для телеканалу це типово) симпатичній їм стороні й не церемонилися з «хлопчиками для биття», ставлячи запитання, але не даючи на них відповідати. І Олександр Турчинову, й Ігорю Діденку з «Нафтогазу» доводилося по 10—15 разів просити, щоб їх не переривали, не затикали їм роти й дозволили нарешті відповісти. Зате пану Фірташу телеведучі надали режим «найбільшого сприяння», відчайдушно намагаючись догодити добродійникові.

А Україна була винна. Винна в усьому. Зокрема, й у тому, що «Газпром» закрутив вентиль, і в тому, що він виставляє карально-поліцейські ціни, й у тому, що Україна не капітулювала перед сусідами, й у тому, що намагається відстоювати свої права. У якій ще державі можна побачити й почути подібне? Де ще можливе таке національно-нігілістське й політично-безвідповідальне зборище? Уявляю ситуацію (дай Боже, щоб вона була абсолютно гіпотетичною): наша країна стала жертвою іноземної агресії. Армія й флот героїчно стримують противника, солдати й офіцери гинуть за Україну. А канал «Інтер» збирає компанію, яка з телеекрана запитує: чому ви стріляєте в армію іншої держави, хто дав вам право збивати літаки, які мирно бомблять українські міста, як ви довели сусідів до нападу на нас? Чому Україна досі не капітулювала? Чому населення з квітами не зустрічає «визволителів»? Абсурд? Авжеж. Але подібний абсурд ми спостерігаємо в нашій країні вже багато років.

Приємно здивував Євген Червоненко. Він визначив (на мій погляд, глибоко й по суті) усе, що відбувається нині, однією фразою: «Йде війна за незалежність України». Це було головне. Й одразу стало зрозуміло, на чиєму боці воює багато хто з присутніх у студії. Що ж до іншого виступ екс-міністра був звичайним для цієї аудиторії з'ясуванням, як висловився сам пан Євген, «хто кому Рабинович».

Упорядники дійства на «Інтері» зібрали в студії директорів підприємств, які прагнули негайно отримати газ, і нацькували їх на О. Турчинова, І. Діденка й інших, хто представляв у широкому значенні слова владу. Знову було чути заклики в газових переговорах з Росією погоджуватися на все, аби лише дали жаданий енергоносіє.

Хотів би я бачити й чути, як завиють ці директори, якщо все-таки отримають російський газ по \$450 за 1000 м³... Цікаво, скільки заводів тоді взагалі вціліє? То чи варто осатаніло викривати непоступливість українського уряду?

Коли обстановка на «Інтері» зовсім розпалася, перемкнувся на «Свободу» Шустера на каналі «Україна». Спочатку не зрозумів, куди потрапив. Здалося, що на конкурс майстрів художнього слова. Виступала Ганна Герман. Пригадався російський класик: «Слово скажет — рублем одарит». Але, на жаль, тема була все та ж сама — непробачні гріхи України перед партнерами. Голову моєї Батьківщини знову рясно посипали траурним попелом і представляли Україну такою хронічною безсоромницею, що засмучує благородних сусідів своєю «девіантною» поведінкою.

Загалом виникало враження ретельно відрежисованої й скоординованої інформаційної атаки на Україну зсередини України. І подумалося тоді, що держави можуть жити без газу й нафти власного видобутку, без золотих родовищ, без виходу до океану, без чорнозему, без рідкоземельних елементів, без лісів, без гір і багато без чого ще. Але є один ресурс, без якого існування держави неможливе. Це патріотизм та сама любов до Вітчизни, яка не дозволяє з насолодою обливати її брудом... Може, це коли-небудь зрозуміють навіть у Партії регіонів і блоці Литвина?»

З приводу статті я можу тільки сказати: «Немає такої поганої ситуації, яка не могла б стати ще гіршою» (Гаттузо).

Наведений «бруд», ніщо порівняно з тими відчуттями, які мене охоплюють після листів Олексія Васильовича — з одним ви ознайомилися, а другий процитую нижче.

Шановний Іване Семеновичу, здравствуйте!

Прочитав Вашу «Медицина — це поєднання науки і практики». Перше враження таке ніби велика гора на мене впала. І сказала: «А ти що робив свої 72 роки?»

Друге враження — всі 60 років Ви займалися подвигом, щодня, щогодини.

А потім згадав, що у Вас за ці роки підібралася добряча компанія друзів — співробітників, добра, затишна родина, гарні діти. То ж третє враження — Ви добрий батько всім, хто названий вище, зуміли допомогти всім їм знайти своє місце в житті, і, дякуючи душевній підтримці цих людей, з їх посильною допомогою прийти до свого 80-річчя з великим скарбом знань і рад.

Дуже радий за Вас Ювіляре!

Ще раз від душі вітаю Вас, Іване Семеновичу, з 80-річчям, з Вашим Новим Ювілейним роком. Успіхів Вам!

З повагою

Олексій Коробейник

с. Білка.

27. 12. 2008 р.

Хіба можна порівняти ці щирі, сердешні слова на мою адресу О. В., які діють на мене, як життєвий еліксир, з різноманітними нагородами до ювілейних дат (я їх не отримував ні тепер, ні на інші ювілейні дати)? Я впевнений — ні!

Про це свідчить і вірш, який надіслали з моєї Білки:

ХТО МИ Є, ЧИЇ МИ ДІТИ?

Кругом снігом завіялось,
Земля стала біла,
Берізонька замріялась,
Від дум посивіла.

Пройшли літа, спилили весни,
Роки молодії.
Повернути те що було
Немає надії.

Нема її та й не буде,
Думка не вгаває,
Бо такого на цім світі
Зовсім не буває.

Лише пам'ять при нагоді
Може повернути
Те, що було в минулому,
Те, що могло бути.

І то добре, що хоч пам'ять
Відновить, повторить

Про ті роки минувшини,
Немов заговорить.

А ще краще, якщо в книжці
Все це описати,
Щоб наступні покоління
Могли прочитати.

Прочитати й пам'ятати
Корінь свого роду —
Хто ми є, чий ми діти,
Якого народу?

Василь Дудка. 29. 12. 2001 року.

Оточуючі люди (багатьох із них я цитую в цій книжці) та постійна творча праця, робили і роблять мене щасливим. Так думає і Уїльям Фезер: «Найбільш щасливі люди — це ті хто занадто зайнятий, щоб думати, щасливі вони чи ні».

А це вже побажання другого Коробейника із мого села Білка, Федора Гавриловича, друга моєї юності.

Добрий день, мій друже, мій духовнику, Ваня!

Поздравить тебя с жизненным рубежом банальными пожеланиями — это просто ниже моей любви к тебе, искреннего уважения и тех чувств, которые переполняют мою душу и сердце в этот прекрасный миг твоего явления в пучину такого алчного стада Землян.

Просто я хочу вместо обычных поздравлений, чтобы ты сменил свою догорающую свечу восьмидесятилетия на сияющий факел, несущий добро и злагоду между людьми, которыми пронизаны все мысли в твоих книгах и всех воспоминаний своей прожитой нелегкой жизни, включая голодные послевоенные годы, когда мы с тобой при поступлении в Сумское медучилище ходили босиком в полотняных подштанниках по кино-театрам города.

Твоя невероятная целеустремленность позволила тебе вырваться из этого житейского хаоса и достичь таких высот в практической медицине и науке: врач, профессор, академик. Пусть эти устремления не покидают тебя до самого ухода за межу вечности.

А что касается Лиды (це моя дружина — І. С.), то ты должен, пока не сгорела свеча, воздвигнуть ей натуральный, физически осязаемый памятник. Основой его должна быть студенческая фотография вашей груп-

пы в Горьковском парке Харькова с возвышением ее обличия над всем обелиском (це фон, на якому зроблена фотографія — І. С.).

Если это осуществится, моя душа с благоговением будет почивать в позафизическом мире.

З життєвим ювілеєм Вас, мої дорогі друзі, з Новим 2009 роком і Різдвом Христовим!

З глибокою шанобою і повагою до Вас, Федір Коробейник підпис
03. 01. 09 р.

Ось які в мене земляки! Ось які в мене друзі! Читайте, заздріть — я виходець із с. Білки, Лолового хутора, на Сумщині. *Brevis nobis vita data est, at memoria bene redditae vite sempiterna* (Нам надане коротке життя, але пам'ять про гарно прожите життя вічна). І це — незважаючи на

ЗАПУСТІЛЕ СЕЛО¹

Ніколи в серці не змирюся,
Коли побачу пустку я.
Постою, з сумом подивлюся,
Куди ж поділася сім'я?
Садок зелений опустився,
Позбувсь колодязь журавля.
А ще б і я води напився,
Послухав пісню солов'я...
Ось бачу я і свою хату,
З понурим сірим димарем.
Просту хатину небагату,
Доріжку вкриту споришем.
Ось рипнуть двері, вийде мати.
В уяві бачу мозолі.
Запросить з ласкою до хати,
Де паляниці на столі.
А ще стоїть на скатертині
Щербатий глечик молока,
Дідусь всміхається з картини,
Немов до столу заклика...

Іван Сергієчко (с. Качанівка, Сумська область)

У мене перед очима виникає одна за одною події далеких років молодості. Ми з Федьком молотимо ціпами у нас в клуні снопи жита. З ран-

¹ Це стосується й мого хутора Лолова, хати мого дитинства — І. С.

ня до пізнього вечора. Сміємося, шуткуємо, змагаємося в фізичній праці. В обід пригощаємося борщем, звареним мамою, борщем, від якого неможливо відірватися. Потім п'ємо від власної Зорьки холодне молоко, яке охолодилося у воді криниці (холодильників не було) із запашним житнім хлібом випечений мамою у печі на листках капусти...

Загулялись. Ночую на сіннику у Федька (він проживав в центрі села, а я за 2–3 км від нього, на далекій периферії — в хуторі). Уранці мама Федора будить нас, жалкує за цим, так як вважає, що ми ще бажаємо спати (то так). Подає нам сніданок, увесь час посміхається та дивиться на нас з любов'ю і увесь час пропонує то одне, то інше блюдо. У мене за багато років склалося враження, що вона мене не тільки любила, як свого сина, а навіть трішечки більше. Я й до сьогодні її уявляю з вираженою сивиною, з овальними рисами обличчя, симпатичною, усміхненою. Мені не довелося жодного разу побачити її невдоволеною, сердитою, насупленою... «Вся в мою маму». А тому я її любив, як і свою маму. Багато хто може сказати, що такого не може бути. Я відповім — може. Так було і так є.

І я з вами, читачу

ПРИПАДАЮ

Припадаю до вас, о, мадонни мої
наймудріші —
бабусі із села. Ви корінням
тримаєте світ.
Я писала про вас в кожній пісні своїй,
в кожнім вірші.
Як в коштовнім намисті, ваші душі
у споминах літ.
Припадаю до вас, як співаєте
в вишивки вбрані.
Первозданні світи будять в душах
такі голоси.
Сиві вишні мої, ваші трави
високі і гарні —
Богом посланий янгол буде сіно
вдовине
косить.
Припадаю до рук — вузлуватих,
порепаних теплих,
в борозенках сторіч, що нагадують
древа кору

Ваші спомини там, на колгоспних
гектарах затерпили.
Молитви із душі разом з вами лише
відіमруть.
Припадаю до кіс — пелюсткових,
заплетених, білих,
до лляних хустинок, що освітлюють
німбом чоло.
Прославляю усіх — чесних мучениць
тихих,
несмілих.
Це до вас моє Слово крізь небо і тугу
прийшло.
Припадаю до вас — матері українські
терплячі.
Жодна нація в світі не має таких
матерів,
щоб душа — цілий всесвіт,
серця — передбачливі й зрячі.
І спадає роса з ваших вишитих в ніч
рукавів.
Припадаю до вас, мої вузлики рідні
старенькі:
Євдокії й Меланки, Харитини і Мотрі
в хатах.
До Килин, Катерин, і Марій
ніжно каже хтось: Ненько!
У Наталок, Вусгин і Мокрин тихий
сміх
на устах.
Феоктісти й Федори, Феодосії,
Параски й Гафії,
і Христини, і Химки, Поліни
й Секлети мої,
ви тримаєте землю, Ви втримати
небо
зуміли
молитвами своїми, щоб не впало
на грішні гаї.
Людмила Солончук

А останні десятиріччя ми з Федьком бачимося спорадично, рідко.
Але не забуваємо один одного. Я

«ЯК БУДУ В СУМАХ, ТО ЗАЇДУ!..»

Які Вас крила носять, діду,
Чи десь обсіли вороги?..
«Як буду в Сумах, то заїду,
Вчиняй, кумасю, пироги!..

Ну, де Вас водить, мов сновиду,
Куди пропали, хоч рятуї?!
Як буду в Сумах... Ох, заїду!..
Лаштуй погилицю, лаштуй!..

Юрій Назаренко (м. Суми)

І знову про сумчан — земляків. Микола Михайлович Пшеничний наш з дружиною однокурсник по Харківському медичному інституту, з яким у нас склалися дружні відносини, що підтверджуються рідкими, але системними особистими зустрічами. Нижче наводжу два його короткі листи, які він надіслав напередодні ювілею.

м. Суми, 7. 12. 2006 р.

Шановні і любі наші Ваня і Ліда!

Щиро вдячні Вам за Новорічне вітання «в трьох томах».

«Перший том» — як та колежанка з Каліфорнії — я осилив також за одну ніч, а після повертався до окремих тез декілька разів, а лекцію Л. Костенко тиражую і вручаю однодумцям, дітям — вона сьогодні сприймається гостріше, ніж у 1999 р.

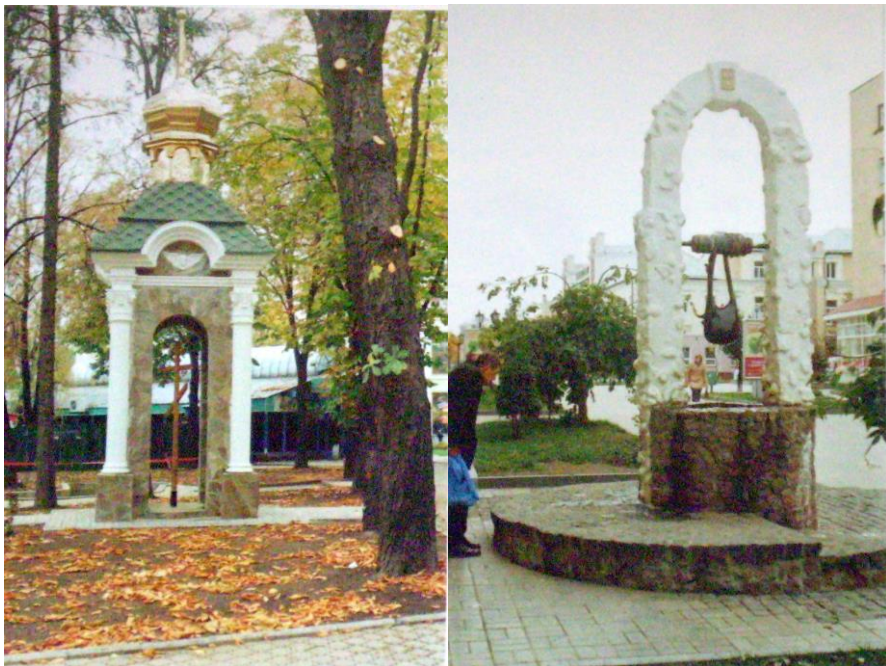
«Другий том» — «трактат» ... буде з продовженням — моє в цьому переконання!

«Третій том» — програма... надіюсь в розділі III прийняти участь, сьогодні придбав квитки (пізніше по телефону повідомив, що не зможе прийти — І. С.).

У цьому році в Сумах побудовані дві красиві архітектурні споруди — Капличка на місці зруйнованої в 30-х роках Покровської церкви фото № 1, та арка-колодязь, на воротку якої сумка з грошима, яку щойно витягли, — це одна з трьох, які на гербі міста символізують назву міста — фото № 2. Запрошуємо в гості: чудовий фон для фото.

Щастя і благополуччя Вам і всьому талановитому сімейству Сміянів в Новому 2009 році.

Обнімаємо. Цілуємо. Ваші Пшеничні.

А це вже другий лист.

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Прошу прийняти від земляків і друзів вітання з визначним ювілеєм, славним 80-річчям!

Рідний край вручає книгу «Сумщина в іменах», в якій на 413 сторінці чітко йдеться про Сміяна І. С. Ми не Оксфорд, а тому нашу вважаємо рідною, домашньою — сповненою спогадами дитинства, юності та рідного тепла.

Сумщина вдячна Вам за цільову підготовку лікарських кадрів — згідно рішення МОЗ України (втілювали в життя таку підготовку ректор Тернопільського медичного інституту — я, та начальник Сумського обласного управління охорони здоров'я — Коля Пшеничний. І. С.).

Мер міста Суми нагородив Вас почесним Знаком за суттєвий внесок в організацію медичного факультету в Університеті, коли Ви за дорученням двох міністрів — освіти та охорони здоров'я видали висококваліфіковану експертну оцінку щодо відповідності клінічних баз міста для навчального процесу на факультеті.

Від себе особисто вручаю копію фото — 1951 року, на якому студенти ХМІ, першокурсники, щойно проголосували за депутатів Верховної Ради СРСР.

Усі дев'ятеро проживали в одній кімнаті № 21 по вул. Островського, 14, яку називали гвардійською, бо серед нас троє були учасниками бойових дій.

Ми з тобою теж як демобілізовані — один у сухопутній (Коля — І. С.), другий у морській (я — І. С.) шинелях. От така «селявуха» друже!

З глибокою повагою

підпис

М. Пшеничний

Ось яку цікаву фотографію зберіг Коля Пшеничний. А на зворотному боці її напис: м. Харків, вул. Островського 14, гуртожиток ХМІ, 21 — «гвардійська кімната» (другий, четвертий і восьмий учасники бойових дій). Зліва направо:

Борис Хоменко — Чернігівщина, Микола Ленець — Харківщина, Максим Яночкін — Білорусія (Гомельська область), Михайло Холод — Сумщина, Микола Пшеничний — Харківщина, Володимир Мозжаков — Росія (Воронезька область), Іван Сміян — Сумщина, Олексій Калінніков — Донеччина, Олексій Гордієнко — Полтавщина. Після виборів до Верховної Ради СРСР. Це ми — першокурсники. Я — моряк (одяг, яким

мене постачав мій брат — дійсний моряк), Коля Пшеничний — сухопутний військовик (його тато щойно повернувся з армії). Обидва ми не були жодного дня на «службі» (військовій). Коли я дивлюсь на цю фотографію мене охоплюють почуття далекої, запальної, зі значною надією у власне майбутнє, молодості. А сьогодні тільки жаль та сум за тими молодими роками. Лише спазм душі моєї та сльози на очах моїх.

Бачите, ми з різних куточків України, Росії, Білорусії, але не було жодного випадку непорозуміння на національному ґрунті, як в побуті, так і в навчанні. Більше того, на останніх курсах я жив в одній кімнаті з татариним (із Узбекистану), мадяром (із Будапешта), росіянином (Белгородська область) і ми були ліпшими друзями. А який ми борщ варили?! Мабуть, не гірше чим в нашому Борщіві.

Спогади — це добре, дуже добре. Але. Але молодість не повернеться...

На перший погляд, нагородження мене цією медаллю від імені міста Сум «дрібниця», а для моїх відчуттів це значна подія в моєму особистому житті. Моя мала Батьківщина завжди зі мною, моя мала Батьківщина є визначною часткою мого «Я»... І в мене виникла думка: чи не переїхати в Суми наприкінці земного миттєвого існування?

«Цзе-император вopросил, гoвopя: «Существует ли oднo слoвo, кoтopoe мoжeт служит пpaвилoм для вceй жизни чeлoвeкa?» Учитeль oтвeтил: «Развe взaимнoсть — этo нe oнo?» (Кoнфyций). Oтжe, цe oднe слoвo й бyлo i є oснoвoю нaших тpивaлиx дpyжнiх вiднoсин мiж мнoю i Микoлoю Микaйлoвичeм. A цeмeнтyючим, oб'єднyючим — пpaця, пpaця, пpaця i щe рaз пpaця. Ми нeмoв бyли пoслiдoвникaми дyмки Вiри Китaйгoрoдськoї:

Бджoлa нa квiткy пo свiй хлiб i сiль.
Тoмy тoй мeд yсiм тaкий дo миски,
Тpyдиться мae кoжний вiд кoлиски.
Вiд пpaцi — сoлoд, вiд твopiння хмiль.

A вiд лyбoвi — бeзкoнeчний рiд,
Кoли живeш зa coвiстю i чeстю,
I нe шyкaeш дo чyжoгo брiд,
Й сeбe нe poздaeш нa пeрeхpeстi...

Сyмчaни мeнe пpиeмнo здивyвaли свoєю пpиязнiстю дo мeнe, дo мeнe, який фiзичнo зaлишив свoю мaлy Бaтькiвщинy бaгaтo дeсяткiв poкiв. Хoчa дyшeвнo я нiкoли нe poзлyчaвcя зi свoєю Бiлкoю, зi свoїми зeмлякaми, з oкpaсoю кpaoю мoгo дитинствa i юнoстi.

Так от два чудово оформлені, щирі за змістом та написані золотими літерами адреси:

ШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Керівництво Сумського державного університету щиро і сердечно вітає Вас з ювілеєм — 80-РІЧЧЯМ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ!

Ваша свідомість та світогляд формувалися в умовах особистої необхідності служіння людям, чому Ви чесно і самовіддано присвятили найкращі роки свого життя.

Людяність, чуйність, загострене відчуття відповідальності за доручену справу, готовність завжди допомогти в біді і розділити радість по праву принесли Вам шану і повагу товаришів по роботі.

Нехай і надалі повниться добром і земними гараздами чаша Вашого життя, доля обдаровує Вас довголіттям, а родинний затишок, любов сім'ї та вірність друзів допомагають відчувати завжди захищеним, щасливим.

У цей святковий день бажаємо Вам міцного здоров'я, благополуччя, злагоди й оптимізму, життєвої наснаги та досягнень у всіх Ваших добрих справах.

З повагою,

ректор СумДУ

підпис

печатка

Васильєв А. В.

ШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Ювілей — це приємна нагода висловити шану, повагу, найкращі побажання людині, яка заслуговує на визнання за активність, високий професіоналізм, самовіддану працю, чуйність та особистий внесок у розвиток медицини.

Життя надає можливість кожній людині реалізувати свої здібності та ділові якості у трудовій діяльності. І сторінки книги Вашого життя підтверджують ту істину, що в цьому світі ніщо не відбувається само по собі. Все те, що Вам вдалося досягти — закономірний результат Вашої праці, енергії, волі цілеспрямованості.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, радості, добра. Хай завжди і усюди супроводжують Вас віддані і щирі друзі. Нехай щастям і любов'ю будуть сповнені всі дні Вашого життя. Зичимо Вам тепла, злагоди та добробуту.

З повагою,

директор медичного інституту

СумДУ

підпис

печатка

Маркевич В. Е.

Вони також надіслали книги, присвячені цьому чудовому та знаному університету: «Медичному інституту — 15 років» (2007), «Сумський державний університет. Історія і сучасність» (2008), «Сумський державний університет». Динаміка розвитку за основними показниками за 2003–2007 рр. 2008 рік — 60 років освітньої та наукової діяльності».

А земляки, дорогі мої земляки, продовжують вітати мене.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ, ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Педагогічний колектив та студенти Сумського медичного коледжу щиро вітають Вас зі знаменною датою — 80-річницею Вашого народження та 60-річчям Вашої наполегливої та самовідданої праці.

Щиро дякуємо Вам за професіоналізм, за надію, яку Ви даєте людям, зберігаючи їх здоров'я. Ми пам'ятаємо і цінуємо гасло Вашого життя: «Щоб правильно і добре жити, необхідно вміти і бажати жити правильно і добре». І життєвий шлях, яким Ви пройшли, і Ваша добра пам'ять про Сумську фельдшерсько-акушерську школу є прямим підтвердженням цього гасла.

Ми від щирого серця пишаємося тим, що першою сходинкою на довгому тернистому шляху до звання відомого вченого-педіатра став саме наш навчальний заклад. І вже сьогодні 60 років потому, нинішні студенти Сумського медичного коледжу готуються до занять з педіатрії саме за Вашими підручниками.

Бажаємо, щоб Господня Благодать зберегла Україну і, щоб для кожного з нас 2009 рік став сторінкою оптимістичної книги життя, яка надасть всім українцям впевненості у майбутньому. Нехай збудуться всі Ваші плани та задуми, а поруч з Вами будуть однодумці та щирі друзі.

З великою повагою та шаную,

за дорученням педагогічного

колективу та студентів

Сумського медичного коледжу підпис

О. В. Кононов

Олександр Вікторовичу, мені завжди приємно отримувати від Вас, а від так, і колективу коледжу, святкові вітання, які підживлюють пуповину, яка назавжди пов'язує мене з цим шанованим навчальним закладом. Хто мені надав впевненості в трьохрічній роботі завідувачем фельдшерсько-акушерського пункту? Педагогічний колектив Сумської фельдшерсько-акушерської школи. Хто на все моє життя прищепив любов до медицини? Знову-таки цей же колектив, який очолював у той час «Сухомлинець» Борис Пимонович Коротенко. Чому я вступив на педіатричний

факультет Харківського медичного інституту? Мабуть, великою мірою в цьому «винна» педіатр Ковтун (ім'я та по-батькові не пам'ятаю), яка викладала в нас дитячі хвороби та показувала нам, юнакам, взірець спілкування з хворими дітьми. Мені навіть якось дивно, що й через 60 років в моїй пам'яті закарбувалися тільки два прізвища з численного колективу моєї молодшої Alma mater: Коротенко і Ковтун. Останніх я навіть уявляю фізично. Це Ваші попередники, Олександр Вікторовичу, вчили мене жити так, як це розумів Лев Толстой: «Жизнь — это место служения, и человеку надо вынести немало такого, что трудно вытерпеть, но чаще — испытать немало радости. Однако эта радость может быть настоящей только тогда, когда люди относятся к своей жизни как к служению и имеют определенную жизненную цель, которая не сводится к ним самим и их личному счастью». Ваші попередники, Олександр Вікторовичу, заклали в мене іскру, яка... «Дух знання схожий до вогню — одна іскра може викликати пожежу» (Іван Федорович).

Напередодні ювілейного «послання», я отримав від Олександра Вікторовича такого листа:

Шановний Іване Семеновичу!

Педагогічний колектив та студенти Сумського медичного коледжу вдячні Вам за авторські видання, які Ви люб'язно надсилаєте нашому навчальному закладу. Частина Вашого творчого доробку зберігається в музеї «Мужності та милосердя» коледжу в експозиції «Випускники, якими ми пишаємося», рештою користуються в навчальному процесі викладачі та студенти коледжу. На Ваше прохання надсилаємо список ваших авторських видань, які є в нашому навчальному закладі. Щиро сподіваємося і на подальшу співпрацю.

Вітаємо Вас з Новим 2009 роком та Різдвом Христовим!

Бажаємо Вам і Вашій родині жити в мирі та злагоді, здоров'я та всіляких гараздів на довгі роки!

З повагою, директор

Сумського медичного коледжу підпис

О. В. Кононов

Школа, коледж, інститут (академія, університет) — це все наука, наука для людини...

НАУКА

Хоч вічно злий тиран її вбива
І переслідують підніжки власти,
Хоч пільма рада в гріб її укласти,
Проте вона вовік-вовік жива.

Хоч вихор злоби, знай, при ній шаліє,
Хоч Божим іменем і піп її клене,
Хоч деспота рука її визнавців гне,
Вона все проста, все росте й міцніє.

Хоч людськість блудить часто манівцями,
Вона — спокійний, щирий провідник,
Шукає виходу з стежок блудних.

Хоч в горі й тьмі розпучними словами
Кленуть її люди, вона проклять не чує
І для добра їх раз у раз працює.

Іван Франко

Коли я наводжу вітальні адресні послання, телеграми... на мою адресу у зв'язку з 80-річчям, дехто може сказати: ну що тут дивного, особливого? Президенти, прем'єри, міністри... не знають, куди подіти їх, адже їх рахують не десятками, а сотнями. І не лише на ювілеї, а й у звичайний день народження. Що ж ти, друже (це я), не бачиш з екрану телевізора, яка черга шикується перед кабінетами високих посадовців з розкішними букетами квітів та різноманітними недешевими сувенірами? Бачу. Але й помічаю різницю. Чиновнику все це «підносять» за обов'язком служби. Але коли ти стаєш «ніким» і «невідомо, як тебе звати», то ситуація різко змінюється. Уся «шушера» зникає з поля зору, залишаються лише близькі, рідні, щирі друзі та добре знайомі люди. Мені запам'яталося, як екс-президент Леонід Кучма говорив з екрану телевізора (в перші роки відставки), що його на день народження привітали понад 150 чоловік (точно цифри не пам'ятаю). А чи міг він підрахувати кількість людей, які бажали його привітати з днем народження, коли він був чинним президентом? Думаю, що ні.

Я пам'ятаю, як у роки мого ректорства професор Є., завідувач кафедри, разом зі співробітниками кафедри не оминав жодного мого дня народження, вітаючи з квітами і деякими сувенірами. Коли я перестав бути ректором (але залишався завідуючим кафедрою), то ця «комапашка» вже ніколи мене не вітала, в тому числі і з ювілейними датами. Правда, при

зустрічі він розмовляє зі мною приязно, не переходить на інший бік вулиці. Або. У день народження (в часи ректорства) приходило багато людей, щоб мене привітати. І в розквіт цього дійства до кабінету заходили дві «дами» (викладачки) і після привітання залишалися «до кінця», всіяко прислуговуючи моїм гостям. На моє прохання залишити кабінет, оскільки моя секретарка, Людмила Миколаївна, дуже добре справлялася зі своїми обов'язками, вони настирливо обстоювали необхідність своєї присутності. Пізніше я їм сказав, що вони, підміняючи Людмилу Миколаївну, ображають її. Нічого на них не діяло. Так вони мене «любили». Після того, як я став «не...», вони більше ніколи не з'являлись у полі мого зору. Отже, «Дружба довольствуется возможным, не требуя должного» (Аристотель).

День мого народження і Різдвяні свята по-своєму співпадінню для мене об'єднуються в одне дійство. Колядки, колядки... До мого кабінету ректора завжди в цей день «вривались» дві розряджені українки (викладачки), які в танку вітали мене колядками... Гарне дійство. Тільки жаль, що воно вже не повторювалось ось уже дванадцять років. І таких прикладів я міг би навести не десятки, а, мабуть, більше. І це життя. І це дійсність. Об'єктивна. У той час, це моє переконання, і хто мене вітав, і я сам, сприймали вияв добрих намірів щиро. І тому я не можу, в даному випадку, погодитися з думкою Ж. Массильона: «Не смей казаться тем, что ты есть, значит презирать себя самого. Искусство подделываться и прятаться часто не более, как молчаливое признание своих недостатков».

Я міг би навести немало прикладів й іншого спрямування. Але наведу тільки два. Чудові хлопці (сини) в професора Городецького, який очолював кафедру хімії (на жаль він залишив нас декілька років назад) також разом зі своїм гуртом щорічно вітали мене. Вітали й до і після. Незалежно від моєї посади.

Приємно було й те, що в цьому році мене привітав (і в телефонній розмові, і у вигляді «Почесної грамоти» МОЗ) міністр охорони здоров'я України Василь Михайлович Князевич, він вітав мене, як і я його в часи нашої співпраці (ректора і начальника Тернопільського обласного управління охорони здоров'я).

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

ЗА ВАГОМИЙ ОСОБИСТИЙ ВНЕСОК
У РОЗВИТОК ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ТА ВИСОКИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

Сміян

Іван Семенович

*професор кафедри педіатрії з дитячою хірургією
Тернопільського державного медичного
університету імені І.Я. Горбачевського*

Міністр

В. Князевич

Наказ МОЗ України

№ 384/Кт

КИЇВ

У зв'язку з 50-річчям нашого медичного університету (2007) «ПОДЯКОЮ» мене «обдарував» й «вчорашній» міністр Ю. Гойдаєв.

Коли я позбувся крісла ректора, мене вітали міністри охорони здоров'я, з якими я працював: Анатолій Юхимович Романенко з приводу виходу у світ перших моїх книг літературно-художнього спрямування, міністр Андрій Михайлович Сердюк (телефоном) — у зв'язку з моїм 70-річчям та неодноразово міністр Віталій Федорович Москаленко (з яким я не працював) листівками. Ось одна з них:

Шановний Іване Семеновичу!

Прийміть мої щирі вітання з нагоди професійного свята — Дня медичного працівника.

У цей світлий святковий день бажаю Вам плідної, наполегливої праці, натхнення та вагомих здобутків на ниві вітчизняної охорони здоров'я.

Хай ваш високий професіоналізм, доброта, чуйність, відданість най-гуманнішій у світі професії вселяє надію й впевненість у завтрашній день, дарує заслужену шану і авторитет.

З повагою,

Міністр охорони здоров'я України

підпис В. Ф. Москаленко

Одним словом:

Гром победы, раздавайся!
Веселися, храбрый Росс!
Звучной славой украшайся!
Магомета ты потряс...

Державін

І це незважаючи на те, що

Достоинство свое несем
Сквозь все кошмары и тревоги,
А жизнь нас топчет колесом,
Как будто кучу на дороге.

Іван Бунін

Пізніше на сцені з'явилися «шумною», веселою й усміхненою «юрбою» на чолі з «отаманом» (начальником Тернопільського обласного управління охорони здоров'я, кандидатом медичних наук, доцентом) Богданом Омеляновичем Ониськівим: головний лікар обласної клінічної дитячої лікарні, кандидат медичних наук, заслужений лікар України Григорій Іванович Корицький, начмед цієї ж лікарні, кандидат медичних наук Алла Петрівна Філюк, заступник з поліклінічної роботи Михайло Іванович Коробій, обласний педіатр Ольга Дейнека, голова обласної профспілки медичних працівників Володимир Петрович Кузів.

Ми разом з Богданом Омеляновичем у ці хвилини. Я маю на увазі не лише його і свою фізичну присутність, а і своє фото на вітальному адресі, який тримає в руках Б. О.

А я дозволю собі вигукнути: «За все, що було, — Дякую. Усьому, що буде — Так» (Даг Хаммаршельд).

Мені приємні ці вітання. Адже я завжди намагався знайти порозуміння з організаторами охорони здоров'я різного рівня. І як завідуючий кафедри (клінікою), і як проректор, ректор. А головне, як людина.

Коли окремі непорозуміння між співробітниками вузу і клінічних баз пояснюють недостатньою базою документів регулюючих такі відносини, я в цьому бачаю інше. Недостатню культуру окремих осіб, задіяних в тому чи іншому конфлікті. Культуру, насамперед, професійну. Коли, при виникненні напружених ситуацій, амбіції займають провідні позиції, згоди не буде.

Я хотів би навести приклад, коли амбіційність засліплює очі («Дзеркало тижня» від 21. 02. 09):

РОЗГАРДІЯШ ДОБРАВСЯ ДО АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

Можливо, тому, що на нас постійно звальюються сумні звістки, а економічна перспектива не вселяє оптимізму, ситуація з Академією правових наук України — не найяскравіша прикмета часу. Але занадто вже вона показова як ілюстрація сучасних тенденцій, зокрема непохитного правового нігілізму тих, хто мусить бути еталоном поваги до закону.

Президент України В. Ющенко і раніше неодноразово демонстрував верховенство своїх бажань над правом у сфері державного управління. Проте нинішнє грубе й відверте ігнорування законів, перевищення повноважень та втручання у сферу правової науки, мабуть, безпрецедентне.

10 лютого цього року президент України підписав указ №80/2009, який стосується Академії правових наук. Характерно, що в цьому указі мало не кожен рядок є або відвертою брехнею, або порушує Конституцію і закон, не кажучи вже про статут Академії правових наук України.

В указі під покровом найкращих намірів («сприяти», «підвищити» і «консолідувати») ухвалено, зокрема, таке: підтримати ініціативу провідних юридичних навчальних закладів і юридичних факультетів національних університетів про створення чотирьох регіональних центрів, ввести їх голів до складу президії Академії правових наук.

Ну насамперед така, з дозволу сказати, дрібниця, майже формальність: наскільки відомо, насправді жодної ініціативи провідних вузів і юридичних факультетів науніверситетів (Київ, Харків, Львів) не було. До питання, кому все це потрібно насправді, ми ще повернемося.

Залізши в чужий город, президент незаконно створив у структурі академії чотири регіональні центри (Харків, Львів, Одеса, Київ), що є

прерогативою президії академії. Президент також ввів голів регіональних центрів до складу президії академії, створив у її структурі нове відділення проблем державотворення і конституційного права, призначив академіками-засновниками і членами-кореспондентами-засновниками (що саме по собі нонсенс) цього відділення сім нових академіків та 15 нових членів-кореспондентів АПНУ. Хоча, за законом, виключне право обирати вчених України дійсними членами (академіками) і членами-кореспондентами мають загальні збори Національної академії наук України та галузевих академій наук. Дійсних членів і членів-кореспондентів не призначають ні президенти, ні парламенти чи уряди — їх обирає наукова спільнота! Так було навіть за Сталіна, Хрущова і Брежнєва. Ех, не було в них Пукшина...

1993 року під час створення Академії правових наук президент Л. Кравчук підписав указ про членів-засновників, що було обґрунтовано й логічно. Але через 15 років після заснування академії, яка функціонували всі ці роки, призначати засновників відділення — це нетривіальна думка, що за винахідливістю суперничає з машиною часу. Академік відділення — це звучить гордо! І абсолютно по-новому.

Своїм указом, покликаним, як зазначено в його тексті, «сприяти подальшому комплексному розвитку правової науки», президент порушив щонайменше дві статті Основного Закону (ст. 19 і 106). Він також знехтував цілим рядом норм Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», у тому числі статтею 15, в якій ідеться про те, що «галузеві академії наук України здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України і своїх статутів, що приймаються загальними зборами академій. Статuti галузевих академій наук затверджуються постановою КМ». А також про те, що держуправління у сфері діяльності академій здійснюється відповідно до законодавства, «у межах, що не порушують їхньої самоврядності у вирішенні питань статутної діяльності і свободи наукової творчості». Відповідно до закону, ця самоврядність полягає, зокрема, у самостійному визначенні своєї структури, вирішенні науково-організаційних і кадрових питань. Отож трьома цими складовими самоврядності наш президент знехтував, грубо порушивши закон, перевищивши свої повноваження і незаконно обмеживши права АПНУ.

У наших реаліях це, звісно, умовність, але, з юридичної точки зору, президент зробив черговий крок до імпідменту, свідомо порушивши закон. Постає також запитання: чи то В. Ющенко вже виконав передвиборні обіцянки, успішно завершив усі свої президентські справи і спрямував

надлишок нерозтраченої енергії на справи чужі, прагнучи подальшого вдосконалювання ввіреної держави, чи то він узагалі не відає, хто і як використовує його факсиміле? Але хай там як, навіть видання указу «з необережності» не може слугувати пом'якшуючою обставиною.

Отже, кому вигідно?

Є підстави припускати, що цей указ став результатом реалізації надій і прагнень переважно двох людей.

Оскільки грядуть вибори, президентіві вкрай складно відмовити в задоволенні майже безневинної амбіції — стати академіком — голові Центральної виборчої комісії Володимир Шоповалу.

Академія залишалася, мабуть, останнім юридичним bastionом, який не впав перед глобально мислячим Сергієм Ківаловим — усе ще не її академіком, оскільки до цього наукового закладу досі йому жодним чином не вдавалося підступитися, поки президент В. Ющенко не допоміг. І тут саме з'ясувалося, що з усіх регіонів найщедріша на юридичні таланти Одеса, а саме Національна одеська юридична академія: з 22 наукових діячів, згаданих в указі президента, рівно половина — з улюбленого навчального закладу нашого непересічного Сергія Ківалова. Очевидно, саме там тепер найактивніше вирує наукова юридична думка. Та й взагалі, складається враження, що вся ця глобальна, штучно ініційована структурна реорганізація готувалася виключно для того, щоб створити відповідний центр в Одесі. До речі, доти в Одесі був один академік-юрист — в університеті.

Керівні органи АПНУ вирішено розмістити в Києві (замість Харкова). Може, у цьому і є якась логіка, тільки, беручи до уваги сучасні реалії, досить важливо, що в харків'ян «побут» академії давно і якісно облаштований — там є вся необхідна інфраструктура, аж до капітальної будівлі академії і науково-дослідного інституту. Хтось прораховував, скільки коштів знадобиться на те, щоб створити аналогічні умови в Києві, наскільки це взагалі доцільно й актуально? І те, що навіть теперішня структура не фінансується в належному обсязі? Але хіба це важливо, коли йдеться про зміну центрів впливу на академію? Звісно, ні.

Отож, хай вибачать нам «батьки-засновники відділення», вони не набули свого статусу у передбачений законом спосіб, і, хоч скільки називай це відділення академічним, воно нелегітимне як незаконнонароджене з усіма своїми членами включно. Таким чином, взагалі ставиться під питання легітимне функціонування Академії правових наук України в цілому.

Олександра ПРИМАЧЕНКО

Продовжую свою думку. Коли ж на перший план виходить сутність справи, в нашому випадку людина, хвора людина, здоров'я людини, згода завжди переможе. Щодо своїх відносин з керівництвом лікарень, органів управління охорони здоров'я, я ніколи не посилався на існуючі постанови, інструкції... Моя задача — переконати співрозмовника в необхідності покращання умов виконання лікувально-профілактичних заходів. Мені це вдавалось. І наслідком цього були чудові відносини, взаємоповага, добра пам'ять про співпрацю.

Так було в Мукачево, в П'ятигорську, Желєзноводську, Єсентуках, Кисловодську, Тернополі. Я співпрацював з п'ятьма начальниками обласного управління охорони здоров'я (начальниками відділу охорони здоров'я), як ректор, з чотирма головними лікарями обласної клінічної дитячої лікарні, як завідувач кафедри педіатрії, і мені завжди вдавалось знаходити загальні підходи до вирішення того чи іншого питання. Я цінував і ціную такі відносини. Вони залишились у моїй пам'яті, надіюсь і в пам'яті тих, з ким я спілкувався, як добрі сторінки нашого життя...

Не випадково міністерство охорони здоров'я України неодноразово ставило в зразок іншим наше плідне співробітництво (вузу і управління охорони здоров'я) у вирішенні нагальних проблем здоров'я населення області.

Перша перерва конференції. Продовження спілкування з Богданом Омеляновичем, по обличчю якого видно, що в нас святковий настрій.

Богдан Омелянович зробив такі приємні для мене справи: передавши вітання від голови ОДА Юрія Чижмаря, сказав, який я гарний, вручив квіти та зачитав чудово оформлене привітання з моїм великим портретом:

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Головне управління охорони здоров'я Тернопільської обласної держадміністрації вітає Вас із 80-річним ювілеєм!

У Вас чималий досвід діяльності в медичній галузі нашого краю. Розпочавши із посади фельдшера-акушера, Ви продовжили свою працю завідувачем фельдшерсько-акушерського пункту, лікарем-педіатром, головним лікарем дитячого санаторія «Джерело», завідувачем відділу Закарпатського НДІ охорони материнства і дитинства МОЗ України, старшим науковим співробітником, керівником клініки П'ятигорського НДІ курортології і фізіотерапії. Ви пройшли шлях від завідувача кафедри педіатрії Тернопільського медичного інституту до ректора цього навчального закладу.

Активна Ваша позиція і в громадянській діяльності: голова обласного товариства організації «Знання», депутат місцевої ради, голова обласної асоціації педіатрів. Ви член-кореспондент АМН України, заслужений працівник вищої школи, відмінник охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор. Ви заявили про себе як талановитий науковець і літератор.

Друзі, колеги, молоде покоління цінують Вас як видатного медика, педагога, науковця. Ваш багатогранний талант, якому Ви присвятили всі свої плідні роки, викликають любов і повагу. Ваші досягнення — це ціла епоха в історії нашого краю.

Користуючись цією хорошою нагодою, ми хочемо засвідчити Вам свою особливу вдячність і повагу.

Нехай сьогоднішні теплі і сердечні вітання ваших друзів, колег стануть ще одним стимулом для життєвої активності. Бажаємо Вам нових щасливих, успішних і захоплюючих доріг.

Нехай Господь і надалі прихилиється до Вас благословенням і нагороджує Вашу працю, талант заслуженим успіхом, добрим здоров'ям, щастям, родинним теплом і благополуччям!

З повагою, Б. О. Ониськів,
начальник Головного управління охорони здоров'я
Тернопільської обласної держадміністрації.
10 січня 2009 року, м. Тернопіль

Богдан Омелянович — висококласний фахівець, визнаний авторитет у галузі акушерства та гінекології. Працював районним акушер-гінекологом на Рівненщині, асистентом, доцентом відповідної кафедри нашого вузу, замісником головного лікаря... І я переконаний, що й на цій посаді — начальника Управління — він принесе значну користь своєму народові.

Мені прийшов на пам'ять один епізод. Це було багато-багато років тому. Богдан Омеляновичем разом з Василем Князевичем зустріли мене в Бережанах (я повертався з Трускавця). Ми пообідали на природі. Потім купались в місцевому ставі. Комуś прийшла думка позмагатися. І в підводному плаванні (хто швидше і довше пропливе) я їх — «зелень» (молось) — переміг. (Далися взнаки уроки в дитинстві. Ми, діти, змагалися: хто швидше і довше пропливе під водою). Бачите не тільки тоді, а й сьогодні я радію та посміхаюсь. Були роки. Сьогодні на такі «подвиги» я вже не здатний. Всякому овочу свій час. І все таки «Зморшки мають бути тільки слідами колишніх усмішок» (Марк Твен).

А важливим залишається те, що, хто друзів має, тому не страшна й

БУРЯ

Вітрила зірвані, ревіння, шум завії,
Тривожні голоси і помп зловісний рик;
Із рук матросових останок линви зник;
Згасає сонця диск — і гаснуть з ним надії.
В тріумфі бурянім, серед шумливих стін,
Що вгору зносяться в безумнім круговерті,
Ступив на корабель жорстокий геній смерті,
Як воїн, що іде на приступ між руїн.
Півмертві там лежать; той руки он ламає,
А той товаришам прощання посилає,
Той ревно молиться, щоб гибелі втекти.
Один лиш із гуртка — самотній чужаниця —
Гадає: щастя той у світі міг найти,
Хто друзів має ще, хто може ще молиться.

Адам Міцкевич (переклад М. Рильського)

Григорій Іванович у своєму вітанні говорив про мої здобутки на професійній і літературно-художній ниві, бажав мені і моїм близьким пам'ятати твердження Овідія: «Боги зробили людину прямостоячою, щоб вона могла позирати на небеса і дивитися на зірки» та отримувати від цього життєву насолоду.

Мені не вистачає часу справлятися з квітами, сувенірами, а тому виникла мить, коли Григорій Іванович розпочинає свої вітання, а я біля «свого трону» залишаю квіти від попереднього виступаючого — тому ненароком повернувся спиною до головного лікаря. У житті я цього ніколи не робив.

Заступник головного лікаря обласної клінічної дитячої лікарні оголошує вітання, а ми (я, головний лікар, заступник головного лікаря з поліклінічної роботи Михайло Іванович Корбій), уважно слухаємо. Приємна мить.

А це вже в ресторані «Тернопіль» Григорій Іванович продовжує виголошувати привітання на мою адресу та висловлює впевненість, що ми ще довго-довго будемо спілкуватися... Дай Боже.

Він (головний лікар) також, від колективу лікарні вручив мені гарно оформлений пам'ятний адрес. З одного його боку написані такі слова:

Бажаємо здоров'я від чистих джерел,
А щастя — від власної долі,
Щоб радісно й довго в достатку жили
І горя не знали ніколи.

Під цим віршем — чудова фотографія обласної дитячої клінічної лікарні в зимову пору. Лікарні, яка була моїм другим домом (а може, і першим).
На другій сторінці

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Щиросердечно вітаю Вас з нагоди 80-річчя з дня народження.

Від усієї душі бажаю Вам, щоб найкращі традиції української медичної еліти — лікарські честь і громадянська відповідальність, висока моральність та інтелігентність, працьовитість і професійність надалі приумножувались у Вашій родині.

Щиро зичу Вам міцного здоров'я, великого людського щастя, миру та достатку, здійснення всіх Ваших задумів, мрій та побажань.

З повагою,

головний лікар Тернопільської

обласної комунальної дитячої

клінічної лікарні,

заслужений лікар України підпис печатка к.м.н. Г. І. Корицький

10 січня 2009 р.

м. Тернопіль

День за днем я переступав поріг цієї лікарні, день за днем я був часткою колективу лікарні та декількох сотень маленьких хворих пацієнтів, день за днем разом з колегами я перебував у творчих пошуках можливих напрямків оздоровлення малюків, день за днем я дедалі більше відчував, що все і всі в цій лікарні були моїми вчителями... І я переконався, що «Праця — це любов, яка стала видимою» (Халіл Джібран). Без неї (праці) й сьогодні, коли переткнув своє 80-річчя, я не уявляю своє існування. Тим більше, «...Бо праця, робота — це найліпший лік на гріх. Єкби так челядь пішла за моєв радів, то би для неї робота стала така мила, так би її до роботи прив'єзало, щоби й тяжко було хату лишити тай ни кортіло би христініна так често на ярмарок...» (Митрополит Андрей Шептицький. Пастирські послання. Львів, 2007, т. I, С. 93).

Праця уберігає від всякої напасті.

Тлять обычаи благи беседы злы (1 Коринф. ХУ, 33)

Коль хочешь в целости невинность ты сберечь,—

Беги домой съ его роскошного обеда:

С развратным не дружись и не вступай с ним в речь,

Как язва, душу тлит развратная беседа.

Памятник веры

Мене гарно вітав і керманич обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я Володимир Петрович Кузів. А якже... Я ж член цієї організації й до сьогодні. Мабуть, самий старий член... в області, з 1945 року.

Володимир Петрович також вручив мені пам'ятний адрес, надрукований золотими літерами.

ШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Прийміть від колективу Тернопільської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України найщиріші побажання з нагоди ювілею — 80-річчя від Дня народження!

Ваша багаторічна плідна праця принесла Вам визнання, глибоку вдячність і повагу.

У день Вашого ювілею, шановний Іване Семеновичу, бажаємо Вам — мудрій, талановитій людині, — міцного здоров'я, довголіття, достатку та щедрої долі. Нехай збудеться все задумане! Від Бога — щедрот, від людей — шани, від друзів і колег — розуміння, від близьких — любові, від дітей — вдячності.

В роботі дні невинно линуть,
За тижнем тиждень вдаль летять,
Доки несуть птахи на крилах,
А Вам сьогодні вісімдесят!

Усюди видно Вашу працю:
Робочих рук, розумних дій,
Миттєвих рішень, волі, вдачі,
В життя впроваджених надій.

Бажаєм щастя і достатку,
Ясного неба і тепла,
В житті лиш злагоди й порядку,
Щоб доля світлою була.

В роботі — успіхів, терпіння.
У справах — вічного горіння.
В коханні — вірності весни,
А в колективі — розуміння.

Цей день — чудове свято,
Він обіцяє розквіт, злет,
І славні нові ювілеї,
І поступ з часом уперед!

З повагою,
голова Тернопільської обласної організації профспілки
працівників охорони здоров'я України
Тернопіль, 2009 рік

печатка

В. П. Кузів

Володимир Петрович вручав мені пам'ятний адрес, дарував квіти, сувеніри з посмішкою. А тому й до нього відноситься латинський вислів: «Dat bene, dat multum, qui dat cum munere vultum» (Дарує добре, дарує багато той, хто дарує з посмішкою).

На сцену виходить завідувачка кафедри педіатрії Ольга Євгенівна Федорців, кафедри, яку я очолював 33 роки. Вона від імені моїх учнів та особисто (вона також моя учениця) висловлює найкращі побажання на мою адресу та дарує відеофільм, у якому віддзеркалені найпам'ятніші миттєвості мого життєвого шляху. Пізніше, коли я продивився цей відеофільм, перед моїми очима пройшла значна частка мого щасливого життя, життя в Тернопільському медичному університеті (інституті, академії). Мої учні-колеги виконали надзвичайно велику роботу, щоб я більш глибоко усвідомив свій 80-річний ювілей. Щоб я більше переконався, що «Любе життя, яке тривале і складне воно не було б, складається з одного моменту — того моменту, коли людина розуміє, раз і назавжди, хто вона» (Хорхе Луїс Борхес). Таке їх зусилля підтверджується й їх літературною творчістю.

З ЮВІЛЕЄМ!

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ, ДОРОГИЙ НАШ ІВАН СЕМЕНОВИЧ!

Ви — учитель,
Ви — сіяч недремний,
І невтомний мудрий садівник.
Знаєте чарівні таємниці,
Розум Ваш розпалює вогонь,
Лікар Ви, котрий лікує душі
І до сонця повертає всіх, капітан у морі, а на суші —
Ви наставник юних молодих,
Добротворець і дозорець Ви.
До дітей Вас направляє й кличе
Світлий образ Вашої мети.
І в день цей урочистий і святковий
Дозвольте Вашу працю вшанувати
І найпрекрасніші земні дарунки
Від всього серця Вам подарувати.
В цей святковий зимний час
Прийміть побажання від нас!
Хай буде здоров'я міцне мов граніт,
І з ним Вам прожить іще не менше ста літ.
Хай горе обходить Вас стороною,
А щастя приходить і летється рікою!

Вони, мої побратими, моя частка, написали в газеті «Медична Академія» (15 січня 2009 р.) й так:

**«МЕДИЦИНА — ЦЕ ПОЄДНАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ» —
ТАКА ЖИТТЄВА ПОЗИЦІЯ
ПРОФЕСОРА ІВАНА СЕМЕНОВИЧА СМІЯНА,
ЯКОМУ ВИПОВНИЛОСЯ 80 РОКІВ**

Вітер в гаї нагинає
Лозу і тополю.
Лама дуба, котить полем
Перекотиполе.
Так і доля: того лама,
Того нагинає;
Мене котить, а де спинить,
І сама не знає...

Тарас Шевченко

«Медицина — це поєднання науки і практики», — така життєва позиція Івана Семеновича Сміяна, видатної людини, геніального вченого, науковця, лікаря-педіатра. Так, в медицині неможливо відрізнити науку від практичної діяльності лікаря. Адже навіть «чистий» науковець-медик, який працює з пробірками, з тваринами (свинки, собаки, кролі, щурі, миші...), різноманітним обладнанням завжди орієнтується на людину. Лише на людину. Це з одного боку. А з іншого — так званий «практичний лікар» ніколи не досягне професійного успіху, якщо не буде знайомий із досягненнями світової науки. Якщо він не буде «творити» (думати, порівнювати, пригадувати подібні випадки зі своєї практики в минулому, з практики своїх колег, аналізувати, радитися). А тому тут дуже доречними є слова Василя Ключевського: «Науку часто смешивают с знанием. Это грубое недоразумение. Наука есть не только знание, но и сознание, т.е. умение пользоваться знанием как следует», які відображають особливий стиль життя висококваліфікованого педіатра, чудового педагога, прекрасного організатора та керівника, водночас по-справжньому мудрої доброї людини, нашого ювіляра. Іван Семенович Сміян — член-кореспондент Академії медичних наук України (1994), академік Академії вищої школи (1994), доктор медичних наук (1968), професор (1973), заслужений працівник вищої школи України (1986), відмінник охорони здоров'я (1978), завідувач кафедри педіатрії (1970–2003), проректор з навчальної роботи (1975–1980), ректор Тернопільського державного медичного інституту, а згодом

медичної академії, університету ім. І. Я. Горбачевського (1981-1997), професор кафедри, радник ректора (2004-2005).

Який життєвий шлях до цих висот у простого хлопчини із Сумщини? Іван Семенович Сміян народився 10 січня 1929 року в селі Білка Тростянецького району Сумської області в простій селянській сім'ї. Випускник фельдшерсько-акушерської школи 1948 р. розпочав підкорення професійних висот у галузі охорони здоров'я. Саме тоді доля вперше звела Івана Семеновича з Тернопільським краєм — отримав призначення завідувача ФАП с. Вербівці (нині — Теребовлянського району). Жадоба до знань, прагнення принести більше користі людям привели молодого фахівця на студентську лаву Харківського медичного інституту. Обраний фах — педіатрія підкреслює глибину та велич його душі, доброту та щирість чуйного серця, готовність до самопожертви та щоденної копіткої, іноді навіть невдячної праці.

Після закінчення з відзнакою педіатричного факультету Харківського медичного інституту (1957) у 28 років він розпочинає роботу в дитячому санаторії «Джерело» курорту Трускавець. Іван Семенович каже: «Вже на третій день роботи я визначився з напрямком майбутніх досліджень — ефективність курортної терапії дітей з хронічними запальними захворюваннями печінки і жовчних шляхів. Не було жодного дня (це особливо підкреслюю), щоб, оглядаючи хворого та призначаючи йому лікування, я не думав: чи є інші шляхи покращання допомоги конкретній дитині? Якраз ця думка тягнула мене до книги, журналу, якраз вона зумовила мої наукові пошуки, якраз вона дала мені змогу виявити невідомі раніше клінічні прояви захворювання, вдосконалювати класифікацію, обґрунтовувати нові шляхи виникнення та розвитку патологічного процесу...». Щоденні клінічні спостереження, аналітичний склад розуму, вміння ставити перед собою мету допомогли успішно захистити кандидатську дисертацію «Курортне лікування хронічного гепатохолециститу у дітей» (1961 р.). З кінця 1962 до 1970 року Іван Семенович працює старшим науковим співробітником, а згодом — завідувачем відділу НДІ. І як результат — 1968 року він захистив докторську дисертацію «Хронічні захворювання гепатобіліарної системи у дітей і їх санаторно-курортне лікування».

1970 року доля знов повертає Івана Семеновича у наш край. Він стає завідувачем кафедри педіатрії Тернопільського медичного інституту, відтак — проректором і впродовж 17 років ректором Тернопільського державного медичного інституту. Невичерпна енергія, широта наукової думки, ві-

рність поставленій меті стали джерелом, з якого й донині черпають творчу наснагу його учні та послідовники.

У чому ж секрет такого творчого піднесення Івана Семеновича, яке супроводжує його впродовж усього життя? «На «заході» свого шляху я не лише ні від чого не відрікаюсь, а люблю любов'ю юнака не лише помітні життєві кроки, а й «дрібниці», які прикрашають наше буття. А як могло бути інакше? Щоденне спілкування з дітьми, хворими дітьми, покращання здоров'я та психічного стану, яких я постійно спостерігав; спілкування з колегами, які були моїми «співучасниками» по «цеху»; любима родина — дружина, син, донька — постійне джерело позитивних емоцій та внутрішнього задоволення; повне розуміння й підтримка мого керівництва... Ну як на такому фоні можна не «творити»?».

Пріоритетними напрямками особистих досліджень стали вивчення етіології, патогенезу клініки та лікування захворювань гепатобіліарної, бронхолегеневої, гастродуоденальної систем, нирок і сечових шляхів, гіпотрофії, патології періоду новонародженості; обґрунтування, розробка та впровадження методів лікування дітей з різною патологією в умовах питних курортів з відповідним дозуванням різних мінеральних вод для внутрішнього

вживання та ванн, призначенням озокеритових і грязьових аплікацій, грязьового іонофорезу тощо при хронічній патології органів травлення, сечовидільної системи, обміну речовин. Вагомий внесок зроблено професором у вивчення функціонального й морфологічного стану клітинних мембран і методів мембраностабілізуючої терапії в педіатрії, синдрому ендогенної інтоксикації, стану мінеральної щільності кісток при різній патології у дітей з наступною його корекцією.

Різноманітність тематики своїх наукових пошуків упродовж життя Іван Семенович пояснює: «По-перше, у навчальному процесі й у лікувальній справі я використовував не стільки середньостатистичні досягнення з того чи іншого питання, скільки свої спостереження, аналіз, розробки. У зв'язку з цим мені завжди було цікаво спілкуватися з лікарями на обходах, конференціях, зі студентами на практичних заняттях і лекціях. По-друге, поза своєю свідомістю я постійно змінював подразники творчих пошуків, що сприяло різкому підвищенню творчої активності. Одноманітні подразники пригнічують сприйняття оточуючого і навіть життя. Я ж завжди був у «тонусі».

Іван Семенович — автор понад 600 наукових праць, у тому числі 72 монографій, підручників, навчальних посібників, брошур, лекцій, а також 14 літературно-художніх творів — спогадів і роздумів, де, наче через мікроскоп, дивиться на свій непростий шлях, своє життя. Під його керівництвом захищено 39 кандидатських та 4 докторських дисертацій, що є значним внеском в українську педіатричну науку.

Івану Семеновичу — 80, а він молодий душею, енергійний, задоволений життям, із живими іскорками в очах та щирою посмішкою. «Активна творча праця взагалі, а особливо активне спілкування з молоддю — неабиякий стимул до активної праці, до мрій майбутнього, неосяжного...

...Тільки — життя за життя!
Мріє, станься живою!
Слово, коли ти живе, статися
тілом пора.
Хто моря переплив і спалив

кораблі за собою,
Той не вмере, не здобувши
нового добра.
Мріє, колись ти літала орлом
надо мною, —
Дай мені крила свої,
хочу їх мати сама,
хочу дихать вогнем,
хочу жити твоєю весною,
а як прийдеться згинуть
за теє — дарма!

Леся Українка

«То правда, що мрії не покидають людину до останніх днів»
(І. С. Сміян).

Життя Івана Семеновича Сміяна — це приклад служіння людям, своєму народу, нашому майбутньому — дітям.

Все повидавший
на пути своем,
Изведавший все горести
на свете,
Из благ земных
молю я об одном:
Пусть никогда
не умирают дети!
Я понимаю — этому не быть,
Смерть без разбора
расставляет сети.
И все ж таки
я не устану говорить:
Пусть никогда
не умирают дети!
Не распустился
дереву опять,
Которому зимой
весна не снится.
О невозможном
если не мечтать,
То вряд ли и возможное
свершится.
Я мир воспринимаю

без прикрас
И жизнь не в розовом
я вижу свете,
И все-таки кричу
сто первый раз:
Пусть никогда
не умирают дети!

Кайсын Кулиев

Бажаємо Вам, шановний ювіляре, довгих, щасливих, наповнених не-
вгасимою енергією, років життя!

З глибокою вдячністю та низьким поклоном,
Ваші учні

*Ольга Євгенівна Федорців, доктор медичних наук, професор, від імені своїх
колег вітає мене з ювілеєм та бажає всіляких гараздів.*

*А це мій перший кандидат медичних наук, мій перший доктор медичних наук
Лідія Михайлівна Слободян виголошує тост на мою честь.
З нею ми працювали з 1970 року.*

Коли я приїхав завідувати кафедрою, Л. М. щойно закінчила клінічну ординатуру і була зарахована на 0,5 ставки асистента. Як багато пройшло часу! Як багато змінилося! І мені залишилося лише процитувати

У ВИРІЙ

Туркочуть спозаранку голуби,
вмостившись на моєму підвіконні.
І сипле осінь срібло в жолоби,
і сріблу воду п'ють печально коні.

Невтомно сонце плавить жовту мідь,
щоб заплатити там, на перевозі,
де наче дід старий, Харон стоїть
і в кулаці ховає сонний позіх...

Моя голубко! Серденько моє!
Вже скоро час у вирій відлітати.
Природа все до крихти роздає,
аби до нитки потім обібрати.

Володимир Верховень

А тепер нас багато. І нас не розкидати. Ми разом. А наш випускник минулих років Юрій Футуйма (останній справа) своїм чудовим голосом виконує пісню, яка піднімає нашу чуттєвість до позахмарних вершин. А тому ми один одному подобаємося, ми один одного

ЛЮБІМО

Любімо день свій благовісний,
любімо мить — вона одна.
Хай буде хліб вовік не прісний,
вода — прозора і смачна.

Хай у гаях щебече птаство,
і пахне теплий чорнозем.
Забудьмо царство і митарство,
допоки любим і живем!

Любімо так, немов до скону
лишився день, лишилась мить —
і вже ніколи і нікому
не доведеться так любити...

Володимир Верховень

І наведене далеко ще не все...

ДОРОГИЙ НАШ, ВЧИТЕЛЮ!

Незалежно від віку, Ви завжди були і є Джерелом світла й доброго, щирого й справедливого.

Ви світлим шляхом йдете по житті,
Бо Божий перст поміг його обрати,
Зміцнів у вірі, твердість духу дав,
Щоб гідним пастором могли Ви стати.

Як поводити з світильником в руках,
Нам вказуєте шлях, як жити, як творити.
Ми йдемо до вас, як йдемо до джерела,
Щоб мудрості та вічності напитись.

Тож Вам бажаємо усіх Божих ласк,
Господній Ангел хай охороняє.
В душі панують мир і доброта,
На многії та благії літа!!!

З глибокою повагою,
щирим почуттям любові
ваші діти — учні.

Така глибока увага, така щира повага, надзвичайно проникливі та високоемоційні чутливі слова, вкликають у моєму, ой не молодому, організму хвилі позитивного збудження, світлі промені, умиротворення, добро... У такому стані мені все приємно бачити, все приємно чути, все відчувати... Мені аж «страшно», що я такий щасливий... Та й сьогоднішня погода цьому сприяє: морозець (5 °C), майже відсутній вітер, вологість повітря низька (45 %), помірний покрив снігу, сонячні промінчики визивають посмішку у мене, в розгалужених гілочках вишні, смородини... Скоро ж весна. Ярик (мій пес) уважно з вдячністю та відданістю дивиться мені у вічі та колише своїм надзвичайно пишним хвостом туди-сюди. І активність цього руху залежить від глибини позитивних емоцій, які в нього виникають при нашому спілкуванні.

І мною оволодівають

ДЕВ'ЯТЬ ПЛОДІВ СВЯТОГО ДУХА

1. Любов.
2. Радість.
3. Мир.

4. Терпеливість.
 5. Добротливість.
 6. Милосердя.
 7. Віра.
 8. Лагідність.
 9. Поміркovanість.
- І крім того, я прошу

Спади мені дощем на груди,
Пустелю — душу ороси —
Я стану жить. Я мріять буду,
Як мріють ранками ліси.

Коли салютами-громами
Гуркоче небо навесні.
Ти тільки спокою ні грама
Не дай воскреслому мені.

Якщо ж ти хмара, а без грому,
Якщо ти буря без води —
Пливи у далеч невідому,
А душу збоку обійди...

Василь Симоненко

Десятки, багато десятків моїх колег, моїх учнів, моїх добрих і багаторічних друзів привітали мене в день народження, в день урочистого відзначення ювілею. І я, зрозуміло, вдячний їм. Адже вони мені, 80-річному «хлопцю», принесли не тільки години радості, а й значний заряд до активної діяльності після цього «дійства». Так що давайте один одного частіше «заряджати» на добрі справи, на оптимальне, комфортне сприйняття життя. Тому що «Великі благословення дає небо, а малі — людина» (Китайське прислів'я).

Із численних «малих благословень» я наведу декілька.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Ваша багаторічна плідна праця на науковій і педагогічній нивах принесла закономірний результат — багатий науковий доробок, здобуття високих наукових ступенів і звань, визнання і заслужений авторитет як в Україні, так і за її межами.

Ваші знання і великий життєвий досвід, вимогливість і принциповість сприяли вихованню славної плеяди науковців і практичних педіат-

рів. У клініці до Вашої думки прислуховувалися, шукали Вашої поради. Ви були провідником, свічею, яка осявала правильний шлях. За Вашими підручниками вчилися і надалі вчать цілі покоління лікарів і студентів, а книги-спогади спонукують до роздумів над буттям минулим, теперішнім і прийдешнім.

Тож дозвольте у день славного 80-річного ювілею низько схилити голову перед Вашими роками-багатством і щиро побажати невичерпної енергії, творчих успіхів, злагоди і взаєморозуміння у родині, добробуту і достатку. Хай доля дарує багато радісних днів і додає сил у доброму здоров'ї зустріти ще не один ювілей!

З глибокою повагою,
Стефанія Іванівна і Вікторія

Тернопіль, 10. 01. 2009 р.

Бабуся й онука, лікарі, які присвятили своє життя найгуманнішій професії — педіатрії (бабуся дитячий уролог, що дозволяє вважати її педіатром в широкому розумінні). Внучка педіатр, кандидат медичних наук, автор чисельних статей і монографій. Яке приємне словосполучення: бабуся й онука, онука й бабуся. Онука й бабуся, які присвятили себе оздоровленню нашої нації через оздоровлення малюків. І вони добре зрозуміли думку Грейда Паулара: «Меру человека определяет не демонстрация его физической силы, громкого голоса или оглушительных поступков. Скорее ее следует видеть в его духовной крепости, в сущности и верности его обещаний, искренности его жизненных целей и готовность продолжать «взрослеть». Вони, бабуся й онука, навідалися до мене 10 січня та приязно привітали з 80-річчям. Я їх привітні обличчя й сьогодні пам'ятаю. Вони в мене викликають почуття вічного добра, яке закладає

РОДИННЕ КОЛО

Я знову дома, я у рідній стороні,
В родиннім колі, у раю, в колиці роду.
Так радо мати в очі світиться мені,
Дарує клен свої пісні у нагороду.

Під рушниками фотокартки розцвіли,
На них — дідусь мій, що згубився десь на війнах.
А поруч — батько, я і син мій ще малий
Сидить, як пташок у бабусі на колінах.

Родинне коло — батько й мати, брат, сестра,
Родинне коло — наші діти і онуки,
Криниця ніжності, і совісті й добра,
Родинне коло наше вже не розімкнути.

Багато що в житті буває ще не так,
Продати можна і бабусине намисто.
Але родинної любові ширий знак
В короні долі має нам світити чисто.

Родинне коло — то не просто родовід,
І не сузір'я, що зійшлося випадково.
Коріння й крона і краси безмежний світ
Єднає нас в міцнім родиннім нашім колі.

Степан Галябарда (поет-пісняр, наш земляк)

Шановний Іване Семеновичу!

Ви народились в світлий день,
Коли Месію прославляють,
Співають радісних пісень
І людям всім добра бажають.

Нехай природні вищі сили
Оберігають Вас від зла,
Дарують щастя і натхнення
І повні пригоршні добра.

Щоб плідно праця колосилась
На довгі-довгії літа,
А як ще щось і залишилось —
Віддайте внукам все сповна.

Ваші труди читаю без напруги
І переконуюсь ще раз,
Що старість і недуги —
То не про Вас...

З глибокою повагою до Вас,
кланяюсь Вам і Вашій родині.

І. Шостак

Іванна Іванівна Шостак, завідувача відділенням обласної дитячої клінічної лікарні в минулому, «не згасає». Її творча натура залишається «при ній». Я не фахівець у поезії, але вірші І. І. мені до вподоби, я вважаю

їх професійними. Ось які талановиті педіатри! Ось які ми, «дівчата» та «хлопці», молодці! Більшості з нас притаманне розуміння свого я, про яке говорить Сомерсет Моєм: «Я ніколи не буваю так щасливим, як тоді, коли до мене приходить нова думка або перед моїм поглядом відкриваються нові горизонти. Коли мене осяє свіжа ідея, я почуваю себе звеличеним, піднесеним над світом людей, які опинилися в атмосфері Духа. Це — нова свобода».

Дорогий Іван Семенович!

Дуже було приємно отримати вісточку від Вас! Дякую Вам за те, що пам'ятаєте свою ученицю, яка опинилася далеко від рідної України, на Американській землі. Ніколи не забуваю про Вас, і чим більше минає років, чим зрілішою я стаю, я розумію, що велика частина того, що я досягла і продовжую робити належить Вам. Вірніше, великою часткою моїх здобутків я завдячую Вам, мій дорогий вчителю! Я не лише навчалася у Вас педіатрії, я спостерігала і вчилася як слід поводитися з людьми, які оточували мене, як реагувати на неординарні ситуації, як слід бути пунктуальною і продуктивною в роботі.

Я згадую, як неодноразово захоплювалась Вами і обговорювала це вдома з батьками.

Ви були і залишаєтесь взірцем для мене.

І навіть заряд, на цій ще не зовсім рідній Землі, я продовжую крокувати вперед, продовжую здобувати знання, і знаю, що не зламаюся, бо я пройшла «школу Івана Семеновича», прекрасної, розумної, доброї, працьовитої, справедливої людини, яка навчила мене бути цілеспрямованою, впевненою у собі і ніколи не здаватися.

Мій дорогий Вчителю! В День Вашого Ювілею, дозвольте щиро Вклонитися Вам за все, що Ви зробили для мене. Зичу Вам від усього серця ще довгих-довгих років життя, здоров'я, насолоди від рідних і друзів; достатку, затишку і взаєморозуміння у сім'ї. нехай Бог дарує Вам і Вашій родині рясні благословення! Ви були і залишаєтесь для мене «Особливою Людиною», Людиною з великої літери. Я щаслива, що зустріла Вас у своєму житті.

Ваша учениця, Анна Петрик (Луцук)
Сакраменто, США

Анну Олексіївну, образно кажучи, я знаю з «пелюшок». Взірцева дитина, відмінниця навчання в школі і медичному інституті (академії, університеті), взірцевий молодий вчений по виконанню кандидатської дисе-

ртації, надзвичайно обов'язкова у виконанні чи то наукових, чи то навчальних, чи то лікарських, чи то організаційних питань. Власник високих інтелектуальних задатків. Крім того, вона вирізнялася високою комунікабельністю, що викликало повагу до неї від оточуючих її людей.

І ось таких людей ми легко, без жодного сумніву «здаємо», «здаємо» на Захід, де значно більш сприятливі умови для реалізації їх розумового потенціалу. А чи необхідний нам інтелектуальний потенціал, коли, як вважає Андрій Боб'юк, до нас

ВЕРНУЛАСЯ ПАНЩИНА

Це нам не приснилось,
Це нам не здається,
Все нині крадеться,
І все продається.
За гроші придбаєш
Дипломи й мандати,
Бо є кому дати
І є кому брати.
З волі президента,
Дякуючи владі,
Вже їх поза триста
У Верховній Раді.
Прийняло закони
Це кодло нещасне,
Що було державне —
Нині його власне.
Великі заводи,
М'ясокомбінати
Узяли без бою
Новітні магнати.
Суркіси й ахмети,
Шуфричі й засухи
Множаться сьогодні,
Як в Спасівку мухи.
Дружна до біса
Ця каста весела,
Тісно стало в місті —
Взялися за села.
Зелену діброву,
Де гриби збирали,
Купили за безцінь

Якісь генерали.
Мають файний захист
І зверху, і знизу.
Не поткнешся, Прісько,
Назбирати хмизу.
А той біля греблі
Великий стависько
Приватизувало
Столичне бабисько.
Сільська не поткнеться
Ні гуска, ні качка,
Бо приб'є на місці
Столична багачка.
Сама тут розводить
Водоплавну птицю,
Возить продавати
Навіть у столицю.
Млина й молочарню,
Що ми будували,
Два столичні зухи
Теж до рук прибрали.
І один, і другий
Сидів за шахрайство,
І за такі гроші
Придбали хазяйство.
Милі друзі Кучми
Дістали по-братськи
І ліси волинські,
І ліси карпатські.
І дохазяйнувались,
Як кажуть, «до точки».
Де бори шуміли —
Лишилися пеньочки.
Вчора були в лаптях —
Сьогодні заможні.
Вчора атеїсти —
Сьогодні набожні.
Хоча не навчились
Жодної молитви,
За московську церкву
Готові до битви.
Дякуючи щедрим

Грошовим гостинцям,
Майна багатенько
Дісталось чужинцям.
Чимало хапнули
Зі сходу сусіди,
Немало купили
Дальні дармоїди.
Поле орендують
Корейці й казахи,
У них наймитують
Наші бідолахи.
Тартак і цегельню
Купили в'єтнамці,
До них на роботу
Поспішаєм вранці.
Приперли новеньку
Німецьку махіну,
Печуть замість цегли
Бублики й мівіну.
Ковбасу готують
Заїжджі поляки,
А там замість м'яса —
Лиш соя і фляки.
Наперло китайців,
І арабів трошки,
Банками керують
Лиш лейби і мошки.
Бідна баба Пріська
Знову в чуні взулась,
Пішла красти гичку.
Панщина вернулась.

Лист Анни Олексіївни, його зміст, не міг не викликати значного хвилювання, вдячності та переконаності, що висока духовність, висока відповідальність притаманні значній частині нашої молоді. Ось чому «повернення панщини» слід вважати умовним тому, що «Як хліб є основою життя, головною їжею для тіла, так вдячність є їжею душі» (Присцилла Уейн). Сила надії в людини завжди переважає силу безнадії.

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Кажуть, минуле — це історія, майбутнє — це незвіданість, а сьогодні — це дар...

Дар щасливої долі, яка Вас любить та береже!
Дар рідної Батьківської Землі, яка Вас напоює спокоєм та наснагою!
Дар непохитної віри, яка дає Вам силу, натхнення та любов!
Дар Люблячих Сердечь, які завжди є навколо Вас!
Дар Родинного Кола, яке є Вашим Багатством!
Дар її Величності Педіатрії, яка Вас визнала Корифеєм!
Дар Вірної Дружби, яка сьогодні звела до цієї зали Ваших друзів з усіх куточків України і світу!

Дар добра, справедливості, філософії і розуміння, яке Ви несете усім нам, Вашим учням!

Шкода, що Доля складається так, що ось уже другий ювілей Я вітаю Вас письмово здалека, на цей раз із Південної Кароліни. Проте хочу, щоб Ви знали, що де б ми не були і скільки океанів нас не розділяло, ми з гордістю називаємо себе Вашими Учнями!

Міцного Вам здоров'я, добробуту, терпіння, любові та доброї долі!

З повагою та вдячністю,

Наталка Ліщенко

Америка, Америка... Скільки ж ти поглинула наших талантів? Чому до нас, де найкращі природні умови, таланти, молоді таланти, не намагаються «прибігти», «прискакати» якнайшвидше з інших країн? Можливо на це звичайне питання мені дадуть відповідь кравчуки, кучми, ющенки, януковичи, кінахи, литвини, яценюки, тимошенківці... А разом з ними і ахметови, коломийські, гайдуки, бойки... Господи! Дай їм хоч крихту розуму, який би вони використали для розквіту України. Мабуть, більшість із нас не розуміють такої потреби. В тому числі і я. Я задоволений життям. Мої життєві потреби були завжди настільки незначними, що моє «Я» не вимагало ще чогось, крім того, що маю. Ось уже 12 років ми з дружиною не покидали свою «фазенду», навіть на одну добу. І тим не менше, мені зрозуміле занепокоєння Володимира Даниленка долею України («Дзеркало тижня» від 21 лютого 2009 року):

**ВОЛОДИМИР ДАНИЛЕНКО: «ВСІ НАРОДИ ВАЖКО
ЗАВОЙОВУВАЛИ СВОЮ СВОБОДУ, А В УКРАЇНУ СВОБОДА
ПРИЙШЛА САМА, ЯК ЕПІДЕМІЯ ЧИ ПОРА РОКУ»**

Автор: Ганна ЛОБАНОВСЬКА

...Нова книжка Даниленка, сатиричний роман «Газелі бідного Рем-зі», нещодавно побачила світ у Львові в Літературній агенції «Піраміда»:

— Володимире, у своїх сатиричних творах ви аналізуєте особливості національного світогляду. На вашу думку, він тяжіє, швидше, до Європи чи до Азії?

— Головна відмінність між Європою і Азією полягає в тому, що європесць завжди розраховує на себе, тоді як азіат — на зовнішню допомогу: Бога, месію, щасливий випадок. У цьому сенсі в українській душі є азіатська складова. В усьому ж іншому Україна спирається на базові цінності європейської цивілізації: дрібнобуржуазні інстинкти, індивідуалізм, лібералізм, що виражається в толерантності до чужих культур та іншої точки зору. І навіть традиційна, здавалося б, для України «моя хата скраю» — насправді не український винахід, а європейський.

— У романі «Газели бідного Ремзі» викривається природа української бюрократії. Чому, хоч рівень корупції в Україні — один із найвищих у світі, фактично це — перший в українській літературі сатиричний роман про бюрократичний клас? Чому ви зробили головним героєм кримського хана?

— Компартія України першою зрозуміла переваги незалежності і під керівництвом Леоніда Кравчука дружно виступила моги́льником Радянського Союзу. Незалежна Україна відкрила перед партійною бюрократією необмежені можливості. Почалися розкрадання бюджету в таких масштабах, які не снились у найфантастичнішому сні жодному партійному функціонерові. До всього ж перебування при владі давало можливість приватизації державного майна, надбаного за роки радянської влади. Первісний капітал найбільших українських бізнесменів був украдений у держави або по-бандитському відібраний у тих, хто його вкрав. В Україні всі без винятку політичні партії крадуть або мріють красти гроші зі скарбниці, це вже стало національною традицією. Як тільки формується коаліція, між фракціями розподіляються міністерства, щоб можна було компенсувати кошти, витрачені на вибори, і запастися грошеницями на наступні вибори та власні потреби. А потреби в українських політиків великі. Це настільки очевидні речі, що говорити про це банально. Ми звикли до лицемірства влади, корупції й брехні з екранів телевізора, тому про це не пишуть сатиричних романів. Щоб побачити аморальність і цинізм українського суспільства, потрібен погляд збоку. Колись у практиці українських газет було таке поняття як «свіжа голова». Це коли черговий журналіст виходив на роботу наприкінці дня, як уже зверстають газету. Його називали «свіжою головою», бо він відразу знаходив помилки в заголовках, переплутані прізвища, яких заморочена за день редакція не помі-

тила. У романі «Газелі бідного Ремзі» такою «свіжою головою» є середньовічний кримський хан. Усе, що для українського обивателя — норма, для нього — екзотика. Він помічає те, до чого в Україні звикли і що перестало дивувати.

— *Чому в Україні так мало написано сатиричних романів? І чи має сміх національні особливості?*

— Їх написано мало не тільки в українській, а й у світовій літературі. Це специфічний жанр, тому сатиричних романів набагато менше, ніж любовних і кримінальних. Більшість сатиричних романів замкнуті у своїх культурах і не цікавлять інші народи. Романи, які прорвали герметизм своїх літератур і завоювали широку читацьку аудиторію, можна перелічити на пальцях. З античної літератури це «Метаморфози, або Золотий осел» Апулея і «Сатирикон» Петронія, з літератури XVI століття — «Гаргантюа і Пантагрюель» Рабле, з XVII століття — «Хитромудрий ідальго Дон Кіхот Ламанчський» Сервантеса, з XVIII століття — «Мандри Гулівера» Свіфта, з XX століття — «Пригоди бравого вояка Швейка». Натомість більшість залишилися визначними явищами лише у своїх культурах, наприклад роман Салтикова-Щедріна «Пани Головлєви», романи Ільфа й Петрова «Дванадцять стільців» і «Золоте теля», зрозумілі тільки людям із радянською ментальністю. І я б не сказав, що американський сатиричний роман «Пастка для дурнів» Джозефа Хеллера — про льотчиків Другої світової війни — завоював шалену популярність по цей бік Атлантичного океану.

— *У вашій книжці «Місто Тіровиван» Україна зображена світом, перевернутим догори ногами: якщо прочитати навпаки, буде «Місто Навиворіт». Це ваша метафора чи специфіка української свідомості?*

— Мені подобається думка, що ірландці не піддаються психоаналізу. Коли я її згадую, то, за аналогією, думаю, що вчинки українців не піддаються логіці здорового глузду. Україна не любить сучасного, бо не звикла вирішувати щоденні проблеми, які вирішують усі народи. Тому в наших театрах майже немає п'єс сучасних українських авторів. Україна живе рефлексіями, а не розумом. Усі народи важко завойовували свою свободу, а в Україну свобода прийшла сама, як епідемія чи пора року. Україна досі чекає, що з'явиться месія й вирішить усі її проблеми, які в інших країнах вирішує кожен сам за себе.

— *Процитую кілька висловлювань із вашого роману «Газелі бідного Ремзі»: «Влада дається для того, щоб проявити в собі найгірші якості, про які людина навіть не здогадується». «Як блохи розмножуються при*

шерсті, так самодури при владі». Це особливості українського відбору кадрів у органах виконавчої влади чи ситуація, характерна для будь-якої країни?

— Це специфіка кадрової політики у країнах, що переходять від авторитарних режимів до демократій. У наших органах виконавчої влади міністерські посади — політичні, партії їх роздають, як цукерки, щоб поправити матеріальне становище. І тут нічого не змieniш, доки в країні не з'явиться лідер або нова політична сила, що зламає цю варварську традицію. Керівники департаментів і управлінь у нас найчастіше укомплектовуються старанними трісчниками, які з допомогою зв'язків, ліктів, улесливості та знання корупційних схем обійняли посади й експлуатують колишніх відмінників. Низький рівень їхньої загальної культури, при низькому рівні корпоративної культури в Україні, швидко розвиває у них садо-мазохістські нахили. Вони прогинаються перед начальством, компенсуючи втрату своєї гідності приниженням підлеглих. Один мій приятель, який викладав у Академії державного управління, розповідав, що вже там майбутні чиновники видають і підставляють одне одного, готуючись до майбутньої кар'єри.

— Ви були автором і продюсером кількох помітних культурних проєктів: конкурсів сучасного роману «Золотий бабай» і «Коронація слова», театру сатири «Політичний вертеп» та інших. Що б ви сказали про художній потенціал української нації?

— Я б сказав, що для 46 мільйонів населення українська нація підозріло малопомітна у світі. Вісім мільйонів норвежців мають трьох лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури — Бьорнстерне Бьорнсона, Кнута Гамсуна, Сігрід Унсет, всесвітньо відомого композитора Едварда Гріга, художника Едварда Мунка, першовідкривача Антарктиди Руальда Амундсена, мореплавця Тура Хейєрдала. Це при тому, що Норвегія 400 років була пригнічена Данією, майже сто років перебувала у союзі зі Швецією і тільки в 1905 році стала незалежною країною. З такою масою населення, як у нас, Україна мала б своєю активністю струшувати Європу. А поки що Європу струшують лише українські жінки в борделях та щоденний шум автобусів із новими партіями українських заробітчани у Неаполі на площі Гарібальді.

Рівень технократичної культури в українців завжди був високим. Якщо взяти лише досягнення в галузі космічної техніки і літакобудування, то найпомітнішими теоретиками і конструкторами були Микола Ки-

бальчич, Сергій Корольов, Юрій Кондратюк, Ігор Сікорський. Щоправда, гуманітарна сфера — найбільш вразлива сфера української нації.

— *Коли чуєш прізвища канадських хокеїстів — Кейт Ткачук, Террі Савчук, Дейл Сидорчук, — то починаєш думати, що українська активність в інших країнах не така вже й низька, як ви намагаєтеся її подати.*

— Так, але українці, котрі досягнули визнання в інших країнах, не дуже поспішають афішувати своє походження. Таких видатних людей, як американська астронавтка Хайдемарі Стефанишин-Пфайфер, що позиціює себе українкою, чи зірка Голлівуду Джек Паланс, який відмовився від російської нагороди, заявивши, що він — українець, небагато. Принаймні мені не траплялося, щоб про це говорили в інтерв'ю найбільший стиліст другої половини ХХ століття художник Енді Ворхол, польський режисер Анджей Вайда або джазовий геній Білл Еванс, що європеїзував джаз, перетворивши негритянську народну музику на музику західної цивілізації. Можна було б додати до цього ряду американську кіноактрису Віру Фарміго, голландську кіноактрису Вікторію Кобленко, канадську співачку Терезу Сокирко, аргентинського кінорежисера Гектора Бабенка, італійського прозаїка Джорджо Щербаненка та багатьох інших. Але, зрештою, які можуть бути до них претензії, коли в Україні нічого не робиться для того, щоб звідси не втікали?

— *У вашій книжці «Сон із дзьоба стрижа» є оповідання «Смерть учителя», в якому викладено притчу про змізерніння людства і духовних вождів. Чому Україна не може народити свого Ататюрка, який модернізує її і виведе з лабіринту історичної безнадії?*

— Якщо нація вагітна своєю історичною місією, то обов'язково народить яскраві особистості, котрим передасть свою пасіонарність і волю. Якби Україна пробудилась і проявила своє національне еґо, то з такої людської маси неодмінно з'явилися б філософи, письменники, режисери, співаки, художники, які б проявили себе у світі як представники могутньої української культури. А якщо такої духовної експансії немає, то це означає, що український дух перебуває в глибокому колоніальному сні. Сонлива нація може бути або слугою багатих господарів, або солдатом чужих армій.

Ось так. І я розумію занепокоєння багатьох, дуже багатьох людей різного віку, різної освіти, різних світоглядів... вони думають не тільки про сьогодення, а й про майбутнє. Більше про майбутнє. Але «Не будемо го-

ворите про це! — Друже, про це ми не маємо права навіть мовчати» (Ф. Ніцше).

Незважаючи на всі сьогоднішні негаразди, на те, що «банкет під час чуми» в Україні в розпалі, я впевнений у чудовому майбутньому моєї країни. Як це не сумно писати — для цього необхідно, щоб пішли в небуття старше і середнє покоління, а їх місце посіли (це природно) люди, які, в цьому я впевнений, позбавляться генетичного успадкування страху, підлабузництва, зрадництва, здирництва, збагачення будь-якими шляхами... І тоді не на часі буде

КАЗОЧКА ПРО КРАЙ ЦАРЯ ГОРОХА

Ви чули казочку про край царя Гороха?
Чи знаєте, чому людей там стало «троха»?
Хто з люльки іскру здув, а загасить не зміг,
і знявся пожар такий, аж загорівся сніг.
У ратуші пан війт зліз на високу вежу
і радив притлумить соломою пожежу.
Тут райці всі до стирт, — хто скільки міг, загірб,
та й жбурнули в вогонь з соломою весь хліб.
Горіли городи, зникали цілі села,
країна вся була червона та весела.
А потім стало враз так сумно, як вночі, —
де ділись цехові, лицарство, орачі?
Хоч хто й живий zostавсь, то ледве совав ноги...
Тоді пішли в похід проти людей безроги.

Леся Українка

А сьогодні... Сьогодні мою творчу повсякденну роботу ніхто не обмежує, мої життєві ферменти та гормони постійно активізуються моїми близькими, моїми учнями, моїми колегам, моїми добрими знайомими, моїми... Доказом цього може слугувати і лист Наталі Ліщенко. І я часто повторюю: Господи, наскільки Ти до мене прихильний! Я ніколи не зможу віддячити Тобі за все добро, яке Ти мені надав!

Із США мене також привітала з ювілеєм та сказала багато добрих слів на мою адресу Уляна Цідилко. І теж відмінниця навчання. І теж кандидат медичних наук, доцент, як і Наталка Ліщенко. Мама двох дітей. Сказала, що вона тимчасово в Америці. Але нічого не буває такого постійного, як тимчасове... Уляна надзвичайно цілеспрямована людина, розумна, працелюбна, симпатична, цілеспрямована... Із всіх моїх учнів вона

одна відкрила мені свою «таємницю»: я не збираюсь залишатися кандидатом наук... Це ж дуже добре. Я тільки можу сказати: вперед Ульяно!

Тетяна Миколаївна Недошитко, кандидат медичних наук, моя учениця, приїхала з Лівії, щоб привітати мене з цією «чудернацькою» датою — 80-річчям. Її теплі та проникливі слова наворачнули сльозу на мої очі. І я ще і ще раз відчув, що «Ніщо так не наближує людей до Богів, як творіння добра людям» (Цицерон).

Тетяна Миколаївна мовить заздоровне слово. Вона зосереджена, вона рада зустрічі зі своїми колегами, близькими, рідною Україною... Вона нас, а ми її заряджаємо значним масивом оптимізму, надією на щасливе майбутнє.

А це вже з третього континенту нашої невеликої планети вісточка:

Дорогий Іван Семенович!!!

Вітаю з ювілеєм Вашого народження! Бажаю, щоб швидкоплинний час залишив поза увагою Ваше обличчя, серце і розум! Спасибі Вам за людяність і щирість, за 18 років спільної «дороги»! За Ваш талант керівника й людини, за лікаря-письменника від Бога!!!

Бажаю, щоб завжди на життєвому шляху поруч з Вами була душевна Лідія Василівна, з якою Ви виховали прекрасних дітей: Світлану і Сашу,

які взяли в спадок від батьків багатство і благородство душі, добро і багатогранний талант лікаря!!!

Нехай Ваші внуки з гідністю продовжують лікарську династію Сміянів.

З великою любов'ю і повагою,

Ваш колишній секретар Людмила Миколаївна

10 січня 2009 року. Німеччина, Штуттгарт

Р. С. Мій чоловік Рольф Еберхардт приєднується до вітання (я багато розповідала хорошого про Вас йому).

У центрі ми з Людмилою Миколаївною на 50-річчі нашого інституту (академії, університету) вітаємо один одного.

Людмила Миколаївна вирізняється особливою зібраністю, пунктуальністю, уважним ставленням до співрозмовника і чутливим сприйняттям правди і неправди. Неправда, яка оточує нас так рясно, завжди визивала в неї бурхливу негативну реакцію. Вона разом з Філіппсом Бруксом була впевнена в тому, що «Ми передбачаємо той час, коли любов до істини зрівняється з нашою любов'ю до свободи і люди будуть сердечно-поблажливими та будуть вірити і в те, і в друге».

А все своє життя вона концентрувала на вихованні свого сина. Її кровинка була (думаю і є) основою життя.

Людмила Миколаївна мала середню музичну освіту, дуже гарно співала. Співала на урочистостях, присвячених 40-річчю нашої академії (інституту), на моєму 70 і 75-річчі, а на 80-річчя через Інтернет надіслала ось таку пісню у власному виконанні:

Целую ночь соловей нам насвистывал,
Город молчал и молчали дома,
Белой акации гроздьа душистые
Ночь напролет нас сводили с ума.

Белой акации гроздьа душистые,
Ночь напролет нас сводили с ума.
Сад весь умыт был весенними ливнями
В темных оврагах стояла вода.

Боже, какими мы были наивными,
Как же мы молоды были тогда?
Годы промчались, седыми нас делая,
Где чистота этих веток живых?

Только зима да метель эта белая,
Напоминают сегодня о них.
Только зима да метель эта белая
Напоминают сегодня о них.

В час, когда ветер бушует неистово,
С новою силою чувствую я
Белой акации гроздьа душистые,
Невозвратимы, как юность моя.

Мені приємно було працювати з Людмилою Миколаївною, вона завжди оберігала мій тил і жодного разу їй не «вдалося» підвести мене. Я і моя сім'я завжди з Вами, Людмилу Миколаївна. Тому що, «Де б Ви не перебували, Ваш всесвіт утворюють Ваші друзі» ((Уїльям Джемс).

Уся ця книжка насичена добрими словами до мене, словами вдячності, поваги та захоплення. І я задаю собі запитання (правда, такого питання у 80 років могло й не бути): чи таке вихваляння, звеличення доречно взагалі і конкретно до мене? На шкоду воно чи, навпаки, на користь? Адже нам десятки років «вбивали» в наші голови, що тільки критика є силою, яка породжує рух вперед.

Про те, що нас «добре» цього навчали в минулому, свідчать і сьогоднішні безперервні виступи наших «вождів» різного калібру і різноманітної спрямованості, де вживання таких слів, як *брехун, брехуха, злодій, провокатор, ворог, перевертень, ж...*, *вонючий газ...* до своїх співвітчизників є найбільш поширеними. І чим більше таких негарних слів вживає представник «еліти», тим він жвавіший, тим він більше задоволений собою, тим він більше вважає себе «героєм» дня...

Їм невдогад, що

Жизнь великих призывает
Нас к великому идти,
Чтоб в песках времен остался
След и нашего пути.

Генрі Лонгфелло

Як нам необхідно ще багато часу, щоб ми були переконані в змісті думки Чарльза М. Шваба (і не тільки його):

«Я еще не встречал человека, какое бы положение в обществе он не занимал, кто не выполнял бы свою работу лучше и не проявлял бы большего усердия в атмосфере похвалы, нежели под огнем критики». В цьому особливої новини немає. Але людину диявол постійно тягне в багно. І не всі ми, на жаль, протидіємо такому злу.

А «В течение веков мудрые люди учили, что во всем и во всех есть нечто хорошее: надо только внимательно присмотреться. Китайская поговорка говорит: «В своих поступках нам следует согласовываться с волей Небес, а в наших словах — с сердцами людскими». Все мы знаем, как приятно бывает слышать от окружающих похвалы и слова благодарности. Но не менее приятно кого-то хвалить! Дети, которых хвалят и поощряют, учатся и отдыхают лучше, чем те, на чьи достижения никто не обращает внимания. Хотя кто-то мог бы возразить, что хорошее есть не во всех и не во всем, мало кто усомнится в том, что поиски хорошего приводят к большому счастью.

Если мы искренне хотим счастья себе и окружающим, выискивать плохое кажется пустой тратой времени. Давайте встречать любое событие радостной уверенностью в том, что нас ждет нечто чудесное. Научившись хвалить себя и наш мир, мы начнем расцветать на диво для себя и всех окружающих» (Джон Темплтон).

Так давайте ж завжди пам'ятати, що «Похвала зігриває і приносить радість: вона необхідна людству, як хліб. Але похвалу необхідно зароби-

ти. Її необхідно заслужити, як почесне звання чи поцілунок дитини» (Філіс Макджінлі).

Таким чином, я хочу переконати читача, що дифірамби на мою адресу не лише можна, а й необхідно виправдати. Адже вони надають мені натхнення як у творчій праці, так і у сприйнятті навколишнього світу. Хто від них, теплих, добрих слів на мою адресу, програє? Ніхто. Хто виграє? Насамперед, я. Але також і адресанти. Я на них дивлюсь і бачу їх радісні, розслабленні обличчя, доброзичливу посмішку, радість життя.

Отже, давайте знаходити час, щоб надати насолоду життям оточуючим та збагатити добром себе.

Від імені студентів, аспірантів і молодих учених університету зі сцени актової зали мене привітали аспірантка Наталя Волотовська та асистент кафедри хірургії Юрій Футуйма. Мені всі вітання були приємні, дуже приємні, але цих двох молодих людей, не лише молодих, а надзвичайно привабливих своїм розумом і своїм фізичним удосконаленням, — особливо.

Я вперше побачив Наталю Волотовську, і мені здалося, що вродливішої дівчини я не бачив ніколи. І з цією красою поєднується надзвичайна талановитість. Явище такого поєднання не часто буває.

Наталя Волотовська (1984 року народження) з відзнакою закінчила Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського і Тернопільський національний економічний університет. Лікар-інтерн, офтальмолог.

Магістр з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

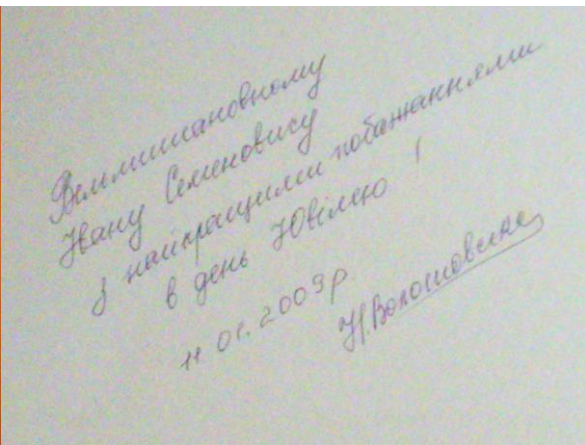
Лауреат міжнародних і всеукраїнських конкурсів та фестивалів у номінаціях художнього читання, живопис, поезія, вокал.

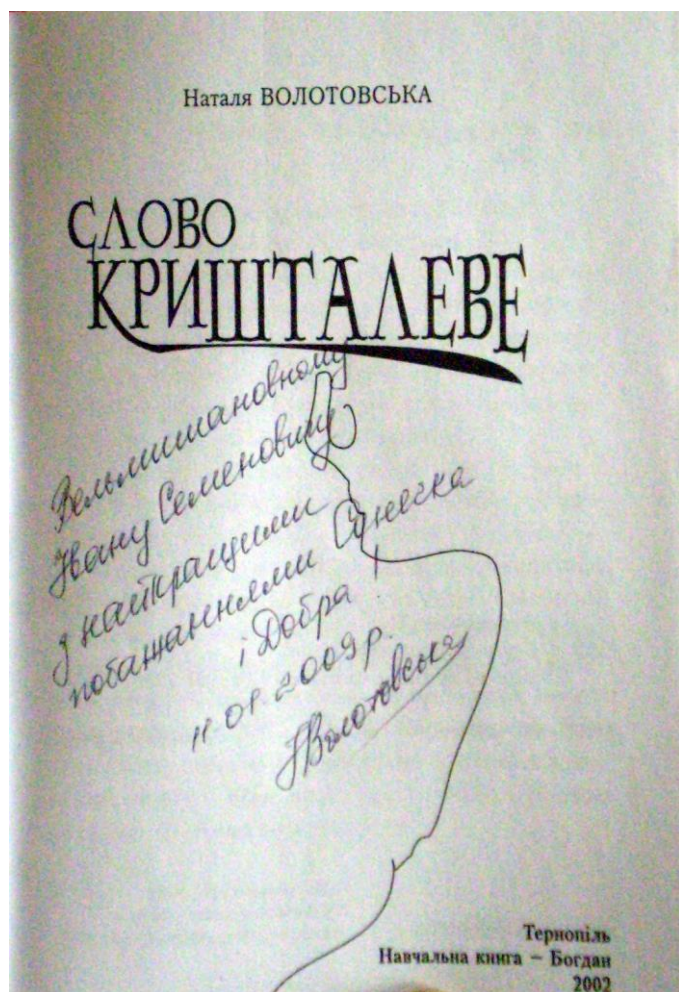
Автор книжечки для дітей «Наталчина абетка» і поетичних збірок «Слово кришталеве», «Розп'яття українського вікна», «Дзвенить віків коштовне скло...», «Іван Горбачевський. Спроба життєпису в прозі і віршах» та «Дорога вічності».

Наша надія, наше майбутнє (Наталя Волотовська). Дуже хотілося б, щоб усі шляхи її творчого і особистого життя для неї були гладкими, принаймні, такими, які коритимуться зусиллям щодо їх здолання. Вона з щирою посмішкою переконує мене, що «старикам у нас пошана» є.

Крім добрих, теплих, привітних слів, Наталя подарувала мені ще й дві своїх книжечки.

Ознайомлення з її поезією переконало мене, що вона вже зрілий поет. Що її хвилює вчорашній і сьогоднішній день, що їй не байдуже майбутнє...

...Чого ж летіти у чужі краї,
чужі дива у сни свої пускати,
коли у всіх нас на своїй землі
є диво з див? Так, це я про Карпати...

А що? Можу і я посидіти рядом з такою розумною, привабливою та гарною дівчиною. Нехай і на конференції.

Не можу не навести вірші Наталі, які вона присвятила своїм дідусеві і бабусі, яких я добре знав, з якими разом працював. З бабусею (Галею) — в обласному товаристві «Знання», а з дідусем Володимиром Олексійовичем, доцентом кафедри акушерства і гінекології, — в нашому інституті, академії.

ВІДКОЛИ СЕБЕ ПАМ'ЯТАЮ...

Моєму дідусеві Лукашуку
Володимирі Олексійовичу

Дідусю, голубе срібний, —
У промінні прожитих літ,
до найменшої зморщечки рідний,
ти — моє світло, мій світ

Сторінки життя читаю,
немов загадкові листи...
Відколи себе пам'ятаю,
поруч зі мною — Ти.

Літо цвіте чи грудень
снігами кипить за вікном,
свято співає чи будень
в душу дихне полином.

Я знаю, зі мною поруч
ти із усмішкою доброю.
До серця твого пригорнусь,
неначе сонце до обрію.

В очі твої загляну —
чисті, як світ після зливи.
І знову спокійною стану.
І знову стану щасливою.

Дідусю, голубе срібний, —
у промінні прожитих літ,
до останньої зморщечки рідний,
ти — моє світло, мій світ.

БАБУСЯ ГАЛЯ

Моя бабуся, старша моя мама...

Ліна Костенко

Певно, бути б їй пташкою ранньою,
якби не була моєю бабусею...
Встане першою, ляже останньою,
З себе втому, як трави — росу, пообтрушує.

Плаче рясно, сміється дзвінко,
серцю і рукам не дає спочину.
Таких, як вона, називали ясочками
з давніх-давен на моїй Україні.

Мені ще не болять, а їй вже серце крається
і б'ється сполохано, наче пташка...
Усе вона вміє, на всьому знається,
все робить завиграшки — їй не тяжко.

Ні, тяжко, я знаю, їй теж буває.
Але... Про це їй думати ніколи.
Спинися, будь ласка, бабусю Галю,
Відпусти сама себе на канікули.

Поспи довше, хоч і не звикла, —
хай здивуються сонце й домашні,
хай без тебе світліють вікна
і щебече ранкова пташка.

...Поки я ці рядки писала
в наші вікна постукав ранок.
А бабуся цього вже чекала.
І чекав на столі сніданок.

Ми, всі дідуся й бабусі, дуже чутливі до наших любимчиків, до наших неперевершених кровинок, до нашої останньої надії світла і добра — до наших онуків. І такі чутливі та емоційні слова, які Наталя написала своїм дідусям і бабусі, навіть у мене, не її дідуся (а все ж таки дідуся), викликають почуття ніжності, вражають своєю безпосередністю, спричиняють появу «сльози» на очах.

Діти наші, а особливо онуки, завжди є джерелом захоплення для своїх батьків, дідуся, бабусь... Вони є джерелом нашого духовного життя. Справа в тому, що «Людина є істота духовна. Те, що підносить дух, — добре. Те, що принижує дух, — це зло» (Уїнстон Черчилль).

Як добре, що наші онуки, як правило, діють на наш дух позитивно, дуже гарно!

Як хотілося б бачити Наталю Вологовську максимально сконцентрованою, щоб її всебічний талант не розпорошив можливого отримання нею неабияких досягнень. Наталя — це та особа, яка повинна бути в групі підготовки резерву Нобелівських лауреатів. Якщо такої групи в Україні немає, то її необхідно створити.

Юрій Футуйма — також талановита молода людина. Він не замкнувся в чотирьох стінах медицини, а вийшов на широкі простори всесвіту. До нього неможливо застосувати латинський вислів: «*Purgus medicus est fere purus asinus*» (Чистий медик майже чистий осел). Юрій сьогодні відомий далеко за межами свого університету. Відомий, як співак, композитор...

Він вітав мене своїми піснями і з 70-річчям, і з 75-річчям, і з 80-річчям.

Так трапилося, що і Наталя Волотовська з'явилася разом із Юрієм Футуймою. А чому й ні?

Мене, і не тільки мене, вразила пісня у виконанні Юри Футуйми, на слова улюбленого всіма педіатрами вірша Кайсина Кулієва «Пусть никогда не умирают дети...». Юрій разом з моєю донькою не лише вперше організував переклад цього вірша на українську мову, а й написав також уперше музику до нього, а також уперше виконав цю пісню на моєму 80-річчі. Він зробив надзвичайно багато, щоб прикрасити мій ювілей. Навіть подарував мені диск із щойно записаними його піснями.

Тільки в моїх книгах-спогадах наводиться достатня кількість призвищ талановитих молодих людей, щоб стверджувати про сталість та яскравість нашої країни — України. Може це прозвучить по-блюзнірськи, але таке прийшло мені в голову: мабуть не доречні слова в нашому гімні «ще не вмерла Україна». Маючи такі людські таланти, не має бути навіть натяку на смерть України. Тільки впевненість у нашому квітучому майбутньому допоможе зробити Україну не просто самодостатньою, а однією з самих привабливих країн світу. Нам би тільки спромогтися підняти на належний рівень духовність кожного українця! Але це тільки гасла, хоча й мої — але тільки гасла. Гасла, гасла... Століттями...

Ось тільки подивіться на схожість сьогодення у вірші, який писав Іван Франко в розділі «Наші чесноти»:

ПАТРІОТИЗМ

Панотчик наш, го-го! Дай Боже їм прожити!
За руськістю стоять так твердо, як скала.
З ляхом вони — та де, й не стануть говорити.
Лиш Русь у них одна, велична та ціла.

Я при виборах їх раз бачив. Серце в груди
Росло, коли я чув, як мовою твердою
Виборців гріли на ті виборів труди,
А люд довкола них стояв мов під скалою.

І бачив потім я, всім серцем сокрушений,
Як лютилися вони і лаяли весь світ,
Що чернь та темная, гідкий той люд мерзенний
Не слухав ради їх, відкинув їх совіт.

«О, ганьба русинам! — кричали патетично
Панотчик, за столом, сидячи при вині. —
Послом у нас ляшок, «избранный вже вторично,
Хоча посольство те належиться мені».

Та де там! Тих волів хоч довбнею між вуха —
Дарма! Послухає, притакне, ще й кивне.
А зробить так? Ні руш! Жидів, панів послуха!
Мов цап, за іншими в чужий город майне.

І що я їм не раз наклепчу, наговорю
І в карк не одному катюзі натовчу:
«Ти русин! Лях твій враг! Ти голосуй за мною!»
Куди там! Дурнів тих ніколи не навчу».

І довго так іще панотчик глаголали.
Зворушила мене їх мова аж до сліз.
Та як додому ми із міста повертали,
Я з хлопом здибався, що в плахті хопту ніс.

Зайшов я в бесіду із ним. Він таки з того
Самого був села, що й наш панотець.
«Як там у вас?» — «А як? Все добре, слава Богу.
Панотчик наш — го-го! Вони всім нам отець.

У них і пасіка, і сад, будинки ладні,
Що Господи! Вони господар! А яка
Худібка! В домі їх хати які порядні!
Наслухався не раз я дива від дяка».

«А що? Хіба самі в покоях не бували?» —
«Бог з вами! Як же се? Хто вигадав? Таким
Замурзаним брудним, як ми! То ми б ся мали,
Якби котрий посмів ввійти! Он раз Яким

Братанич мій зайшов... Не дай же, Христе-Боже,
Якої лайки він від панотця набрав!
А Мирона колись як випхнули, то, може,
То по сходах разів п'ять униз він карбуляв.

О ні, панотчик наш порядок люблять дуже.
Ну, знаєте, що ми? Простацтво. Де на знать
Звичаї добрі? Звичайно, нам байдуже.
Вони ж то день у день дурних розуму вчать.

Не раз то й прикро нам. Звичайно, в чоловіка,
Хоч і який неук, а честь своя то є.
Та що робить? Не раз то й гірша ще публіка,
Як прийде дати що, а тут ось не стає».

«Що дати?» — запитав я, так собі цікавий.
«А так, от трафиться — народиться, умре...
У панотця то вже порядок на ті справи,
Як зажадають, то хоть круто, дати тре.

Та й ще останніми роками от настала
Нова біда... Якись книжки. Христос там зна,
Пощо і від чого. Громада вже складала
Щось десять раз на них. І най би хоч одна

Здалася до чого! А я вже й допитувався
Дяка, що в тих книжках написано. Сказав:
«Казета. Там стоїть, який де в світі стався
Припадок, всячина». Одну, мабуть, назвав

«Наука», другу знов, здається, «Руська рада».
Але пощо й нащо складалася на них
С посліднього не раз у нас уся громада,
Бог знає! В нас ніхто не знає, що там в них».

Багато говорив той селянин. «Та що то, —
Подумав я — от хлоп, плете, аби плелось!
І на найліпшого чернь кидає болото.
І слухати брехні такої не ялось».

І справді, він брехав. П'ять неділь нині тому,
Я був у панотця. Гай-гай, таких людей
Не много начислиш у нас, відданих своєму
Краєві, щирим та сердечним, як оцей!

Який смачний обід! І як чудово грає
На фортеп'яні їмость! Найстарша дочка
Французькі повісті як ніч, так день читає...
Жаль тільки, що в селі біднота там така,

Говорять, уперед не так там зле бувало.
Ну, та тепер і скрізь настав недобрий час.
Йому б на крашу де параф'ю випадало,
Аби не бідував заслужений у нас.

Обід, говорю, був предобрий. Лиш припадок:
Десь служниця таріль розбила. Ну, за се
Взяла поза вуха три рози. То порядок!
На другий раз нехай обережніш несе!

Надвечір там якийсь хлопчисько приволікся.
«Я бідний сирота, — говорить, — вже три дні
Не їв... Шукаю служби де... Змилосердіться,
Найміть та нагоду, бо вже я геть зомлів».

Панотчик у лице йому зирнув спокійно.
«А русин ти?» — «Ая!» — «Ну, йди ж у Божу путь!
Он, може, орендар прийме... Та, стій-но, стій-но!
Затям се: русином твердим весь вік свій будь!»

Отакі ми були колись, отакі ми залишилися і сьогодні. Ну чим Пустовойтенко відрізняється від панотчика, коли заявляє на телебаченні, що зменшувати під час кризи «заслуженим» (урядовцям, депутатам, правоохоронцям...) людям непомірні заробітні плати, пенсії — а ні-ні-ні?.. Вони «зароблені чесною працею»... Або. На «Свободі слова» 2.03.09 запропонували, щоб наші мільярдери повернули свої гроші з «офшорів» в Україну для спасіння її від наслідків кризи. Представниця «регіонів» переконувала, що це чесно зароблені гроші, що це... Хоча питання про чесність цих грошей ніхто не ставив...

Тому не дивно, що й сьогодні питання патріотизму не сходе зі шпальт ЗМІ. І сьогодні невідомо

ЧИЙ ШАБЛІ

У нас немає патріотів,
Прости нас Мамо Україно.
Чий шаблі висять на плоті
В сумної баби Катерини?

Мабуть, цього ніхто не знає,
І вже не знатиме довіку.
Ти від любові цвів, мій краю,
Але не квітнеш ти від крику.

Чи є комусь до тебе діло?
Твої стежки давно забуті...
У вирій птаство полетіло,
Серця байдужністю закуті.

У нас немає патріотів,
Прости нас, мамо Україно,
Іржавіють шаблі на плоті
В сумної баби Катерини...

Іван Редчиць

«Свідомий українець», «патріот», «ширий українець»... — гарні слова, потрібні слова, пафосні слова... Як би хотілось, щоб людину оцінювали по її дії, а не по словах. Такий-то свідомий українець, а решта, виходить, не свідомі; такий-то патріот, а решта не патріоти, «другорядні» українці... А не краще говорити, що такий-то зробив такі корисні речі (і перерахувати) для своїх близьких, для свого народу, для України, для всесвіту. А читач, слухач сам дійде висновку: хто і що, і до чого. І однозначний висновок нерідко трудно зробити.

Ось, Іван Дзюба, Герой України (2001), міністр культури України (1992–1994 рр.), голова комітету державних премій ім. Т. Шевченка та голова комітету національних премій ім. Т. Шевченка (1999–2005 рр.), академік НАН..., раніше виключений зі спілки письменників (1972), заарештований та засуджений (1972–1973) за «ідеологічні помилки»..., щойно написав книгу «Спогади і роздуми на фінішній прямій». Я не стану цитувати відомих людей, які дають високу оцінку інтелекту Івана Дзюби, а тим більше ставити їх під сумнів. Я тільки наведу останні три речення із статті Надії Тисячної (газета «День» від 28. 02. 2009) «Вийшла книга, яка має шанс стати інтелектуальним бестселером»:

«Книгу Івана Дзюби надруковано коштом фонду Леоніда Кучми «Україна», який і забрав для розповсюдження основний тираж — три тисячі примірників. Ще п'ятсот вийшли за діаспорні гроші — їх надала Фундація імені Івана Багряного. До речі, 5 березня у приміщенні фонду «Україна» (розрядка моя) і відбудеться представлення видання».

Я це написав зовсім не із заздрості до Івана Дзюби: він для першої своєї книги спогадів і роздумів знайшов спонсорів та видав її чималеньким тиражем, а я видаю п'ятнадцяту книгу своїх спогадів і роздумів маленьким тиражем (500–250 примірників) і без жодного спонсора.

У мене просто виникає питання : чи правду народна мудрість «глаголить»: гроші не пахнуть! Це запитання до вас, читачу, та й до себе. Мабуть, все-таки «Cuique proprius attributus error est» (Кожній людині властивий який-небудь недолік». Катулл).

Така моя доля — то в один бік тягне, то в інший. А час повернутися й до основного — мого ювілею.

Академіку, професору
Тернопільського медичного університету ім. І. Я. Горбачевського
СМІЯНУ ІВАНУ СЕМЕНОВИЧУ

Вельмишановний Іван Семенович!

Ректорат Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова та кафедра педіатрії щиро вітає Вас зі славним ювілеєм!

Ваша професійна діяльність розкривається в різних сферах — талановитого вченого, шанованого студентами педагога, мудрого керівника, науковця світового рівня та письменника.

Вас по праву величають професіоналом найвищого гатунку, адже шлях від студента, завідувача кафедри до ректора університету — це шлях глобального стратега, який вміє зазирнути у майбутнє і визначити найбільш актуальні проблеми розвитку базової науки та управління нею.

Нехай Ваше життя завжди буде наповнене повагою і підтримкою колег, теплотою рідних і близьких, справжнім людським щастям.

Ваша енергія, оптимізм і вміння реалізувати задумане допоможуть вирішити найскладніші завдання.

Бажаємо Вам, шановний Іван Семенович, міцного здоров'я, благополуччя, втілення творчих планів та значних успіхів у їх реалізації, талановитих учнів та послідовників!

З повагою,

ректор Вінницького національного

медичного університету ім. І. М. Пирогова,

член-кореспондент АМН України підпис професор В. М. Мороз

Завідувач кафедри педіатрії

ВНМУ ім. І. М. Пирогова

підпис професор О. К. Каблукова

Цей дуже гарно оформлений вітальний адрес, який я навів вище, вручила мені голова асоціації педіатрів Вінниччини, завідувач кафедри педіатрії, професор Олена Касянівна Каблукова та професор Пипа Лариса Володимирівна, завідувач кафедри педіатрії післядипломної освіти цього ж вузу. Вона також говорила про повагу до мене педіатрів Вінниччини і колективу медичного університету та про мої наукові здобутки і їх втілення в практику.

Два завідувача кафедри педіатрії Вінницького національного медичного університету, професори Олена Касянівна Каблукова та Лариса Володимирівна Пипа (зліва) бажають мені добра, творчих успіхів... У них настрій чудовий. Заряд їх оптимізму передається й мені.

Я не міг залишити без своїх коментарів вітання Вінничан. Мені хотілося сказати ось що. Василя Максимовича, голову ради ректорів медичних вузів України, Героя України, я знаю давно. Мені вважається, що вічність. Надзвичайно поміркована людина, якому вдавалось і вдається одним із перших впроваджувати в навчальний процес все нове і прогресивне. Він перший серед ректорів медичних вузів «окомп'ютеризував» свій тоді ще інститут (вісімдесяті роки минулого століття), побудував та організував роботу кращої науково-дослідної лабораторії, в його інституті найбільше навчалось студентів-іноземців, йому вдалося побудувати жилий дім для співробітників... Це все дуже важливо. Але ще важливіше його людські якості. Він ніколи і ніде не говорив, а тим більше, не «кричав» про це. Він вважав, що це його рутинна праця. Його поважають як в своєму університеті, так і в місті, області, Україні... До нього в повній мірі можна віднести слова Махатма Ганді: «Істини — це не тільки ідеї. Правдиві обличчя, правдиві картини або пісні у вищій ступені чудові».

З такими людьми, як Василь Максимович Мороз «Буде в країні небачений зліт».

В небо уперлись смереки свічками,
Лине Карпатами гомін трембіт.
Ні, нам не бути вже більше рабами,
Буде в країні небачений зліт.

Древній Чернігів, Харків, Полтава...
Пахне скрізь медом, пшениця пашисть.
Наша земля, про яку давно слава
В різні кінці над світами летить.

Над Придніпров'ям вже небо палає,
Сталь і чавун на заводах там ллють.
Кращі ракети у небо злітають,
Знатні люди життя їм дають.

Русло Дінця поміж шахтами в'ється,
Як вартові, терекони стоять.
Серце країни в Донецчині б'ється —
Кожен повинен про це пам'ятать.

Криму перлина купається в морі,
«Ластівка» замок під небом висить.
Тихо на хвилях гойдаються зорі,
Пісня дівоча над морем летить.

Сонце чебрець підігріло духмяний,
Як гіркотить в серці срібний полин.
Асканія Нова, вечір багряний,
Степ, немов стіл, куди оком не кинь.

Хортиця тихо віки нам рахує,
Мати козацька — славетна земля.
Пісня не вмерла, лунає, я чую,
Це Україна — Вітчизна моя!

Анатолій Іванов

Мій земляк, який давно став києвлянином, головний педіатр МОЗ України, головний редактор журналу «Сучасна педіатрія», завідувач кафедри педіатрії національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика, професор, доктор медичних наук В'ячеслав Володимирович Бережний двічі вітав мене в телефонній розмові та надіслав вітальний адрес:

СМІЯНУ ІВАНУ СЕМЕНОВИЧУ

Вітаю Вас зі славним ювілеєм,
Бажаю радості, тепла;
Щоб учні Вас не забували,
Родина в злагоді жила.

Мій, дорогий земляче,
Ми на Сумщині нашій
Зустрінемось не раз.
І на охоту сходимо, рибалку —
На все свій час.

Що нам прийдешнєе готує?
Ви добре пишете про це...
Із книжок Ваших я це знаю,
Натхнення творчості бажаю,
Нових ідей.

Здоров'я, щастя Вам, фундатор,
Член-кор., професор, лікар, дід.
Як батька Вас я обіймаю,
Від серця щиро Вам бажаю
Ще многих, многих літ.

Її Величність педіатрію
Ви прославляли довгий час,

За що Вам корпус педіатрів
Вторить: Vivat, професоре, Vivat!

Дорогий мій друже, В'ячеславе Володимировичу, я з великим задоволенням читаю і перечитую Ваші віршовані вітання. У них бринять високочутливі струни наших душ: душ близьких людей, близьких по фахових переконаннях, по життєвих устремліннях, по світлому сприйняттю всесвіту. Немало відомих людей вважають, що відмічати ювілей не варто. Я з цим не згоден. Не згоден тому, що ювілей вирізняє друзів, ювілей приносить значний і тривалий заряд до творчої наснаги ювіляру, ювілей близької людини, визиває піднесення і у того, хто вітає. Про останнє свідчать натхненні та вишикувані слова в прозі і поезії всіх тих, хто до мене звертається. Особлива щирість таких вітань проявляється тоді, коли вони відбуваються між незалежними один від одного людьми. А від мене, 80-літнього ювіляра, уже ніхто і ніяк не залежить. Ось чому всі вітання я сприймаю в цей час із надзвичайним хвилюванням та позитивним емоційним збудженням всіх моїх рецепторів. Іншими словами, всі ці вітання для мене — значні біотерапевтичні чинники та стимулятори регуляторних систем організму.

Для всіх людей, з якими я в цей день спілкувався, характерна щедрість. Адже «Скупі зазвичай не досягають щастя — його отримують люди щедрі. Ти просто віддаєш іншому частку самого себе — у вигляді добро-го вчинку, корисної ідеї, слова підтримки, допомоги в тяжкий момент, своєчасної підказки. Ти береш щось із своєї голови, приправляєш добро-тою твого серця і вкладаєш в голову або серце іншого» (Чарльз Берр).

А для себе в цей день я окрилено вигукну:

Проснись, душа! Расправив каждый нерв,
Стремись вперед, где ждет тебя Отец,
Кто даровал тебе божественный полет
И обещал бессмертия венец.

Филипп Доддридж

Багаторічна сусідка за місцем проживання, старший викладач національного економічного університету, дружина Василя Старченка, відомого організатора охорони здоров'я, мого доброго знайомого, який залишив нас, Анна Сергіївна Шевело вітала мене по телефону усно і написала ось таке:

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Вітаю зі Славним Ювілеєм — 80-річчям від дня народження. Зичу здоров'я і ще раз здоров'я, хоч здоров'я — це ще не все, але все без здоров'я — ніщо!

У вас все інше вже є: і наукові звання і ступені, чудові мемуари, визнаний науковець України.

У Вас усе гаразд:
І повна чаша в домі.
І затишок, і спокій, і тепло, —
Незаперечні докази вагомі того,
Що оселилось в Вас добро.
Блажен той муж, воістину блажен,
Котрий не був ні блазнем, ні вужем.
Котрий вовік ні в празники, ні в будні
Не піде на збіговиська блудні.
І не схибнеться на дорогу зради,
І у лукавих не спита поради.
І не зміняє совість на харчі, —
Душа його в Бога на плечі.

Ліна Костенко

Лебедями роки вдаль пливуть над світом.
Білий пух з-під крил їх на чуприну ліг.
Кожен рік той людям світиться привітом.
І несе все добре на рідний поріг.
У Вас є ще любляча дружина.
І вже діти доктори наук.
Знає вас вже вся Україна.
Вашій славі бути вже навік.
Не все те вічне, що сучасне,
В творінні є магічна сила.
Талант яскравий не погасне,
Віки для нього — наче Крила.
Хай завжди до Тебе у січні,
Сніг летить із неба чистий.
Доки Сонце світиться у небі
Будуть друзі приходить до Тебе.
Бо маєш світло іскри Божої в очах.
І з Небом повсякчас в думках.

Бо Ви є земна людина з високим
Небом у душі.

З глибокою повагою, Шевело Анна Сергіївна

10. 01. 2009 р., м. Тернопіль

Ось такі розлогі та поетичні думки виникли в Анни Сергіївни у зв'язку з моїм ювілеєм. Думки виражені словами у творчому пориві, які надали неабияке натхнення моїй не молодій (ой, не молодій) душі. В даному випадку можна сказати: «Одне добре слово може зігріти три зимових місяці» (японська поговорка).

Любомир Степанович Білик, директор Чортківського медичного коледжу, заслужений лікар України, кандидат медичних наук, п'ять разів депутат обласної ради, активно вітав мене на 70-річчі, 75-річчі і тепер, на 80-річчя. Він виказував мені найкращі побажання та співав Різдвяні пісні у мене вдома, на офіційних урочистостях та на фуршеті.

Любомир Степанович зі своїми «хлопцями» і однією «дівчиною» вітають мене своїми (дійсно своїми) піснями та заряджають оточуючих хвилюючими Різдвяними мотивами.

*Любомир Степанович завжди серед «дівчат». Ось і тут його підхопили мої
Світлани: невістка (зліва) і донька.*

А це вже одна з його пісень, яку він особисто виконав:

СПІВАЮТЬ, ПЛАЧУТЬ СОЛОВ'Ї

Живи Сміян, живи, Сміян...
Сто років ще далеко!
У небо синє Ти поглянь,—
Щастя несуть лелеки.

Понад поляни та гаї,
В Поділля край широкий,
Несуть на крилоньках своїх
Твої, Сміяне, роки.

Не скинуть пір'ячко ні раз,
Все збережуть до крихти,
Щоб в Тебе все було гаразд,
Життям це заслужив Ти!

Тобі співаємо «Vivat!»
І зичим в кожному слові

Твоїй родині востократ
Жити в добрі й любові!

Та одна з пісень, яку виконав його колектив:

Роки невинно летять,
Роки життєві й виробничі.
Та що для Вас — 80,
Лиш 40 та по 20 двічі.

Давно вже людство визнає,
Що не старіють душі. Й скажем,
Що це, напавду, так і є,
І Ви для нас — юнак зі стажем!

Думки ще, й мрії молоді,
І доброти — на цілий світ!
Прийміть з нагоди ювілею
Вітання й многа, многа літ!

То ж хай щороку Вас втіша
Край солов'їний і лелечий,
І сонцем променить душа!
80 — це ще не вечір...

Ось уже майже два десятка літ Любомир Степанович із завидною постійністю вітає мене з Новим роком, з Різдвяними святами, днем народження та зі словами «Христос Воскрес...». В ці дні у нього не було відрадження, лікарняних, відпусток...

І відомі слова Едварда Бульвар-Літтона відносяться й до Любомира Степановича: «Людина вже має вагу, коли відомо, що ми можемо безумовно на неї покластися. Я часто спостерігав, як людині надавались високі і вигідні посади тому, що вона мала таку репутацію: коли вона говорила, що знає щось, вона дійсно знала, а коли обіцяла зробити дещо, то робила».

Любові, здоров'я
і доброї долі!
Щоб завжди вдавалися
справи чудові!
Щоб ріки достатку
текли — не міліли!
Натхнення і настрою,
щастя та сили!

ШАНОВНИЙ ІВАН СЕМЕНОВИЧ!

Колектив Тернопільської обласної комунальної
клінічної лікарні сердечно вітає Вас із нагоди
святкування 80-річчя!

Завдяки не лише професіоналізму, високій кваліфікації, а й терпінню, чуйності, доброті Ви полегшуєте біль, зменшуєте страждання, рятуєте життя багатьох дітей.

У цей святковий день бажаємо Вам міцного здоров'я, безмежного щастя, злагоди та добробуту у сім'ї, поваги колег та друзів, розуміння і вдячності від пацієнтів, плідних успіхів на ниві охорони здоров'я та нових здобутків у Вашій благородній справі!

З повагою від імені колективу
головний лікар ТОККЛ
15. 01. 2009 р.

підпис

М. Я. Гірняк

Це адресне вітання вручили мені заступник головного лікаря з медичної роботи Ірина Михайлівна Герасимець та голова профкому цього лікувального закладу. Крім того, вони говорили мені приємні слова та вручили чудові квіти.

У попередній своїй книзі я писав про Мирослава Ярославовича, про його великі дипломатичні здібності, про його зусилля щодо удосконалення роботи ведучого лікувально-профілактичного закладу області. Він упевнений, що «Немає нічого неможливого: існують шляхи, які ведуть до всього, і якщо в нас достатньо волі, то знайдуться й засоби. Коли ми називаємо щось неможливим, це часто лише відмовка» (Франсуа де Ларошфуко).

Мені приємно було отримати вітальний адрес від своєї Alma mater:

Член-кореспонденту АМН України, доктору
медичних наук, професору кафедри педіатрії
Тернопільського державного медичного
університету ім. І. Я. Горбачевського
СМІЯНУ ІВАНУ СЕМЕНОВИЧУ

Шановний Іване Семеновичу!

Від колективу Харківського національного медичного університету, і мене особисто, прийміть щирі, сповнені людської шани та поваги привітання з нагоди Вашого славного Ювілею — 80-річчя з Дня народження!

У цей святковий час прийміть данину глибокої поваги та визнання за Ваш високий внесок у розвиток галузі дитячої гастроентерології, нефрології та курортології. Ви достойні найкращих, найвеличніших слів, тому що сьогодні Ви святкуєте певний етап свого життя, яке Ви пройшли гідно, з відкритою душею і чуйним серцем. Повсякденна копітка діяльність вимагала від Вас повної відданості справі, наполегливості, подолання труднощів, високого професіоналізму. Ваш авторитет у науковому світі безперечний — це слідство Вашої невтомної, наполегливої праці.

Визнанням Ваших заслуг стало призначення Вас на посаду з 1975 по 1980 роки проректором з навчальної роботи, а з 1981 по 1997 роки — ректором Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського. За роки Вашого плідного керівництва університет постійно розвивався та здійснював всебічний пошук перспективних форм і засобів навчання, оволодівав науковими і практичними досягненнями і заслужено став невід'ємною частиною наукової, інтелектуальної та культурної історії нашої країни. Бездоганне знання справи, якою Ви займаєтесь, відданість і всебічна освіченість, висока культурність і такі чудові людські риси як скромність, чуйність, доброзичливість — все це разом

стали постійним атрибутом Вашого заслуженого авторитету у галузі охорони здоров'я.

Характерною рисою Ваших наукових досліджень є широкий діапазон наукових інтересів у вивченні стану здоров'я дітей, вірна оцінка фундаментальних досліджень та широке впровадження результатів наукових праць в практику охорони здоров'я. Ви зробили великий внесок в обґрунтування та розробку методів лікування дітей на питних курортах колишнього СРСР.

Ваше ім'я відоме як автора понад 600 наукових праць, у тому числі 72 монографій, підручників, навчальних посібників, брошур, лекцій, а також 13 літературно-художніх творів. Ви підготували 4 докторів і 39 кандидатів наук. Ви завжди вміло поєднуєте наукову, адміністративну та суспільну діяльність, і зараз як Голова обласної асоціації педіатрів, член наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка, занесений в книгу видатних людей XX сторіччя, член редакційної колегії журналів «Педіатрія, акушерство і гінекологія», «Перінаталогія та педіатрія», «Современная педиатрия» та інші.

Від усього серця бажаємо Вам, шановний Іване Семеновичу, міцного здоров'я. Хай злагода і добробут, здоров'я усіх членів Вашої родини забезпечить Вам душевний спокій та гарний настрій. Зичимо, щоб Ваше життя було світлим і радісним, як цей святковий день, а дружні привітання додади життєвої наснаги у скарбничку Вашої душі.

З глибокою повагою

ректор Харківського національного
медичного університету,

д.м.н., професор

підпис

В. М. Лісовий

10 січня 2009 року

Минуло багато років, як я залишив Харків, як закінчив в цьому місті медичний інститут. Але пуповина, що пов'язувала мене з цим вузом не засохла. Поза своєї свідомості я завжди з цікавістю відносився до всіх подій, які відбувалися в цьому вузі, я завжди вболівав за нього. Успіхам — радів, поразкам — співчував. Ось чому вітання з цього вузу, з цього міста посідають особливе місце.

Випускники Харківського медичного вузу впродовж останніх століть займали провідне місце в наукових медичних досягненнях, в організації охорони здоров'я... Наприклад, у 80-ті роки минулого століття випускники цього вузу одночасно були ректорами Харківського медичного інституту, Харківського інституту удосконалення лікарів, Запорізького

медичного інституту, Запорізького інституту удосконалення лікарів, Чернівецького медичного інституту, Тернопільського медичного інституту. Тільки я пам'ятаю трьох міністрів охорони здоров'я України, випускників «мого» вузу, з якими мені довелося спілкуватися: Іларіона Кононенка, Раїсу Богатирьову, Віталія Москаленко.

Одним словом

AD ASTRA* (ДО ЗІРОК)

Оглянувшись як слід навколо,
Збагнувши помилки й гріхи,
Потерли ми з хвилину чоло
І стали на Нові Шляхи.

Тепер уже нам ясно й видко...
Як просто ці шляхи ідуть!
Вони нас, певно, дуже швидко
У самий Харків приведуть.

Олександр Олесь (мій земляк)

Голова асоціації педіатрів Харківщини, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, професор Валентина Семенівна Приходько привітала мене листівкою з Новим роком:

Пусть чистый хрустящий снежок,
разноцветное сияние елок,
искры бенгальского огня
подарят радость на много дней вперед!
С новым Годом!

Дорогой Иван Семенович!

Поздравляю Вас и Ваших близких с наступающим Новым 2009 годом и Рождеством Христовым.

Желаю доброго здоровья, творческих успехов, исполнения желаний, спокойствия и мира.

С уважением В. Приходько

Р. С. Спасибо за очередную хорошую книгу.

10 січня Валентина Семенівна в телефонній розмові привітала мене з ювілеєм, а пізніше — есемескою.

Валентину Семенівну я знаю з кінця 60-х років минулого століття, коли вона відпочивала на Кавказьких Мінеральних Водах. В 1968 році вона була моїм офіційним опонентом по докторській дисертації, яку я за-

хищав у Харкові. В. С. вирізняла цілеспрямованість у наукових пошуках, неабияке працелюбство, боротьба за справедливість...

Я пам'ятаю, коли років 15 тому професор Майданник В. Г. сказав мені: «Найбільший внесок у розвиток педіатрії в Україні, з моєї точки зору, зробили професора Приходько і Сміян». Що ж до моєї думки, то з усіх вчених-педіатрів мого часу В. С. займала і займає провідні позиції серед харків'ян. Зрозуміло, після мого вчителя Володимира Олександровича Белоусова.

А ось і «послання» сина Володимира Олександровича, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки, завідувача кафедри дитячої гастроентерології Харківської академії післядипломної освіти:

ДОРОГОЙ, МНОГОУВАЖАЕМЫЙ ИВАН СЕМЕНОВИЧ!

Получил очередную, двенадцатую, книгу Ваших замечательных воспоминаний — размышлений, как обычно проглотил ее на одном дыхании и еще несколько раз возвращался к отдельным страницам, которые этого по той или иной причине потребовали. Еще раз порадовался за Вас — такую яркую жизнь Вы прожили и как из простого парня выковалась личность, незаурядная во многих отношениях. Вы не просто врач и учитель многих врачей и ученых, Вы — любитель и истинный знаток литературы — поэзии и прозы, Вы — философ, поскольку Ваши замечания и обобщения приобретают поистине философский смысл, наконец Вы просто прекрасный незаурядный человек, общение с которым доставляет истинное наслаждение. Очень хочется найти время и прочесть подряд все Ваши двенадцать книг — безусловно когда-нибудь это сделаю. Не сомневаюсь, что многое при первом чтении осталось незамеченным; кроме того создастся еще более цельное впечатление о пережитом и написанном Вами. А из приводимых Вами цитат можно составить отдельную книгу поэзии с комментариями.

Все это я пишу в преддверии Вашего 80-летия, Нового года и Рождества Христова. Говорят, что можно просто дожить до юбилея, а можно его заслужить. Я думаю, что если кто и заслужил юбилей — то уж Вы безусловно, поскольку правильность избранного Вами пути доказана практикой Вашей жизни. При этом Вы остаетесь и в 80 лет активным человеком, сохранившим не только желание работать и общаться с непростым внешним миром, но и светлую голову. Не сомневаюсь, что Вы еще порадуете своих учеников и почитателей новыми мыслями и книгами.

К сожалению, жизнь складывается так, что я не смогу лично поздравить Вас и принять участие в конференции, посвященной Вашему юбилею. Что поделать — действительно наши желания далеко не всегда совпадают с нашими возможностями. Но верьте, что в моем лице Вы всегда имели и имеете истинного друга, который искренне радуется Вашими достижениями, глубоко чтит Вас и старается передать эти чувства своим ученикам. Не сомневаюсь, что юбилейная конференция пройдет отлично и вдохновит Вас на продолжение творческой работы.

С юбилеем, дорогой Иван Семенович! Здоровья, здоровья и еще раз здоровья, берегите себя, радости и удовлетворения Вам от детей и внуков. Надеюсь и уверен, что жизнь позволит нам повидаться в наступающем году!

Позвольте преподнести Вам к юбилею следующие строки (я их уже выслал Вам перед новым годом, но на всякий случай дублирую, поскольку однажды присланное мною поздравление по поводу юбилея С. С. Остропольца не нашло адресата, что меня огорчает до сих пор).

И. С. СМИАНУ

Когда приходит восемьдесят лет,
Над головой сияет божий свет!
Лучится этим светом неустанно
И согревает души и сердца
Большая жизнь профессора Смiana
Ученого, философа, творца.

Когда приходит восемьдесят лет,
Становится нужнее Интернет.
А в Интернете пишут про Смiana,
Что выполнит Патона он завет:
Работать плодотворно, постоянно
Еще по меньшей мере десять лет.

Скорее за компьютер, пан Смiян,
Ведь каждый день Ваш славой осиян!

Искренне Ваш (підпис)

30. 12. 2008 г.

«...Наше пребывание на этой маленькой планете под названием Земля очень короткое, но у нас есть все возможности сделать этот мир немного лучше: их может дать нам правильный выбор того как нам жить.

Один из способов добиться значительного прогресса — освоить Законы Жизни...

В истинности этих слов можно убедиться, если обратить наш взгляд как на знаменитостей, так и на оставшихся незамеченными героев прошлого и настоящего. Среди них мы найдем множество примеров полезной и счастливой жизни. И, размышляя над их словами и делами, мы часто обнаруживаем те принципы, которыми они вдохновлялись и руководствовались, действуя во благо настоящим и грядущим поколениям.

Духовные законы работают в мире столь же четко, как и законы физики. Наше дело — узнать, что это за законы, и принять решение жить соответственно им. Давайте подробнее остановимся на этой мысли. Вы можете спросить: «Что это за духовные законы?» На это можно ответить так: это невидимый закон, относящийся к области духа и не поддающийся под действия законов нашего материального мира. Духовный закон не появляется по нашей прихоти и не реагирует на модные веяния, он не диктуется людьми. Духовные законы беспристрастны, потому что равно применимы ко всем в мире. Они работают без предубеждений и снисхождений, всегда и повсюду. Эти законы блюдут себя сами: им не нужна человеческая власть и приказы...» (Джон Темплтон. Из книги «Всемирные законы жизни». М., 1999).

У мене склалось таке враження, що Юрій Володимирович значно наблизився до засвоєння Законів Життя. Чому я так думаю? Ще вчора я планував завершити написання своїх книг спогадів-роздумів цією п'ятнадцятою книгою, а сьогодні після уважного ознайомлення з «посланням» Ю. В., я відчув — не зможу цього зробити. Юрій Володимирович передав мені такий духовний заряд, що «спокій лише сниться» мені, що в наступній творчій праці я бачу достойний вихід із своїх 80-ти літ. І я вигукую

Гей-гей, воли! Чого ви стали?
Чи дуже поле заросло,
Чи лемеша іржа поїла,
Чи затупилося чересло?
Бадилля зсохло, вже й валиться,
Леміш я добре насталив,
А чересло моє нове...
Чого ж ви стали? Гей, воли!

Гей-гей, воли! Чи зсохло поле?
Чи плуг у землю не іде?

Чи дерев'яная палиця
Тяжкої скиби не зведе?
Земля пухкая, плуг не стогне
І скибу добру відвалив,
І борозна уже чорніє...
Чого ж ви стали? Гей, воли!

Гей-гей, воли! Зоремо поле,
Насієм ярого зерна,
Пройде разок тонкеє рало,
І пробіжиться борона.
А там, дивись, зібралась хмарка,
Дрібненький дощичок полив —
І нива шовком зеленіє...
Чого ж ви стали? Гей, воли!

Гей-гей, воли! Зерно поспіє,
І заколосяться поля,
І верне нам за піт кривавий
Із лишкою свята земля.
Тоді збирай колосся повне
Та тільки Господа хвали...
Чого ж ви стали, мої діти?
Пора настала! Гей, воли!

Степан Руданський

Директор Харківського інституту охорони здоров'я дітей та підлітків АМН України, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, професор Микола Михайлович Коренєв, мій добрий знайомий зі студентських років, привітав мене телеграмою: «Вельмишановний Іван Семенович! З нагоди вашого славного ювілею прийміть сердечні побажання добробуту, міцного здоров'я, сповнення задумів, творчого довголіття та щастя. З глибокою повагою Коренєв».

За всі минулі десятиліття ми не поривали своїх зв'язків. А коли зустрічалися на конференціях, з'їздах, колегіях МОЗ, на відпочинку (якось доля звела нас в Кисловодську, де ми сім'ями відпочивали)..., завжди відчували один до одного родинне тепло та радість спілкування. Родинне тепло тому, що нас «породила» одна *Alma mater*, тому, що разом торували свою молодість в комсомолі (Коля займав вищі позиції, ніж я), тому, що «педіатрія» поглинула нас обох на все життя, тому, що... «Истинная дружба точно избранное родство» (Э. Легуве).

Я з великим задоволенням сприйняв комплемент Миколи Михайловича на мою адресу, коли він декілька місяців тому сказав моїй учениці, професору Галині Андріївні Павлишин, що постійно використовує мої «Лекції з педіатрії» та вважає їх одним з найкращих керівництв для студентів і лікарів.

Харків'янка Людмила Костянтинівна Пархоменко, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри здоров'я дітей і підлітків інституту післядипломної освіти надіслала мені теплу та зворушливу за своїм змістом телеграму:

«Дорогий Іван Семенович! Щиро вітаю вас з ювілеєм. Бажаю вам міцного здоров'я, довголіття, благополуччя і особистого щастя. Хай вас береже доля та відігриває надія. Обнімаю, цілую. З повагою професор Пархоменко Людмила Костянтинівна».

Що ж, мені дуже приємно було отримати таку кількість щирих вітань з міста мого студентського життя. Вони збудили в моїй пам'яті й багато-багато різного ґатунку випадків за шестирічне перебування в Харкові, Харківському медичному інституті.

А сьогодні

Дивлюсь я на ясні зорі,
Смутні мої думи, смутні.
Сміються байдужії зорі
Холодним промінням мені.

Ви зорі, байдужії зорі!
Колись ви інакші були,
В той час, коли ви мені в серце
Солодку отруту лили.

Леся Українка

З Івано-Франківського національного медичного університету приймали привітати мене дві завідувачки кафедр педіатрії, доктора медичних наук, професори, Алла Петрівна Юрцева та Ольга Цимбаліста. Мені були приємними їх слова, особливо щодо значущості моїх «Лекцій по педіатрії» для студентів, лікарів...

Крім особистих теплих слів, вони також зачитали мені вітальний адрес з університету.

Літа минають непомітно,
Немов би хвили на ріці,

Та не сумуйте, нехай світить
Усмішка щира на лиці,
Бо Ви всім стільки віддали
Турботи, ласки і тепла,
Що стільки б Вам не повертали,
То це лиш часточка мала!
Хай посмішкою завжди квітне настрої,
Даруючи натхнення і тепло,
А стане кожен день прекрасним,
Щоби на серці сонячно було!

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Ректорат, Вчена рада та увесь науково-педагогічний колектив Івано-Франківського національного медичного університету вітають Вас, дорогий Іване Семеновичу, як визнаного в Україні та за її межами талановитого вченого-новатора, члена-кореспондента Академії медичних наук України, професора, лікаря-педіатра від Бога із 80-річчям від дня народження!

Ваша діяльність на посту ректора Тернопільського державного медичного університету, завідувача кафедри педіатрії цього університету, професора кафедри спрямована на досягнення найблагороднішої мети — збереження здоров'я нації, сучасного і майбутнього нашої держави.

Як відомий вчений, видатний організатор, талановитий керівник, як автор понад 600 наукових праць, чуйна, красива душею людина, Ви здійснюєте великий позитивний вплив на розвиток науки і охорони здоров'я не тільки у Вашому регіоні, але й в Україні.

Нехай кожен день дарує Вам радість, шану і любов рідних, близьких та учнів, мир і злагоду, благополуччя. Бажаємо Вам довголіття, міцного здоров'я, щастя, добра, радості, творчого натхнення, нових успіхів у складній і відповідальній роботі.

Нехай здійснюються всі Ваші плани, бажання і мрії!

Нехай Боже благословення буде супутником Вашого життя!

За дорученням колективу Івано-Франківського національного медичного університету

З повагою,

ректор Івана-Франківського
Національного медичного
університету
доктор медичних наук,
13 січня 2009 р.

Дійсний член АМН України,
почесний член Академії
Медицини Польщі,
професор Є. М. Нейко

Алла Петрівна (поруч зі мною) «не пропустила» жодного мого ювілею. Такий вчинок я ціную і як фаховий, і як добросусідський, і як дружній.

А це вже Алла Петрівна на фуршеті. Вона підтвердила, що «Поведінка людини — це показник особистості, а його розмови — показник її розуму» (Алли).

Цей вітальний адрес професорки-педіатри вручили мені 15. 01. 09, у день проведення конференції та урочистостей у зв'язку з моїм ювілеєм. А раніше, 10. 01. 09, у день мого народження, я отримав від академіка Євгена Михайловича Нейко телеграму такого змісту:

«Вельмишановний Іване Семеновичу! Ректорат Івано-Франківського національного медичного університету щиро вітає вас з нагоди 80-річчя з дня народження. З цього приводу надсилаємо вам щонайкращі вітання, зичимо вам доброго здоров'я, щастя, благополуччя, мирного безхмарного неба, нового творчого злету на царинах медичної науки, освіти, охорони здоров'я. Нехай множаться гаразди у житті, повниться радістю душа, збуваються всі ваші мрії та надії. З повагою, ректорат, Є. М. Нейко».

З Євгеном Михайловичем мене пов'язують десятиліття добрих, дружніх відносин. Ми десятки разів разом з ним прямували в одному купе потягу в Москву, Київ... на різноманітні наради. Тому нам, один одному, відомі не тільки наші погляди на питання удосконалення медичних проблем (науки, освіти, навчання, організації та надання лікувально-профілактичної допомоги), а й побутові відтінки нашого життя. Ми могли дискутувати тривалий час (він у нас в цей час був), але завжди знаходили загальний висновок. У той час ми ще не читали Василя Стуса, але його переконання було з нами: «Научайся саморозсвітання і мерехтіти радістю навчись» (із книги «Листи до сина»).

Євген Михайлович ніколи не наголошував на своїх здобутках, але тихо-мирно постійно удосконалював навчальний, науковий, лікувально-профілактичний потенціал вузу, який він очолював. Багато років я знав його як вмілого організатора, добру та товариську людину, а в 1996 року я впізнав його і як вченого. Євгена Михайловича я слухав не лише уважно, а й захопленням, коли він виступав в ролі офіційного опонента докторської дисертації моєї доньки. Багато разів мені доводилося слухати подібні виступи, багато разів я сам був опонентом кандидатських і докторських дисертацій, але такого глибокого аналізу, такого всебічного розуміння проблеми, які я почув з вуст Євгена Михайловича, мені не доводилося чути. Тоді я зрозумів, що Євген Михайлович ще й видатний вчений. Тоді мені прийшла думка, що ми, ректори, мало знаємо один одного щодо нашої наукової діяльності. І тоді я запропонував проводити науково-практичні конференції, де б основними доповідачами були ректори (ця пропозиція не була втілена в життя).

А життя триває... Змінюється...

Щось ми втрачаємо, як ось видно і чуто з гуморески Павла Глазового:

КОНЦЕРТ КОБЗОНА

...Пантрувала кожні двері
Пильна охорона.
У палаці «Україна»
Йшов концерт Кобзона.
Він оспівував Росію,
Матушку рідненьку,
Від якої відірвали
Україну-неньку.
Аж стогнали від Кобзона
Мерседесні дами
Зі своїми тіньовими
Жирними котами.
А тоді, з газет відомо,
Привітав героя
Президент наш український,
Як то кажуть, стоя...
Було колись в Україні:
Кобзарі співали,
А гетьмани вклонялися
І шапки знімали.
Час минає і міняє
Звичай і закони:
Колись кобзи подобались,
А тепер — Кобзони.

На мою думку, Павло Глазовий мав на увазі в особі Кобзона узагальнююче явище, а не конкретну особистість. Я хотів би додати, що диск «Одна-єдина» Таїсії Повалій і Йосипа Кобзона в мене в особливій пошані. Майже немає такого тижня, щоб я його не прослуховував. Мені надзвичайно подобається цей дует у виконанні ними пісень: «Київ мій»; «Пісня про рушник»; «Червона рута»; «Місяць на небі»; «Розпрягайте, хлопці, коней»; «Чорнобривці»; «Іванко»; «Черемшина»; «Очі волошко-ві»; «Два кольори»; «Ясени»; «Пісня про матір»; «Річка-річенька»; «Тиша навкруги»; «Маки червоні»; «Душі криниця»; «Зелений гай»; «Київський вальс»; «Думи мої»; «Одна-єдина».

А щось «знаходимо» (теж з гуморески Пала Глазового):

УЧЕНІЄ — СВІТ

Зубрить дід англійську мову,
Хоч йому вже близько ста.
З словником казки дитячі
Помалесеньку чита.
— Пліз гет май шуз мєндид, бабо! —
Раз повів він мудру річ.
Баба злиться: — Що це значить?
— Постав валянки у піч.
Вранці баба діда будить:
— Гей-окей! Шурлів-мурлів!
Дід питає: — Що це значить?
— Правий валянок згорів!

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Від колективу Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського та від мене особисто прийміть найщиріші вітання з Днем народження!

У суспільстві Ви відомі як професіонал, людина компетентна, волева і доброзичлива, яка користується авторитетом і повагою. За Вашими плечима — багатолітній досвід і визнання. Ваша принципова позиція відома усім і викликає глибоку шану.

Нехай Ваша плідна праця, завдяки якій багато речей знаходять в житті свій сенс та константи, буде щедрою на життєдайні плоди, повагу та любов. Від щирого серця бажаємо, аби всі Ваші справи були невідкладні плину часу та змін поколінь. Нехай тепло та затишок родинної оселі надійно захищає Вас від життєвих негараздів, а в майбутньому на Вас чекає ще багато наповнених корисними справами і земними радощами років.

Тож многих Вам літ, вельмишановний Іване Семеновичу, і хай Ваша професійна майстерність та життєвий досвід слугують і надалі на почесній і відповідальній ниві. Бажаємо Вам подальших добрих вчинків задля Вашої великої справи!

З повагою,

директор, кандидат медичних наук

підпис

П. Є. Мазур

Петро Євстахійович не лише вручив цей вітальний адрес, а й говорив про мою плідну співпрацю з студентами і викладачами Кременецького медичного училища, про успішне використання моїх підручників, посібників, «Лекцій...» у навчальному процесі, про... Він немов підкреслю-

вав, що «Якнайбільших життєвих успіхів зазвичай досягають простими засобами, маючи звичайну якість. В більшості їх можна звести до двох: здоровий глузд і наполегливість» (Оуен Фелтхем).

Міністерство охорони здоров'я України
Рівненська обласна державна адміністрація
Рівненська обласна рада
Національна радіокомпанія України
Професійна спілка працівників
охорони здоров'я України
Рівненська обласна державна ТРК

Творча спілка „Асоціація діячів
естрадного мистецтва України”
Дубенська районна державна
адміністрація
Дубенська міська рада
ВКНЗ „Дубенський медичний
коледж”

IV ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ МИСТЕЦТВ “ЛІРА ГІППОКРАТА-2008”

Нагороджується
Лауреат гран-прі

Народний аматорський хоровий колектив

Кременецького медичного училища
ім. Арсена Річинського

Голова журі Герой України, народний артист
України, лауреат Національної премії
України ім. Тараса Шевченка,
академік **Дмитро ГНАТЮК**

Члени журі

Рівненська обл.
м. Дубно

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

Диплом

нагороджується

**Хор Кременецького
медичного училища
ім. Арсена Річинського**

Керівник –

Блажко Володимир Васильович

*за участь у II Всеукраїнському фестивалі
колядок та щедрівок у ставропігійному
студентсько-викладацькому храмі
преп. Федора Острозького
Національного університету
„Острозька академія“*

*Нехай же новонароджений Месія
зігріє серце і душу кожного християнина,
тепло нехай перебуває у Вашому домі,
а ангел Господній охороняє єдину родину.
Зі Світлим Різдовм Христовим!*

Настоятель храму
прот. Василь Жуковський

25 січня 2009 року

*Співайте Богу
нашому співайте,
співайте Цареві
нашому співайте
нашому співайте*

Петро Євстахійович зі своїм Народним аматорським хоровим колективом приїхав з Кременця та вітає ювіляра, тобто мене. Народним став недавно, а вже має визначні нагороди. Людям, що на громадських засадах творять для себе і для оточуючих добрий настрій, підвищують енергійний заряд, сприяють працелюбству та позитивному піднесенню при спілкуванні, заслуговують на особу шану та повагу з боку кожного з нас, з боку суспільства. Якраз вони є рушіями прогресивного розвитку в індивідуальному і загальному напрямках.

Ось деякі з пісень, які цей чудовий колектив виконував на моєму ювілеї.

НА ДОБРИДЕНЬ, ЛЮДИ

I

На добридень, люди,
Ми прийшли до хати,
Щоби із святами
Всіх Вас привітати.

Приспів:

Щоби жито і пшениця
Й всяка іншая пашниця
Все було на тоці
У Новому році

II

А іще бажаєм
У році новому
Доброго здоров'я
І щастя у всьому.

Приспів

III

Щоб достаток мати
Вам завжди у хаті
Діточок зростити
Й до ста літ прожити.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

I

Небо ясні зірки вкрили
Нашу землю освітили.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір
Усім людям на здоров'я.

II

Добрий вечір, господарю,
Ми принесли тобі дари.

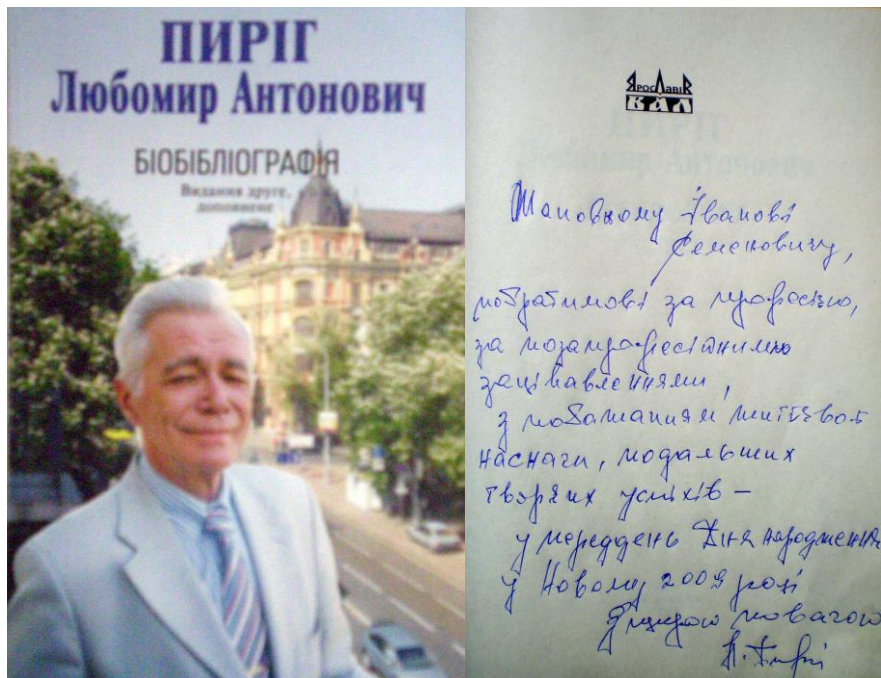
Приспів.

III

Наші дари гарні нові
В Новім році для обнови!

Приспів.

Академік АМН України, заслужений діяч науки і техніки, завідувач кафедри нефрології національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шуліка, президент Всеукраїнського лікарського товариства, президент Світової федерації українських лікарських товариств... Любомир Антонович Пиріг надіслав мені чудову свою книгу з дарчим написом:

«Шановному Іванові Семеновичу, побратимові за професією, за поза професійними зацікавленнями, з побажанням життєвої наснаги, подальших творчих успіхів — у переддень Дня народження у Новому 2009 році. З щирою повагою». Підпис.

Періодичне спілкування з Любомиром Антоновичем приносило мені вітіху та задоволення від того, що Україна має таких цілеспрямованих працелюбів — ні години без творчої праці — таке гасло цієї людини. Ми навіть з ним організували та провели в 1995 році в Тернополі республіканську науково-практичну конференцію «Первинний пієлонефрит. Інтерстиціальний нефрит. Дисметаболічні нефропатії». Про нього можна писати багато доброго і захоплюючого, але я наведу лише поздоровлення відомого письменника, вченого-медика, дипломата Юрія Щербака:

ЛЮБОМИРУ А. ПИРОГУ — 75

Дорогий і високодостойний Ювіляре, члени твоєї славної родини, шановні гості, учасники, свідки і шанувальники цієї події!

Дорогі колеги у Христі й нефрології, у поштомарколюбстві та історіознавстві, у демографстві та рогатинофільстві!

Рівно 25 років тому, коли країна ще здригалася від м'якого південно-руського басу Леоніда Ілліча Брежнєва, коли ми ще хвацько танцювали рок-н-ролл і ніхто ще не чув імені Леоніда Макаровича Кравчука, коли в світі ще не було Інтернету, DVD-плеєрів та мобільного зв'язку, а ракети СС-24 вже існували, коли в радянських установах ще видавали трудящим талони на придбання харчових продуктів, — саме в цей радісний чудовий період рівно 25 років тому ми прийшли в цей зал, на територію «Москви» і поклялися, що це буде територія «України». Ми прийшли на площу жовтневої революції і поклялися, що це буде Майдан Незалежності.

Ми виконали свою клятву, і наш ювіляр має повне право пишатися цим.

Але головне наше досягнення — що ми дожили до цього сьогоднішнього дня, пережили ГКЧП, забудову Майдану скляними пірамідами, помаранчеву революцію і девальвацію гривні.

Ми бадьоро переступили поріг XXI століття, задихаючись і ледве піднімаючи ноги, не вірячи у власну сивизну і гостро помічаючи, як постаріли інші. Але всім своїм молодецьким виглядом, що добре зберігся з часів ХУП з'їзду ВКП (б) і битви під Корсунь-Шевченковим та Бродами, ми намагалися утвердити своє право на вічну молодість навіть у ті хвилини, коли дикий молодий табун наших правнуків протупотів по наших головах і спинах, стрімко прямуючи до своїх майбутніх порогів, бо ми

для них — експонати сивої історії, наче тріснуті трипільські горщики, в яких ні вина, ні зерна.

Але ми ще живі, а значить — молоді. Ми ще можемо. Принаймні нам так здається.

О, скільки змін відбулося на цих високих київських пагорбах за останні 25 років і скільки рідних душ відлетіло у вічність, скільки нових героїв Майдану народилося, скільки круків Малюти Скуратова зліталося на ці гори в передчутті крові, скільки гасел і партій промайнуло над нами, скільки урядів упало й скільки нових країн виникло. Скільки фальшивих пророків бачили і чули ми за сей час — але неперевершеним метр-еталоном людської гідності і порядності, українського патріотизму й лікарської самовідданості незмінно залишався ти, Любомире Антоновичу, — великий громадянин нашої Вітчизни.

Честь і слава тобі, друже!

Здоров'я, злагоди і віри в призначення України!

Прийшла пора річниць зимових.
Не плач, не плач —
Ми діждемось весни.
Повітря Галича вдихнемо знову,
Побачимо блакитний плив Десни.

1 березня 2006 року

Усі вітання мені дорогі, усі вітання я сприймаю з хвилюючими мене подразниками, усі вітання збурюють спогади моїх спілкувань, спогади різноманітних проявів мого тривалого 80-річного життя, всі вітання надихають мене до активної і плідної роботи, всі... Але найближче до свого єства я сприймаю слова моїх колег — педіатрів, особливо моїх колег по Тернопілля, з якими я працюю пліч-о-пліч майже 40 років. Коли вони мене вітали, то я сказав: без вас я був би ніким і нічого б не досяг.

А тепер я наводжу їх вітальний адрес:

Найщиріші вітання засилаємо
ветерану охорони здоров'я, вченому світового рівня,
члену-кореспонденту АМН України, професору-педіатру.

Івану Семеновичу Сміяну
з нагоди 80-літнього ювілею від дня народження!

Сьогодні у двері Вашої оселі стукає черговий ювілей. Стукає він і лагідним промінцем зимового сонця, і щирими вітаннями рідних та друзів, і, безперечно, зважуванням запланованого і реалізованого. А чи є в

світі терези, здатні вмістити Ваш життєвий досвід, довжиною в багато десятиліть? Адже упродовж багатьох років трудового повсякдення сумлінно засівали Ви свою ниву буднів і свят.

Тому й врожаїла вона завжди щедро та рясно. Ваш життєвий корабель, перевантажений досвідом, перевтомлений працею душі і розуму, успішно долає неспокійний, бурхливий шлях. Хочемо низько поклонитися Вам, дорогий колего і наставнику, подякувати за працю, яку Ви щедро віддаєте людям, за вираженість і мудрість, за багатство душі і стійкість характеру. Ще багато років кожен з нас проситиме у Вас поради — чи стосовно роботи, чи стосовно особистих проблем. Нехай подальше ваше життя повниться злагодою з собою, добрими людьми, щастям великим, добробутом, міцним здоров'ям і присмними турботами про дітей і онуків. А людська повага і лагідна доля супроводжують Вас упродовж довгих-довгих літ.

За дорученням районних педіатрів області
заступник головного лікаря з охорони материнства
та дитинства Густинської центральної комунальної районної лікарні
Василина Дорожовська
10 січня 2009 року

Один із найкращих педіатрів нашої області, Леся (всі ми її величали Лесею, а не Василюю) Дорожовська, є втілення взірця служіння справі здоров'я нашої нації — здоров'я малюків. Вона є мамою, майже, всього населення Густинського району. Малюки, яких вона лікувала, або сприяла попередженню виникненню хвороби, стали вже самі мамами і, навіть, бабусями. І таких ЛІКАРІВ і у нас, і по всій Україні багато. Їх ніхто не замічає, окрім дітей та їх близьких. Вони є найменш заохочені матеріально та морально. У нас, в державі, є чимало героїв України і серед лікарів. Насамперед, серед лікарів-хірургів, які в збереженні здоров'я нації мають допоміжне значення. І ні одного педіатра, які в збереженні здоров'я нації втримують першочергову «скрипку». А тому не можна стверджувати, що нашим «вождям» освітлює очі, а що затуманює. «Ой, тумани мої розтумани...».

Але ми з надією на краще жили, живемо і будемо жити. Про це говорить й Михайло Качалуба (лікар):

УКРАЇНО-ЧАЙКО...

Україно-чайко при битій дорозі,
при брамі народів — хоч м'яті боки —
а ти, як сторожа стоїш на порозі
культур і звичаїв вже цілі віки.
Хоч кожний щіпає, краде твої скарби,
присвоює право собі теж на них,
чваниться усім, що від тебе загарбав,
завдавши тобі горе жертв, море лих.
Від півночі-сходу — це орди, кайдани;
а захід зловісно гарчить, бреше псом
на твої змагання і на твої рани,
кидає до тебе брехнею і злом...
Та ось сходе сонце, гряде день свободи,
Господь посилає тобі вказівки,
як сісти у колі всіх вільних народів
і право сказати вже свої думки.
Працуй і бодися, працюй і молися,
за єдність, за мудрість державну і міць!
Хай віра і воля твоя буде криця —
Не впасти ніколи вже ніць!

Гарно оформлене вітання з ювілеєм надіслав Володимир Георгійович Ковешніков, учорашній ректор Луганського медичного університету, поза-

вчорашній проректор з навчальної роботи і завідувач кафедри анатомії Тернопільського медичного університету, професор, доктор медичних наук, заслужений діяч наук і техніки, лауреат державної премії, такого змісту:

Дорогой Иван Семенович!

Примите сердечные поздравления с Юбилеем. Желаю Вам хорошего здоровья, счастья, добра и удачи, уважения и любви от родных, друзей и коллег.

С искренним уважением и благодарностью за наши дружеские отношения.

Підпис

Одночасно Володимир Георгійович надіслав мені книгу «Владимир Георгиевич Ковешников. Библиография», яку написала Ксенія Олександрівна Фомина, співробітниця його кафедри.

У цій книзі є й маленький розділ:

«С любовью от коллектива кафедры», який я й наводжу (ці сторінки присвячені В. Г.):

Вас с днем рожденья поздравляя,
Здоровья, счастья Вам желая
Должны сказать ми честно тут:
Трудом
Талантом
Вдохновеньем
Был озарен Ваш славный путь.
Проникнув в тайны остеонів,
Вы за собой повели
Плеяду бодрых аспирантов,
Учеников и докторантов,
Чтоб изучить они смогли:
Как кость страдает от морфина,
От алкоголя, табака... — все то,
Что нынешней науке,
Еще неведомо пока.
Науке дав толчок изрядный,
На гребень славы Вы взошли
И «Так держать!» мы Вам желаем
Еще лет много впереди!

Сотрудники кафедры анатомии человека. 7 ноября 2002 года

А годы летят...
Наши годы, как птицы летят,
Но все же есть смысл
Оглянуться назад.
И что же там было?
Учеба — как песня, работа до пота
И радость побед, и о Вузе забота.
Но все Вам под силу,
Вам все по плечу
Как будто зажгли в Вашем сердце свечу
Для нас Вы как компас
В нелегком пути
Мы очень хотим с Вами долго идти!

Доцент, к.м.н. Н. П. Мищенко

Дружина В. Г., Валя, — педіатр. Можливо, ця обставина, а може, й інші чинники були причиною того, що ми з перших днів моєї роботи в Тернопільському медичному інституті (1970 рік) «зійшлися» і часто, крім службових зустрічей, відзначали разом різні святкові дні (у Володимира

Георгійовича і в моєї дружини один і то й же день народження — 7 листопада). І в мене таке враження, що я його знаю краще ніж будь-хто. Але відзначу лише декілька його особливостей.

По-перше, він бажав бути першим. І не тільки бажав, а й підтверджував це надзвичайною працездатністю. Він власною працею та працею своїх співробітників «зробив» кафедру анатомії людини нашого інституту кращою серед таких в Україні (і по змісту і по формі), а можливо, і в колишньому Союзі.

По-друге, Володимир Георгійович любив свій фах. Любив настільки сильно, що ці почуття оволодівали й тими, з ким він спілкувався. В чому це виражалось? У всіх медичних вузах є така «біда» — ніхто не бажав працювати на кафедрах анатомії людини (і професійна шкідливість, і зарплата в півтора рази менша, ніж у клініцистів), а тому завжди відчувався брак викладачів на цій кафедрі. В нашому ж вузі кількість бажаючих працювати на цій кафедрі перевершувала можливість працевлаштування. В третіх, і «денно й нічно» Володимир Георгійович творив науку. Я не порівнював, але переконаний, що в нього найбільший здобуток в цьому напрямку серед своїх колег. І по кількості підготовки докторів та кандидатів наук, і по кількості опублікованих монографій, статей...

Володимир Георгійович підтверджує своїм життям думку Джорджа Метт'ю Адамса: «То что вы думаете, имеет самое большое значение в вашей жизни. Это важнее вашего заработка, вашего места жительства, вашего положения в обществе. Это важнее того, что думают о вас все остальные».

Ісак Михайлович Трахтенберг, академік Академії медичних наук, член-кореспондент НАН, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Академічної премії з профілактичної медицини АМН, Державної премії України у галузі науки і техніки, завідувач лабораторії промислової токсикології та гігієни праці при використанні хімічних речовин Інституту медицини праці АМН України, надіслав мені таке вітання:

«Вельмишановному Івану Семеновичу — доброзичливому творчому колезі, прихильнику спогадів і пам'яті напередодні його славного Ювілею з дружніми побажаннями здоров'я, успіхів, нових наукових досягнень, нових інтересних книжок.

Маю надію, що Вам цікаво було читати і мої мемуари, нариси — трилогію «Запоздалые заметки», ще другу трилогію «Из записных кни-

жек и не только..», а також «Слово про alma mater». Дуже вдячний за Ваші останні видання, що Ви мені прислали. Читав з великим інтересом...

А зараз напередодні Нового року зичу Вам здоров'я, щастя, радісних різдвяних свят.

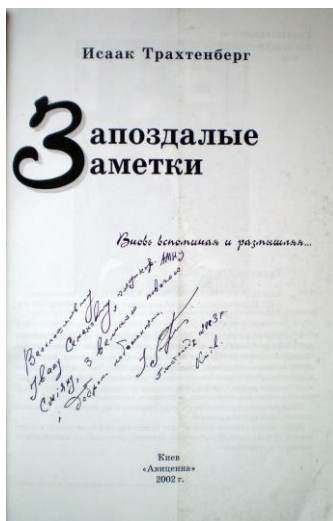
Ваш

підпис

Що я можу сказати з цього приводу? А те, що нас багато чого об'єднує. По-перше, ми лікарі. По-друге, ми все життя присвятили науковим пошукам. По-третє, ми одночасно вдалися до своїх спогадів та роздумів. І лише тепер помітили, як все так швидко лине в нас і поза нас...

...Вот уж по Тверской
Возок несется чрез ухабы.
Мелькают мимо будки, бабы,
Мальчишки, лавки, фонари,
Дворцы, сады, монастыри,
Бухарцы, сани, огороды,
Купцы, лягушки, мужики,
Бульвары, башни, казаки,
Аптеки, магазины, моды,
Балконы, львы на воротах
И стаи галок на крестах.

Цей вірш О. С. Пушкіна я запозичив з Вашої цікавої книги, Ісак Михайлович, «Запоздалые заметки».

Творчість нас збагачує, творчість робить наше життя піднесеним, творчість... А різноспрямована творчість подвоює, потроює нашу насолоду життям.

Значною подією для мене було й отримання вітань від Миколи Сергійовича Скрипнікова, з яким мене поєднувало та споріднювало багаторічне спілкування на ниві ректорства. Ми вже давно не бачились, але поріднення на ниві удосконалення вищої школи та дружнього відношення один до одного залишаються до сьогодні. І М. С., і я завжди пам'ятали і пам'ятаємо, що «Ми живемо на цій землі не для того, щоб валяти дурника. В нас є робота, яку необхідно виконувати. Є відповідальність, яку ми повинні нести. Людству необхідні здатності кожного чоловіка і кожної жінки» (Орден Палмер).

Ось що написав мені багаторічний ректор Полтавської української медичної стоматологічної академії, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, професор, академік Академії Національного прогресу, завідувач кафедрою топографічної анатомії та оперативної хірургії Микола Сергійович Скрипніков:

29. 12. 08. м. Полтава.

Глубокоуважаемый Иван Семенович!

Я очень благодарен за память обо мне. Думаю, что это связано не только с данью нашему сотрудничеству в бытность ректорами, моими личностными качествами, но и тем, что Вы почти наш земляк.

Спасибо большое за Ваши публикации, книги. Пришло приглашение на юбилей и Ваша актовая речь, посвященная юбилею.

Все что Вы пишете — необыкновенно, очень индивидуально, открыто, открыто. Для Вас характерна ясность ума, четкая последовательность изложения не просто событий, а их оценка, в том числе и дней Вашей жизни.

Поражает любовь, душевность по отношению к близким, родным, ученикам, коллегам. Вы оцениваете критически прошлое, настоящее и предвидите развитие педиатрии не только в единстве науки и практики, но и в понимании роли государства в сохранении будущего Украины.

Я желаю Вам крепкого здоровья, счастья, благополучия, радости в Новом Году, в праздновании юбилея, тепла и сердечности от родных, близких, друзей, коллег.

С любовью и уважением

підпис

Р. С. Жаль, что не могу приехать. Болею.

Про Миколу Сергійовича я можу стверджувати словами Ханса Маргуліса таке: «Є спосіб говорити про людей, які володіють містичною силою пробуджувати дружбу і любов до них. Цей спосіб ґрунтується на дружбі і любові».

Я не можу пояснити ту сором'язність, яку проявляють майже всі без виключення, коли йде мова про наше минуле, коли йде мова про нашу історію... Мені довелося ознайомитися з багатьма «солідними», чудово оформленими фоліантами, присвячених історії вузу. І всі, крім Сумського університету, не згадують про таку структуру, як партком. Структуру, яка була й не першою у вузі, але й не другою. Я це підкреслюю — не другою. Жодне кадрове питання, жодна проблема у вузі не вирішувалася без парткому. Секретар парткому — це штатний працівник міському партії. А, скажімо, Л. Д. Кучма, як секретар паркому, був навіть штатним працівником ЦК КПРС. І роль парткому в розвитку кожного вузу відігравав суттєву роль. Іноді — вирішальну. Скажімо, організацією підготовки до різноманітних святкувань, до формування студентських загонів, до зустрічі почесних гостей, до... в нашому вузі займався виключно партком.

Я, як ректор, ніколи не втручався в ці процеси, а тому економив час для інших справ. У вказаних питаннях партком дійсно був дієвим моїм помічником, так як «звільняв» мене від цих, не притаманних для мене фахових устремлінь. Або, скажімо, я ректор, вирішив організувати музей історії вузу (1982 рік). Партком мене підтримав. І не тільки підтримав, а його секретар, Анатолій Іванович Паламарчук понад рік, «безвилазно» сидів по його оформленні. Зі мною узгоджували тільки принципові позиції.

До чого це все я веду? По-перше, до об'єктивності. І по-друге, що всі ректори тих часів були членами міському або обкому партії. В тому числі й ми з Миколою Скрипніковим. Серед інших ректорів вузів — ректори медичних завжди були в більшій пошані. Можливо, тому, що вони були найменш політизовані.

Мені неодноразово пропонували виступити на тому чи іншому зібранні, але ніколи не пропонували тематику виступу. Керівництву більше подобалося, коли я говорив про свою справу, про вдосконалення медичної допомоги людям. Так було в 80-х роках минулого століття.

Більш того, знаючи, що в першу половину дня я працюю в дитячій клініці, мене ніколи, підкреслюю, ніколи не турбували в цей час. І чому ми мусимо цього сьогодні соромитися? Мої фахові успіхи — це моє гідне життя. І його залежність від влади не перебуває в прямій пропорційній

площині. І при одній, і при другій владі моя творча фахова діяльність залишалася «при мені».

Як при «совітах», так і при численних президентах, прем'єр-міністрах, спікерах незалежної України, здоров'я нації, здоров'я малюків залишається на другорядних позиціях. Останнє мене найбільше турбувало вчора і турбує сьогодні.

Ось чому мені зрозумілі слова Василя Стуса: «Це не обов'язково — бути героєм. Але обов'язково — бути доброю людиною, тобто такою, що намагається більше віддати іншим, аніж брати. Герої виникають тоді, коли не всі люди є добрі» (із книги «Листи до сина»).

Микола Сергійович вирізнявся серед нас, ректорів, особливою прямою своїх висловлювань, його надзвичайно поважали в своєму колективі, в області, МОЗ України. А ректорам запам'яталися різноманітні види риб із Ворскли, різноманітного приготування, якими М. С. завжди нас пригощав.

З Полтави також надійшла телеграма:

Сміяну Івану Семеновичу

Щиро вітаємо Вас Ювілєс, бажаємо здоров'я, щастя. Українська медична стоматологічна академія. Професори: Скрипніков, Пеший, Гасюк.

А дещо раніше Микола Миколайович Пеший, доктор медичних наук, професор надіслав мені книгу і листа наступного змісту:

Вельмишановний Іване Семеновичу!

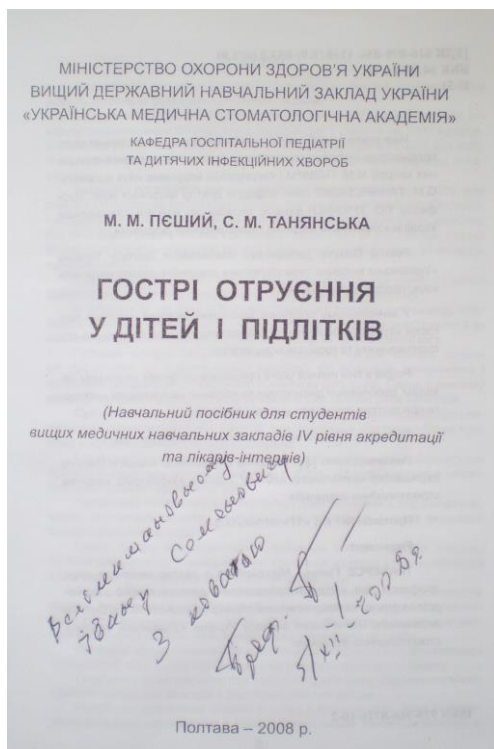
Я дуже Вам вдячний за запрошення на Вас ювілей, та книгу «Повітрям дихають одним». Книга дуже хороша. Я часто згадую про те, як ми з Вами (із Полтави) їздили на Вашу Батьківщину, в той хутір, де Ви народились (Вашу хату). Ми з Анатолієм Петровичем Гасюком (наш випускник, тепер професор, завідувач кафедрою патологічної анатомії в Полтаві — І. С.) згадуємо також, як ми були на Вашому 70-річному ювілею в м. Тернополі, куди нас посилав до Вас М. С. Скрипніков. Він передає Вам великий привіт з нагоди Вашого ювілею.

Проф. А. П. Гасюк також передає Вам вітання з нагоди Вашого ювілею, а також зав. нашої кафедри педіатрії проф. Крючко Тетяна Олександрівна...

Прийміть самі добрі побажання з наступаючим Новим 2009 роком та Різдом Христовим, а також з Вашим ювілєс.

Привіт передавайте співробітникам кафедри, сім'ї, дітям, онукам.

З повагою, підпис

У мене багато добрих спогадів про полтавчан, про наші зустрічі, про Ворсклу, про Полтаву, про цей благословенний край, який межує з Сумщиною, моєю Сумщиною... І з сумом я думаю, що

...І вознісся Бог на небо,
А ми тут живемо,
Та колись і ми на небі
З Господом будемо...

Тільки Богу тра молитись,
Як годиться, жити
І святую волю Божу
Від душі чинити!

Степан Руданський

Україно, Україно... Педіатри, педіатри... Скільки у Вас добра? І коли ось так, відволікшись, думаю, то мені вважається, що зла взагалі немає у моїх колег — є тільки конструктивні побажання.

Зверніть увагу на це послання:

Шановному професору, член-кору АМНУ І. С. Сміяну!

Вітання наше, МЕТРЕ, Вам!
Довкола море шанувальників — куди не глянь!
Тернопільщина Україну сповіщає:
Величну постать Вашу в піснях величає!

Між безладу, брехні та кризи
Відверто голос Ваш лунав,
І на підручника останнього сторінці
Лиш ти один брехню брехнею називав! *¹

Хай чубляться правителі за владу,
Хай ділять газогони, нафту, газ;
До хрипоти кричать та тягнуть нас до НАТО,
Ми переконані настане інший час:

Розумні діти підрастають, *²
Що працездатність добру мають, *³
Довкілля від мерзоти очищають,
Та на життя, для всіх комфортне, надію впевнено плекають.
І це тому, що «Лекції з педіатрії» І. Сміяна читають.

Куди не глянь: там злидні, там сміття, бур'ян,
Стабільність в Україні, то примхлива сила
Якби серед кермачів були такі, як І. Сміян,
Можливо, б ми і розгорнули крила.

Дніпро втомивсь, на обрії сумують зорі, та надію мають,
А на покосах прохолодні роси тут і там,
Січ гомонить, бо атамана обирають,
І буде ним Іван Семенович Сміян!

Дай Боже Вам здоров'я, довго жити!
Щоб лан педіатрії боронити,
Думками мудрими його кропити,
Та силою переконань розумний погляд встановити! *⁴

З повагою до вас, як улюбленця педіатричного світу, та з повагою до
Вашої знаної наукової творчості, з великою шаною до Вашого мислення,
з побажанням подальшої наснаги — Ваші колеги із Запорізького Держав-
ного медичного університету кафедри педіатрії післядипломної освіти та
її завідувач професор Боярська Людмила Миколаївна!

Р. С. Використана література:

*¹ — Сміян І. С. — Лекції з педіатрії. — Тернопіль: підручники і посібники, 2006. — 768 с., с. 6.

*² — Сміян І. С. — Лекції з педіатрії. — Тернопіль: підручники і посібники. 2006. — 768с., с. 3, абзац 2.

*³ — Сміян І. С. — Лекції з педіатрії. — Тернопіль: підручники і посібники. 2006. — 768 с., с. 4, абзац 2.

*⁴ — Сміян І. С. — Лекції з педіатрії. — Тернопіль: підручники і посібники. 2006. — 768 с., с. 3, абзац 3.

О, Господи, невже ще є більш щирі, більш захоплюючі, більш піднесені побажання, ніж ці, які я отримав від запорізький колег до свого ювілею. Невже після таких слів, можливо, й після свого 80-річчя не трудитися творчо? Навіть ця книга є відповіддю — ні.

Я щойно зрозумів, що почувався «Всюди, як у себе дома. В один чудовий день ми досягаємо бажаної мети — і так пишаємося цим, що ладні сотні тисяч разів розповідати про те, який тривалий наш шлях. В дійсності ж ми навіть не помічали того, що подорожуємо. Нам тому і вдалося забратися так далеко, що ми всюди, куди не потрапляли, почували себе як дома» (Фрідріх Ніцше).

Навіть у Запоріжжі, де я був декілька разів. Тому я не можу згодитися з Артуром Шопенгауером:

И старость, и опыт ведут заодно
К последнему часу, когда суждено
Понять после долгих забот и мученья,
Что в жизни брели мы путем заблужденья.

І сьогодні дуже багато «провидців», які стверджують, що вчора була одна омана... Я ж щодо своєї особистості можу стверджувати, що я на кожному кроці життя вважав його достойним, чудовим, з постійною мрійливістю щодо покращання майбутнього. І не випадково я притримуюся такої концепції: який би не був соціальний лад, якими б не були наші «вожді» — ніщо не в змозі зупинити прогресивний розвиток суспільства, особистості. В гіршому випадку можливе лише гальмування цього розвитку. Останнє, до речі, ми спостерігаємо сьогодні в Україні. Але це тимчасове явище.

Мені хотілося б переконати читача в тому, що в кожного із нас достатньо підстав бути задоволеним життям та бути усміхненим. І з цією метою я наведу невеличкий уривок із книги Джона Темплтона «Всемирные законы жизни»:

ВОПЛОЩАЙТЕ ЗАКОНЫ В ЖИЗНЬ!

Несколько лет назад газетная колонка «Дорогая Эбби» содержала очень глубокое послание в День Благодарения. Поскольку каждый день нашей жизни должен быть днем благодарения и благожития и поскольку эта статья так подходит к главной теме этой недели, она помещается ниже для вашего изучения. Искренне подумав над этими глубокими словами, запишите в своем дневнике свою реакцию на них.

Дорогие читатели!

Сегодня День Благодарения, так что потратьте несколько минут на то, чтобы подумать, за что вы можете быть благодарны.

Как у вас со здоровьем? Не очень? Ну, благодарите Бога, что вам удалось дожить до этого дня! Многим не удалось. У вас боли? Тысячам — а может, и миллионам — больше. (Вы никогда не бывали в Госпитале ветеранов? Или в реабилитационном центре для детей инвалидов?).

Если вы этим утром проснулись и услышали пение птиц, если с помощью своих голосовых связок вы можете издавать человеческие звуки, если можете на своих ногах подойти к столу, чтобы позавтракать, если читаете эту газету своими глазами — Благодарите Бога! Очень многие не могут этого сделать.

Как ваш бумажник? Тонковат? Ну, большинство людей, которые живут сейчас в мире, гораздо беднее вас. У них нет пенсий. Нет пособий. Нет организаций социального обеспечения. На самом деле треть всех живущих людей сегодня лягут спать голодными.

Вам одиноко? Чтобы иметь друга, надо быть другом. Если вам никто не звонит, позвоните сами кому-нибудь! Постарайтесь сделать кому-то что-то приятное. Это первый способ поднять себе настроение.

Вас тревожит будущее вашей страны? Ура! Такая озабоченность спасет наш мир. Потребность в честном правительстве, в мире, в справедливости и выполнении законов. Возможно, ваша страна — отнюдь не рай, но ведь и не сорный пустырь!

Свобода! Смотрите и слушайте. Вы можете поклоняться Богу в церкви по вашему выбору, участвовать в тайном голосовании и даже критиковать правительство, не опасаясь, что вам дадут по голове или ночью постучать к вам в дверь. Если вы хотите жить в ином обществе — вы свободны уехать. Нет ни стен, ни изгородей — ничто вас не будет здесь удерживать.

И в заключение я повторю мою молитву Благодарения:

Отец наш Небесный, мы благодарны Тебе за хлеб — и вспоминаем голодных.

Мы благодарим Тебе за здоровье — и вспоминаем больных.

Мы благодарим Тебе за друзей — и вспоминаем одиноких.

Мы благодарим Тебе за свободу — и вспоминаем поработенных.

Пусть эти мысли подвигнут нас на служение, чтобы Твои дары нам использовать во благо ближним. Аминь. Эбби.

І на офіційній частині, і під час фуршету мене вітала своїми піснями вродлива і талановита україночка, Леся Іванівна Романчук.

Хто ж ця дівчинонька? З офіційного: «Леся Романчук народилась у Магаданській області. Закінчила Тернопільський медичний інститут з відзнакою. Працювала викладачем Кременецького та Чортківського медичних училищ. Кандидат медичних наук. Доцент кафедри акушерства та гінекології Тернопільського медичного університету.

Член Національної Спілки письменників України. Поетеса. Авторка і виконавця власних пісень.

2004 року у видавництві «Богдан» вийшла друком її тетралогія Гравітація. У 2007–2008 рр. — вісім книг із серії «Чотири дороги...».

У 2008 році побачила світ інтернетна повість «У мереживі мережі».

Перше видання роману «Не залишай...» вийшло друком у 2001–2004 рр.»

Від себе ще додам, що вона є автором або співавтором багатьох медичних посібників, монографій, методичних вказівок, статей...

Я сьогодні не знаю більш плідного письменника і поетеси в Україні, аніж Леся Романчук. Її без перебільшення можна поставити поряд з Оксаною Забужко, Юрієм Андруховичем... А якби вона мешкала в столиці нашої Батьківщини — Києві, то не поряд, а найперше... У нас, «у колишніх», у всіх «колишніх», ментальність насамперед залежить від місця розташування крісла і ліжка. Власного ліжка і крісла. Ніяк ми не бажаємо змиритися з очевидним — ми «ходимо» під одним Богом.

Еге, небоже!
Дурнями живемо,
Дурнями й помremo.
В тім тільки й діло,
Щоб наше дуренство
Всім в ніс не свербіло.

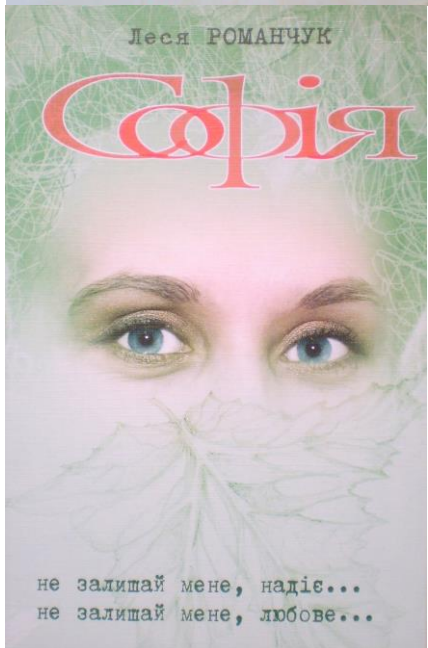
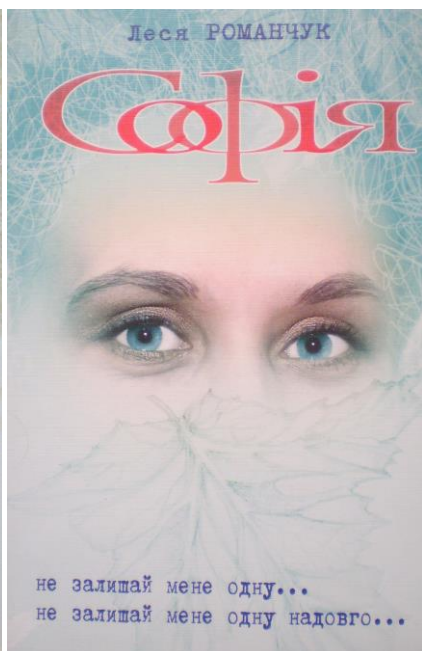
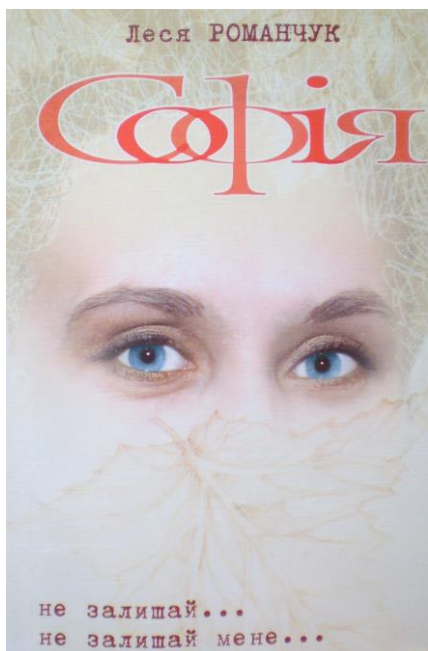
Іван Франко

І лише тоді, коли тобі перевалило за 80, розумієш:

Коли б ми плакати могли,
Які б річки з очей незрячих,
Які б річки із сліз гарячих
По Україні потекли!
Коли б ми плакати могли...
Коли б ми вірити могли...
Коли б ми вірити могли,
Які б ми витерпіли муки,
Яку б вагу взяли на руки,
Які б хрести ми понесли!
Коли б ми вірити могли...
Коли б ми гніватись могли,
Які б пожежі засвітили,
Які б кайдани ми розбили,
Якого б ката розп'яли!
Коли б ми гніватись могли...

Олександр Олесь

Нижче я навожу обкладинки книг, які на мій ювілей подарувала Леся Романчук та короткий уривок з її четвертої книги:

Леся Романчук

СОФІЯ

Дорогому Іванові
Семеновичу -
юному і вічному
творителю добра.
Без Вас не було б
ні цієї книжки,
ні письменницьї
Лесі Романчук.

Ваша мудрість
і добро, посіяне в
думах і ділах -
вічні.

Зіткну- Ваша

Роман у дев'яти книгах

15.01.09

Між

Леся

«...Та цього разу їм не судилося насолоджуватися довгим сімейним затишком, який прибігли розділити ще й Тамара — завітав водій директора і стурбовано, ковтаючи слова, поспіхом пробурмотів так, ніби все давно обговорено і вирішено:

— Софіє Андріївно, збирайтеся, їдемо.

Питання чому й куди відпадали.

— Любомир Богданович просить.

Зачесаний як на свято Софії зібратися забрало хвилину: ледь провела помадою по губам, одягнула відносно нового светрика, струсила ниточку зі спідниці, викликавши глузування Тамари:

— Біла нитка причепилася, Софіє, ой, причепиться до тебе хтось білявий!

— Облиш, Тамаро! Простеж, щоб Павлик повечеряв, коли прибіжить! — до водія: — Ходімо!

— Гітару, Софіє Андріївно, обов'язково гітару! — і благальним тоном, наштотхнувшись на нерозуміючий погляд Софії, — Любомир Богданович просив.

По дорозі у директорській «Ладі» пояснив ситуацію:

— Розумієте, щось там не так, як запланував директор. Ви ж його знаєте: приїхали гості, то має бути шампанське на столі, канапка, балачки про те, про се до пізньої ночі, а тут ще й п'яти немає, а гості вже запрягати звеліли. На вас уся надія, ви, як кажуть Бондаря знаєте.

Софія чудово розуміла, що Мирослав мало допоможе, якщо Стоян керує їхати додому, та «як діло общее в упадку, забудь отца...».

За хвилину злетіла сходами до кабінету Любомира. В училищі було вже пусто, кроки далеко розносилися лунким порожнім коридором. У приймальні Оксана пробувала зупинити гостей, та ввічливий, але невблаганний Стоян чемно, але холодно відкланювався. Довго розмірковувати не довелось. Заставши гостя на стадії застібання останнього гудзика на плащі, Софія швидко оцінила ситуацію і не знайшла нічого кращого, як у нахабний спосіб підійти до високого гостя і без жодних прийнятих у дипломатичних колах реверансів почати оті гудзики розстібати. Стоян чекав чого завгодно: кокетства, лукавства, ніжних умовлянь... Таке одверте зухвальство просто паралізувало поважного професора, члена-кореспондента Академії медичних наук і так далі, і таке інше, ще й відібрало йому мову. Так само і його колегам, які з-за спини Стояна показували Софії знаками, що вона збожеволіла. Мирослав благально видивився своїми голу-бими очами, наче гіпнотизуючи: припини нещасна, не клич громів на го-

лови усіх присутніх! Навіть відважний Любомир поривався припинити цю надмірну активність підлеглої, яка занадто прямолінійно узялася до виконання отриманого завдання. Ото справді, примусь дурного Богу молитися...

А Софія, проігнорувавши усі застороги, продовжувала свою справу — зняла з плечей професора плащ, повісила його акуратненько на вішак, узяла його під руку і аж тоді обізвалася ангольським голосочком:

— Дорогий Андрію Івановичу, щиро запрошую вас скоштувати нашого хліба-солі. І не відмовляйтесь, будь ласка, інакше директор обіцяв відірвати мені голову!

І одразу вкусилася за язик — ото бовкнула, ото змолотила дурницю! Та можливо, ота дурниця і розрядила напружену ситуацію. Стоян, нарешті втратив свою незворушність. Весело, молодо посміхнувшись, поглянув спершу на Софію, потім на Любомира:

— Ну й суровий він у вас! Відірвати таку гарну й мудру голівоньку? Цього ніяк не можна допустити! І що ж я повинен робити, щоб врятувати цю красу?

— Жодних надмірних зусиль! Просто зайти до кабінету, сісти на канапу і з'їсти канапку. — І знову загрозливим тоном: — А якщо ви не погодитесь, то візьму гітару і співатиму!

— Канапа, канапка і гітара... — поміркував уголос професор. — якщо цього досить, щоб урятувати від неминучої смерті молоду і талановиту жінку, гадаю, гріха не буде... Ну, де ті канапки з канапами?

Театральним жестом узяв Софію під руку і, мов у полонезі, покруквав до кабінету, де й справді кольорово пахтіли таці з канапками, не лише смачними, а й вигадливо оздобленими (Оксана мала до цього правдивий талант), грілося шампанське і кришталево виструнчилися келихи, очікуючи гостей.

Стоян розмістився на канапі, по праву руку від себе посадивши Софію, обидва професори та Любомир сіли навкруг столу і ніяково завмерли, очікуючи нових вказівок. Любомир потягнувся було до пляшок та ректор поглядом зупинив його:

— Нам обіцяли заспівати. Ну, де ваша гітара?

Софія витягла з чохла гітару, почала настроювати, відчайдушно намагаючись пригадати пісню, яка б пасувала до ситуації — і не могла! Директор, косуючи на шампанське, стиха підморгнув — таж нехай вип'ють гості, мовляв!

— Ой, я щось наче усе забула, Андрію Івановичу, як перед вашим екзаменом.

— Може, трішки шампанського освіжить вашу пам'ять, Софіє...

— Андрійвно... — втрутився Любомир. — Софіє Андрійвно, запрошуйте гостей до частування!

Вино зашуміло у келехах, гості чемно вмочили губи і, за прикладом старшого, відставили келихи.

— Пийте, пийте, гості дорогі, бо... бо співатиму!

— А ми саме цього й чекаємо! — озався Стоян.

Гарячково відшуковуючи поміж десятків пісень оту одну, з якої варто було б почати вечір, Софія незчулася, як пальці самі виплили втуп до пісні, яка найменше пасувала до події. Очікували ж чогось легкого, про кохання, а вона почала — «І все частіш з роками, завіяний снігами, ти снишся мені, сивий Магадан». Чому, звідки, навіщо? Ще й так упоперек! Стоян, подекують, комуніст із переконаних, йому наша синьо-жовта перемога хроном у горлі, а вона узялася — солі на рану... (я не думав, що така думка була про мене. Адже мої дії щодо підтримки відомих подій кінця 80-х років минулого століття були занадто радикальними. Радикальними, вираженими і спокійними.... І. С.).

За хвилину Софія зрозуміла, чому почала поза власною волею саме цю пісню. — для Мирослава. «Тут дитинство минуло моє...» — і твоє Мирославе... «Тут посивіли мамині коси...» і твоя мама посивіла там, на Колимі, «наче люті сибірські морози залишили їм срібло своє». Повернулася ще молодою, та вже посрібленою.

Пісня закінчилася. Не знаючи, чого чекати, подяки чи догани, Софія поклала руки на струни, примусивши їх урвати останній акорд. Кожен боявся порушити тишу. Нарешті Стоян заговорив:

— Хто написав цю пісню?

— Це моя, власна, — вимовила Софія, гостро картаючи себе за недоречний концерт.

— А чому про... чому саме про Магадан?

— Бо вона народилася там, — вперше розкрив вуста Мирослав. — Софія моя сестра по долі, там минуло наше дитинство, Андрію Івановичу.

— Будь ласка, ще... — якось замислено, наче занурившись у йому одному відомому роздумі, попросив Стоян.

— Тоді я заспіваю пісню, присвячену моєму батькові. Його звали Андрієм Івановичем, як вас...

Стиха розпочала свою пісню-молитву — «Вам сімнадцять було, вам ішов вісімнадцятий, тату...» співала, немов уперше, народжуючи кожне слово для усіх, та найперше для Мирослава, він же знав тата, знав Андрія Зорича. І немов відчула за плечем присутність батька. Це допомогло і трохи злякало. Чому саме зараз? Укотре ж співає!

На останньому куплеті — «і zostались ми без вас, і ростуть без діда ваші, тату, внуки» — помітила, як волого заблищали очі Стояна. Він уважно дослухав до кінця, потім сам узяв пляшку із шампанським і налив спершу Софії, потім собі, потім передав Любомирові. Ковтнув вина, щоб приховати зрадливий блиск очей...

— Це про вас, Софіє? — перепитав, наче потребуючи запевнення в тому, що не над вигадкою шматує собі серце.

Софія не могла спромогтися на слово. Батькова тінь за плечами не давала говорити. Відповів Мирослав:

— Кожне слово — правда. Це про них, Зоричів. Я Софію знаю ще до її народження. Саме так, підтвердив він, вловивши недовірливі погляди. — Отака маленька історія. Коли Софійна мама у 53-му вийшла з тюрми, стала собі біля брами і стоїть...

Софія перебила Мирослава:

— Мама розповідала: стала — і не знаю, куди мені іти. Хоч назад за колючий дріт просися. Там минуло десять років, майже все свідоме життя. Там все відоме, там є нари, два рази на день дадуть якоїсь баланди, а тут... Все чуже, незнайоме. Куди податися, як жити...

Мирослав продовжував:

— І стоїть отак вона біля воріт зони. Йде жінка. Бачить, на дівчині вишита сорочка. «Ти наша, дівчино?» — озвалася. «Так, я з України» — відповіла нашою мовою. «То ходи зі мною», — і повела до себе додому. А там, в одній маленькій кімнатці, перегородженій простирадлом, мешкало уже кілька щойно звільнених дівчат і хлопців. Одного з них звали Андрієм. А жінка та була мою мамою. Вона й познайомила майбутніх тата й маму Софії. Отака історія.

Софія сама чи не вперше почула цю історію саме так, як це відбувалося насправді. Мама уникала сумних і болючих споминів. Усі хвилиночки мовчали. І тоді Стоян, обертаючи так і сяк порожній келих у тонких лікарських пальцях, підвівся, ковтнув кльобок у горлі, що заважав йому говорити, і вимовив слова, які Софія пам'ятатиме довіку і перекаже потім дітям:

— Вам і вашій сім'ї довелося багато пережити. Доля до вас була несправедливою, Софіє. Так, несправедливою. Гадаю, я можу виправити цю несправедливість. Я запрошую вас до мене на роботу. На роботу в інститут.

Усім на хвилю відібрало мову. В інститут? В інститут??? У святая святих, куди проникнути мали право лише обрані серед обраних, лише принци крові? (це далеко не так — І. С.) В інститут? Ні, ректор, мабуть, помилився або пожартував.

Та по хвилинній паузі заговорили всі гуртом. Любомир:

— Та як же так, Андрію Івановичу, де ж таке бачено! Я її рік умовляв, готувався до переїзду, квартиру підготував, а тут раптом приїжджаєте ви — і все даремно. Так не годиться!

Мирослав:

— Андрію Івановичу, це мудре й великодушне рішення! Ви не пожалкуєте! Ви... Ви справді ніколи не пожалкуєте! Софія... — а далі в загальному гаморі не розчули.

Стоян:

— А чом би й ні? Хто сказав, що в інституті працюють лише синочки і дочки начальників? Я сам селянський син! Мені свого часу допомагали добрі люди, чому б я тепер не мав зробити добру справу для вартої того людини.?

Професор-терапевт лише посміхався. Ха, дівчинко, розміялась. На роботу в інститут» та я сам свого сина не знаю як в аспірантуру влаштувати? Нічого, цей напад великодушності у Стояна минеться.

А Стоян не вгавав, продовжував, як кажуть, збирати анамнез:

— Ви хто за фахом, Софіє Андріївно? На яку кафедру я вас запрошую?

— Я акушер-гінеколог, — розгублено вимовила Софія, з розчаруванням спостерігаючи, як витягується обличчя ректора. Все, одну хвилину попрацювала в інституті! Розміялася! Це ж найпрестижніша кафедра! Акушерство і гінекологія! Еліта серед медиків! Вона ж і студенткою чудом в субординатуру з акушерства втрапила, завдяки тому ж Стоянові. Цікаво, пам'ятає він про цей дивовижний випадок? Де там! Хто її туди візьме. Але ж інституту! Викладацька робота! Тернопіль! Рідна хата! Мама! Вже вирішила погоджуватися на все що завгодно, навіть на патанатомію до Мирослава, та Стоян, розгладивши зморшку, що спершу перекреслила чоло й зопалу прийняте й оприлюднене рішення, вимовив спрокволу:

— Та-а-а-ак... Акушерство і гінекологія... Важкувато буде! Не просто важкувато, а дуже важко... Та слово не горобець, вилетіло — нічого

його ловити! Сказав — відрізав. От вам моя візитка, Софіє Андріївно, по-телефонуйте завтра! А тепер можна й випити за нового викладача!

Застілля поплило звичайною, роками відшліфованою ходою — тости, ретельно зважені, начебто експромтом, бігли швидкою річкою, Любомир керував процесом вправно, та непомітно, мов добрий диригент, і вже за годину усі здавалися одне одному добрими друзями на все життя. Попри загальні, нічого, власне, не варті балачки, керівники виробили спільну тактику наступної співпраці, те, що важко вдавалося за столом з паперами, враз стало легким і простим за столом канапками. Стоян раз у раз просив Софію заспівати. І вона співала веселе й сумне, про кохання і про «хтось», усе знаходило відгук у цій особливій, тонко настроєній душі. Рідко траплялися Софії такі слухачі, щоб вловлювали найтонші відтінки тексту та музики. От для кого варто писати, от для яких людей! Нарешті Стоян, граючи веселими бісиками у блакитних, насиченого кольору літньої погожої днини, очах, поцікавився:

— Софіє, як ви наважилися так... так рішуче запросити мене до столу? Я, знаєте, зовсім не м'якуш хлібний! — Мирослав та професор-терапевт дружно захитали головами на підтвердження — ой, не м'який у Стояна характер, це кожен знає! — напевне, років уже двадцять, чи й більше ніхто не дозволяв собі поводитися зі мною отаким чином, запевняю вас!

Софія тепер і насправду не знала, що відповісти. Яка нечиста сила підбурила її до такого скаженства, отак у нахабний спосіб ухопити шановного чоловіка попід руки й потягти до столу, вона й не відала!

— Андрію Івановичу, — вирішила схитрувати, — а вам ніколи не доводилося виконувати наказ керівництва? Звеліли, наче Олександрові Матросову, зупини Стояна, та й годі, за всяку ціну! От мені й довелося на здот кинути!

— І не побоялися?

— А чого вас боятися? Ви добрий! Та до того ж, ви мені не начальник! От Любомир Богданович — той справді у гніві страшний.

Любомир на підтвердження зробив «страшні» очі. Стоян удавано засмутився:

— Так, ростуть молоді кадри, куди нам старим, на засадах демократичного централізму вихованим! Хто б ото за мене так під кулі кинувся!

І так бесіда текла, текла собі, аж поки не зогледілося товариство, що вже до півночі дотягас. Темної ночі Любомир, Оксана і Софія помахали рукою вслід білій ректорській «Волзі».

— Так, — полегшено зітхнув Любомир, — наче налагодилося! Ви жінки, і не уявляєте, що варті у ділових стосунках добрі взаємини!

Підніс угору пальця, наче щось мав показати межі зорями, по-осінньому рясними, та по-літньому теплими, посміхнувся і тріпнув чубом, одразу перетворившись на збитошного хлопчиська, от тільки що не підскачив. Таким Софії він подобався найбільше. Та бував він і іншим. Нещадно вимогливий до себе,

Він і від інших вимагав такої ж самовідданості, на грані самозречення, а інші, зокрема й Софія, хоч як їй не було прикро лічити себе у цім числі, не вважала, що робота — це все, що є у них у житті. Саме так. З роками Софія з'ясувала для себе вражаючу річ — виявляється, робота, оті самі пари, години, і є насправді годинами, за які їй у бухгалтерії нараховують гроші. Усього лиш так. Засіб існування. Але колись то були справжні гроші, за які, вистоявши у черзі, правда, переплативши чи домовившись «по блату», можна було щось купити, поїхати відпочити, та ще й відкласти в «купку» на чорний день. Тепер усі дні поробилися чорними. А жалюгідні копійки, які видавали їй у дні платні в касі, єдине що з голоду не давали вмерти. Згадала, як сміялися Оля і Рей, коли вона відповіла, скільки їй платять. Тридцять доларів. За годину? За день? Ні, на місяць.

Не варто було за ці сміхотворні крихти годинами готуватися до лекцій, читати їх натхненно, наче вірші. Не варто. Та Софія робила це. Робила щоденно, за звичкою напевно, а може, не могла інакше, та з кожним днем ясніше усвідомлювала — не варто!

— Софіє, тебе відвезти до гуртожитку? — мабуть, утретє питає її Любомир, а вона занурилась в думки і не одразу почула.

— Дякую, Любомире, не варто, — думаючи про своє відповіла.

— Темна ніч на дворі, ще вкрадуть, сідай підвезу!

— Та Софію Андріївну й так уже вкрали, у білий день, у вашому кабінеті, на ваших очах, отак узiali й украли! — засміялася Оксана.

— Та не слухайте ви, Оксаночко, підпилих чоловіків, мало що вони після чарки-другої набалакають, — відбивалася Софія. — Ніхто мене не крав і не украде. Не турбуйтеся. Нікуди я від вас не подінусь. А до гуртожитку краще дістануся пішки. Ніч така місячна, зоряна, ясная, що гріх дихати бензином, прогуляюся на сон грядущий.

Вона й насправду не хотіла закінчувати цей незвичний вечір у машині. Хотілося пройтися нічною вулицею, поміркувати.

Ноги чомусь понесли не в той бік. Не до гуртожитку, ні... Софія зробила невеликий гак і опинилася перед фігурою Матері Божої, білої,

чистої, що аж світилася у місячному сяйві. У темряві мерехтіла одна-єдина свічка, всі інші згасли від вітру, але саяво начебто випромінювало саме обличчя Господньої Матері.

— Богородице Діво, радуйся, — самі собою зашепотіли вуста. — Радуйся разом зі мною, обрадованная Маріє, сьогодні здійснилося начебто щось важливе у моєму житті. Але я ще боюся думати про це, боюся мріяти — а раптом сон? А раптом нічого не вийде? Допоможи мені, Матінко Божа. Якщо я вартую Твої ласки, попроси у свого Сина іншої долі для мене. У гордині своїй я гадала, що сильна, що можу сама обирати, і обрала. І помилилася! Тільки Тобі, Маріє Матінко, можу признатися — помилилася! Помилилася! Навіщо я приїхала сюди? Тут мене ніхто не любить! Я тут чужа! Чи зможу колись стати своєю? Прости Матінко Божа, коли грішу супроти когось, мене оточують добрі люди, та я зайва тут! Шукаю, шукаю, шукаю свій власний шлях. Якийсь особливий. Я ж усе пам'ятаю. Недаремно мене вітала Україна кольоровими вогнями у день мого приїзду. Недаремно. А що я доброго для неї зробила? Поки що нічого. Як відслужити, як виконати те, за що мені вже заплачено? Врозуми мене, Матінко Господня, поясни мені, грішний, нерозумний пропащий... Ні, прости, не пропащий, бо Син Твій все люблячий і все терпеливий жодного з нас не вважає пропащим, кожному призначив свій шлях, тільки я, нерозумна, не можу збагнути, де він. Допоможи, настав мене, Матінко! У мене також є син. І дочка, і мама. Вони не мають у світі від кого чекати допомоги, тільки від мене і від Тебе, Діво Пречиста! Мені так важко самій, так важко... Ти знаєш, як то буває...

І враз фігура Божої Матері наче зблякла, перестала світитися і зникла в темряві. Чи то місяць зайшов за хмару, чи то згасла свічка... Софія обернулася і побачила позад себе дорогу, що світилася у місячному сяйві. І не оду — а дві, три, ні, навіть чотири! Якись прозорі тіні світилися на початку кожної з них. Вони, то збиралися разом і клубочилися у якимось фантастичнім танку, не то іскрами, не то спалахами вогню, то ясніли кожний зокрема. До чого то було подібне? Ні, то були не відблиски тих кольорових вогнів, того феєрверку, баченого нею в перший день в Україні, що закарбувався в пам'яті довіку — щось інше, якісь інші, примхливі, химерні, невпізнано-знайомі світлі кольорові плями. Вони то розбігалися на чотири шляхи, то виокремлювалися, ділилися на осібні, чітко вифарбовані і означені — чорні, жовті (золоті?), червоні та срібні вогні, що стелили блискітками дорогу і вабили гладенько — іди до мене, будь мою, крокуй поруч, прямуй за мною! — то знову поєднувалися, юрилися,

змішувалися, утворюючи якийсь сіро-бузково-брудний колір — не люби мене, не чіпай мене, тікай від мене геть!..

Інколи прокидаєшся вранці і відчуваєш, що трапилося щось дуже хороше, та не можеш одразу пригадати, що саме. Не розплющуючи очі, Софія потягнулася усіма кісточками аж до м'якого хрусту — м-м-мяу! Напомацки знайшла Пуха, що дрімав у куточку.

— Друзе Пуше, а що я тобі скажу?

Потихеньку зашепотіла йому у волохате кругленьке ведмеже ушко:

— Ми скоро звідси поїдемо! У Тернопіль! До мами! До Наталочки! Будемо жити там усі разом. І купуватиму тобі щонеділі барильце меду!

Ну, з медом я загнула!

І з Тернополем також.

Розплющила очі. На годиннику сьома. Можна помаленьку прокидатися. Саме помаленьку, бо спроби прискорити цей процес закінчувалися завжди прикро — за таке самозгвалтування організм платив поганим настроєм, роздратуванням і болем голови на весь день. Отож, помаленьку, ліниво — спершу праве очко, потім ліве, відтак праве вушко, тоді ліве... потягнутися іще раз, відчути, як силюнками кривця бігас... тепер можна і ніженьки з-під ковдри білому світу явити! Процес пішов! З напіврозплющеними очима Софія прочалапала у Павликову кімнатку, яку перегородила шафою на дві — спальню і кухню, увімкнула електроплиту, поставила чайник. Потім подалася скропити личенько водицею. Чомусь спало на гадку з далекого дитинства — не, хто ж там вмивається, мов котик лапкою, трішки очі продерла і все вмивання! Під холодний душ! Відчути, що прокинувся! Ой ні, красенько дякую, татку, нізащо! І душу немає, ні холодного, ні гарячого. От під тепленький — залюбки! У Тернополі, у мами, у нашій любій, до болю рідній хатинці!

Стривай, друже Пуше, здається, ці сподівання — не просто мрії, не здійсненні та неосяжні. Учора трапилося щось таке, що наблизило їх на віддаль простягнутої руки! Софія з несподіванки набрала у пригорщі води і вмила все обличчя. Аж зойкнула від холоду! Так, це просто мрії. Сміян, Мирослав. Усе це було насправді! «Потелефонуйте мені завтра!» Він залишив візитку... Де ж вона? Софія добре пам'ятала, що не мала її в руках, коли поверталася додому. Згубила??

Ще раз набрала повні пригорщі води і вмила обличчя, шию... отак тобі і треба... Погналася за вогнями, побавилася у Попелюшку, а візитку, ключ до отого омріяного раю, загубила...

Втім, утретє облилася зимною водою, навіть якби не згубила, вона однаково не скористається цією карткою з номером телефону. Уявила собі байдужий голос на тому кінці дроту: «Слухаю вас... Софія Сидницька? З Біликова? І що ж ви хотіли? Я щось обіцяв? Пропонував? Ви помилися, пані, я не даю обіцянок, які не збираюся виконувати!»

Почула сонне чалапання.

— Муся, ти ще довго? Я зубки хочу почистити...

Чайник сопів, свистів, пирхав, виливаючи на плиту бульки свого незадоволення. Розмріялася...

Швидко зібралася.

— Павлику, я сьогодні швидко, у мене тільки дві пари!

Побігла на заняття. Дорогою дала сама собі обітницю мовчання. Як сама не розбалакаю, то ніхто не дізнається — Любомир не з балакучих, а Оксана зроду не вибовкала жіночим язиком нічого, не призначеного для розголошення, інакше б не тримав її директор так близько тасмиць.

День минув, немов янголи Софію крилами обвівали — уперше в очах студентів, отієї прикрої групи, що ніяк не давалася до рук, зник холод. Напевно, після вчорашньої лекції. Це сталося лише вчора? Здавалося давно-давно, так багато подій з того часу відбулося...

Виходили з пологового будинку на сонячну, теплу по-літньому вулицю усі разом. Володя світив синіми ліхтариками своїх оченят та радісно:

— Софіє Андріївно, а ви бачили, за річкою вишні цвітуть?

— Вишні?

— А ви придивіться, справді! Хочете ми з Вітьком принесемо вам гілочку вишневого цвіту?

Софія від розчулення ледь не заплакала. Розтанув, розтанув лід. Які хороші, добрі діти! Зовсім, як в Кам'янці.

— Вовчику, не роби цього, там небезпечно, берег кам'янистий, крутий, в жодному разі не роби!

— А цвіт восени — то погана предмета! — втрутилася дівчинка, дуже схожа на Галочку — така ж кругленька личком, з кучериками навколо високого мудрого чола.

Справді, невчасний цвіт віщує прикрий час все правильно. От і візитку згубила... Брак отієї загубленої картки муляв душу, наче втратила квиток до раю.

Увечері вийшла на берег річки, що котила свої сірі води, анітрохи не зважаючи на настрої жінки в джинсах, яка сиділа на камені, мов Русалонька з казки Андерсена, мовчазна і зажурена. На протилежному березі,

крутому й високому, справді притулилася, невідь-як тримаючись на камінні, дві маленькі вишеньки, що нагадували білі пухнасті хмаринки на сірому тлі каменю. Повернувшись додому, Софія застала на столі букет квітух вишневих гілочок у літровій банці. Павлик пояснив:

— Вовка приніс.

Налила води у вазу. Дрібні квіточки непевно трималися гілки, таки не час для цвітіння, вони обсипалися, сніжинками падаючи на скатертину. «От неслухняні хлопчиська» просила ж!» — з ніжністю подумала Софія.

Понеділок, кажуть люди, важкий день. Особливо, якщо він починається з виклику директора. «Зайдете о третій, Софіє Андріївно, гаразд?» — потелефонувала вранці у пологове Оксана, посіявши на весь день неспокій. Ледве дотягла до третьої. У приймальні нікого.

— Любомир Богданович іще у відділенні, з хворими, буде рівно о третій! — відрпортувала Оксана й одразу змінила тон на дружній. — Софіє Андріївно, принесіть свої вірші почитати!

— Гаразд, Оксано, принесу, але вони від руки написані, не знаю, чи все розберете...

— Не турбуйтеся, розберу, розбирати нерозбірливий почерк — моя робота!

Любомир з'явився й насправду рівно о третій, не примушуючи себе чекати. Берегти чужий час — ознаки справді доброго виховання.

— Заходьте, Софіє Андріївно! — пропустив її поперед себе. І вже в кабінеті: — Слухай, Софіє, ти потелефонувала до Стояна?

— Та що ти, Любомире, чого я буду... Ти гадаєш, він це серозно? Він уже й забув... мало що може наговорити чоловік після чарки...

— Ти, Софіє, свої фантазії облиш! Сидиш, комплексуєш забув, чого я буду... Ти так все життя у своїх міркуваннях просидиш — чи гарно, чи доречно, чи можна... Не тільки можна — треба! Ти ж поміркуй — такий шанс випадає одному з тисячі й один раз в житті! Іншого не буде, повір мені! От телефон, набирай номер!

— Та я... Та я візитку десь поділа... Загубила, мабуть...

— Загубила! Такими речами, як Стоянові візитки, не розкидаються! Он вона, у мене на столі. Ти її навіть не взяла! А повинна була до серця пригорнути!

Справді дорогоцінний клаптик дорогоцінного картону з дорогоцінними цифрами — кодом усього Софіїно майбутнього життя — лежав собі там, куди його поклав ректор.

— Та телефонуй уже, не тягни!

Софія відчула, що не може набрати номер — тремтіли руки.

— Любомире, Любчику, будь ласка, набери сам...

Любомир натиснув кнопки на апараті. Залунали гудки, кожен з яких, мов гудок паротяга, був довгим-довгим і гучним, наче кликав кудись у дорогу, в минуле чи майбутнє. Один, два... Мабуть, Стояна немає в кабінеті... Мабуть, секретарка вийшла пити каву... Мабуть, він кудись поїхав, бо чому ж так довго...

Трубку зняли після другого гудка. Секретарка запитала, хто телефонує. Любомир відповів. Його одразу з'єднали з ректором. Вони перекинулися кількома словами, але вже не офіційно, як раніше, а цілком у дружньому тоні.

— А Софія Андріївна? Що Софія Андріївна, сидить от у мене в кабінеті, ніяк не наважується трубку взяти!

І вже до Софії:

— Бери трубку, чого ти, не жінка, бери...

У трубці пролунав такий сильний молодечий голос, що якби Софія не знала його, то подумала б, що це хтось із ректорських аспірантів.

— Софіє Андріївно, ну що ж ви так? Як для свого директора — то під танки, а як Стоян просить подзвонити — то мусить чекати три дні? Хіба так гарно?

— Андрію Івановичу, пробачте, будь ласка. Я... Я боялась...

— От люблю, коли мене бояться! — засміявся у трубку Стоян. — Ми тут з Мирославом Мирославовичем три дні різні комбінації придумуємо, як виконати обіцяне, а вона боїться, бачте! — І перейшов на серйозний тон: — Завтра о дев'ятій ранку, щоб були у мене в кабінеті! О дев'ятій!

— Гаразд... — не вірячи сама собі прошепотіла Софія, віддаючи трубку господареві кабінету. Стоян чемно дочекався, коли трубку покладе дама.

— Любчику, Любомире Богдановичу... Ти чув? Завтра о дев'ятій...

— Та чув я, чув! Щастя тобі, Софіє! Повідом Катерину Антонівну, щоб замінила твої пари на завтра. А може, й назавжди...

Софія не почувалася на силі, щоб підвестися.

— Ні, тільки на завтра. Хтозна, як там усе повернеться. Це надто схоже на казку, щоб бути правдою. Любомире, давай не будемо нікому нічого говорити поки що... Ну, поки остаточно не вирішено...

— Оце розумно! Якщо втерпиш — мочи!

Софія вийшла з кабінету, повторюючи подумки кожне слово з розмови із Стояном. І ще — нікому ні слова. Якщо мені вдасться до завтра нікому не сказати ані словечка про нашу зустріч, все буде добре, все здійсниться, тільки не розпатякати, не врекати!

Швиденько проминула перукарню, щоб не поділитися новинами із Тамарою. Шмигнула до кімнати, перевела подих. Так... Підготувати одяг на завтра...

І зрозуміла, що готувати нічого. У неї просто немає жодної пристойної речі, щоб не соромно було увійти в кабінет ректора! Сіла на диван, опустивши руки. Отак. Дожилася... Софія ніколи не була рабинєю речей, вони не важили для неї стільки, як для інших жінок, не були предметом обговорення з подругами. Ну, одягнена, просто, звичайно, без особливих вибадів, аби речі гармонували одна з одною, аби пасували до місця і до події, та не більше. Вилазити із шкіри, щоб здивувати люд нарядами — це занадто, не в тому щастя. Повинен бути в гардеробі костюм — строгий, для роботи, і нарядний для парадно-урочисто-офіційних okazій, дорогий, з доброго матеріалу, але не гостромодний, бо на таких речах ніби написано рік випуску, а надалі вони непридатні для користування — застаріли. Ні, костюм Софії був класичний. Але занадто вже старий. Залишили літа на ньому слід — не відпрасуєш, не відчистиш... Не годиться в такому з'являтися між люди... Спідниця, блузка... Ой, гріхи мої тяжкі, як же важко жити, коли кожну копійку доводиться економити, коли немає поруч чоловіка, який би робив маленькі, але дорогі подарунки... Роки, прожиті з Максимом, не залишили про себе жодної матеріальної згадки. Немає ані черевиків, ані сукні, ані навіть носової хустки, про яку можна сказати — оце купив мені мій чоловік!

З такими нелегкими думками сиділа собі претендентка на звання Міс Удача і перекладала з місця на місце речі, які інакше як лахами не могла назвати. У двері постукали.

— Ти що, Софіє, зібралася на велике прання? — побачила розкладені на ліжку речі Тамара.

— Та ні, Тамаро, аналізую пройдений шлях... А якщо серйозно, шукаю... у чому б поїхати... — і затнулася, ледь не проговорилося! — у чому поїхати в гості!

— У цьому? Боронь Боже? Я собі костюмчик купила днями — відпад! Позичу на деньок! Усі очі позривають!

— Дякую, Тамаро. Припильнуєш завтра малого! Я повернуся вечірнім поїздом.

— Софія зроду не носила позичених речей. Не збиралася цього робити й зараз. Хоч би Тамара не затрималася надовго! Бо отак слово за слово й витягне з неї новину, яку так хотілося приховати до пори, до часу. На щастя, люд задля початку робочого тижня ішов до перукарні як по свячену воду.

Зранку довелося встати о четвертій, щоб встигнути на ранковий потяг. Ще зроду Софія не прокидалася так легко. Причепурилася, вхопила заздалегідь приготовлену сумку, поцілувала Павлика, який сонно пробурмотів щось незрозуміле, і побігла вулицею, темною, сонною і порожньою. На перехресті вулиць, одна з яких вела до вокзалу, зупинилася біля своєї доброї феї — білосніжної статуї Божої Матері, дістала з торбинки свічку — рожеву, велику, фігурну — наче заплетена косою. Колись придбала у крамниці сувенірів у Києві і все шкодувала запалити її на Новий рік чи навіть на Різдво — надто гарна була свічка! Аж тепер настав час на те, щоб зігріла вона своїм полум'ям холодне ранкове повітря і освітила добре й сумне обличчя Господньої Матері. Перехрестилася і побігла вулицею, наче вогник за плечима дав їй крила.

У Тернополі випурхнула з потяга на привокзальну площу легка, нахненна. Здавалася сама собі найгарнішою у світі. Яка кому справа до того, що й одяг на ній не наймодніший, і взуття трохи стоптане, дурниці все це — доброго дня тобі, місто рідне! Ти знову моє! Ні, ще ні, скромніше, Софіє, іди собі чемно, раптом ще нічого не вийде?

Ні, вийде, вийде — відчувала це кожною клітинкою! Ішла, посміхалася людям, і люди посміхалися у відповідь. А якийсь чоловік навіть підморгнув.

Інститут. Велична сіра будівля в центрі міста. Прочинила важкі дубові двері, увійшла в хол. Сміливість і піднесений настрій одразу покинули її. Відчула себе крихіткою, зовсім маленькою у цих стінах з колонами. Натовп студентів, з яким вона відразу змішалася, розтікався струмочками по аудиторіям. Я теж колись була однією з вас, а тепер... Коридор, що вів до кабінету ректора, був майже порожнім — працівники вже, мабуть, на своїх робочих місцях. А тут нічого не змінилося з часу випускного вечора, он навіть фотографія Софії перед мікрофоном на старому стенді.

Приймальня ректора. Секретарка.

— Ви Софія Сидницька? Заходьте, Андрій Іванович вас чекає.

Кабінет — довгий, гарно обставлений.

Стоян зустрів Софію біля столу. Підвівся їй назустріч.

— Ну, де ваша сміливість, Софіє? Веселіше!

— Я не можу... Почуваюся студенткою...

— А це чудово! Ну, до справи! Ви писати умієте?

— Та вчилася у школі, мабуть, вмію, — у відповідь на іронічний тон господаря кабінету повеселішала й осмілила Софія.

— Тоді беріть ручку і пишть: ректору Тернопільського медичного інституту... Заява... Прошу... як краще, поетесо — прийняти чи зарахувати? Мабуть, прийняти, зараховують студентів. Прийняти мене на посаду асистента кафедри акушерства і гінекології...

Софія чемно, гарно виводячи букви, писала заяву і не вірила, що це відбувається з нею. От зараз зникне усе, як ті вогники уночі, зникне і квит!

Поставила унизу дату й підпис.

— Отак, зараз підете на кафедру, покажетеся людям, завідувачу. У середу... ні, краще в четвер приїдете, підпишемо контракт. У понеділок до роботи!

Цього урочистого, незабутнього, чарівного, неповторного дня Софія спромоглася... Ні, ні на що вона не спромоглася. Відмірюючи метри шляху від адміністративного корпусу інституту до будинку, в якому стільки жила, думала, що скаже мамі. І ні до чого не додумалася.

Мама відчинила двері. Спершу перелякано глянула на дочку, що аж променилася щастям.

— Доню, що трапилося? Чого ти отак без попередження, у будень, серед білого дня?

— Трапилося, мамусю, трапилося! Чудо! Бог сотворив чудо. Ми знову житимемо отут усі разом!

— Як житимемо? А як... А як твоя робота?

— Моя робота тепер тут, у Тернополі! Я працюватиму в інституті, на кафедрі! Мамочко, яка ж я щаслива!

Мама не спромоглася нічого сказати, лиш перехрестила себе й дочку:

— Господи, слава Тобі!..

16. 04. 2001»

Бачите, читачу, яка людина егоїстична. Це я про себе. Не полінувався стільки «передрати» тексту з книги Лесі Р. про себе — Стояна — Сміяна.

Леся Іванівна надзвичайно чутлива до всіх подразників навколишнього світу, а тому її реакція на «все» виражена відчутно, яскраво... Добро, так добро; зло, так зло... Скільки привітного та надихаючого в її доб-

рих словах до мене. Я подумав, якщо б подібні слова мені написали ті, кому я зробив значно більше ніж Лесі Романчук, я б міг би про це розповідати в наступних книгах спогадів і роздумів безкінечно. Якби... Але про це — ні слова. Правда і те, що мої спогади-роздуми, які вже оприлюднені, свідчать про тепле, сповнене великою шаною до мене десятків, сотень моїх колег. Я можу сказати: заздрить... я педіатр за фахом і душею!

Заздрить і цьому віршу, який Леся Романчук написала, мабуть, під час урочистостей (чорнильною ручкою) мого ювілею:

ЮНОМУ І ВІЧНОМУ ІВАНУ СЕМЕНОВИЧУ СМІЯНУ

Літа, літа... Як не змаліти,
Не отруїти серця сном...
І п'є душа із кухля свіжу
Святої мудрості вино.

Калейдоскоп — події, дати,
Юдолі доль, країна, світ,
Твоє — лиш те, що зміг віддати,
Збагнеш, поглянувши услід.

І все було не випадково,
Що пережив і сотворив...
З насіння думки сходить слово,
А внуки хай чекають жнив.

З ніжністю — Леся (підпис)

«Цілую Ваші крила»

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!

Щиро вдячна за книгу «Повітрям дихають одним...» і запрошення прийняти участь у конференції з нагоди Вашого 80-річчя.

Доля склалася так, що ми з Вами мало спілкувалися особисто, але я читала Ваші монографії та посібники, через проблемну комісію проходили матеріали дисертаційних робіт Ваших численних учнів. І зараз, коли я прочитала Вашу дванадцяту книгу життя, мені стало так хороше і тепло на душі, згадалися свої роки становлення як лікаря та науковця під керівництвом мого вчителя — академіка О. М. Лук'янової, короткі зустрічі з Вами під час конгресів та конференцій, радість творчої, професійної діяльності, радість буття.

Спасибі Вам за ці спомини, за Вашу щирість серця і мудрість.

Дуже хотіла приїхати, вже майже зібралась, але... обставини не дали змоги це здійснити.

Бажаю Вам міцного здоров'я, творчого натхнення, любові всіх близьких, численних ваших учнів та колег.

З повагою,

заступник директора ДУ «ПАГ»

АМНУ, професор,

заслужений діяч науки і техніки України підпис Л. І Омельченко

Людмила Іванівна — шанована педіатрами України людина. Симпатична та приваблива жіночка. Відомий вчений. Її теплі, щирі, приязні слова до мене переконують, що

Ой ты, времечко, — быстрые кони!
Колокольчик звенит под дугой...
Не стелились ковром мне дороги,
Но не надо мне жизни иной...

Микола Кошелев

Вони (слова) також переконують, що моя літературна діяльність доставляє відряду і моїм колегам по фаху. А останнє — «ферментує» мене до нових здобутків, до постійного, щоденного оволодіння новим у спілкуванні з іншими, до впровадження в життя гасла всесвітньо відомого вченого, генерального конструктора авіаційних двигунів Миколи Дмитровича Кузнецова: «Якщо ти за день нічого не навчився, вважай його безповоротно втраченим».

Про те, що Людмила Іванівна не втрачає часу, свідчить і її книга, яку вона мені надіслала зі своїм автографом.

Професор, доктор медичних наук, багаторічний керівник вищої медичної школи України і одночасно завідувач кафедрою педіатрії № 2 національного медичного університету імені О. О. Богомольця Олександр Петрович Волосовець 10 січня зателефонував і сказав багато добрих слів на мою адресу. Навіть таких, яких я, можливо, й не заслуговую: він вважає, що в становленні його, як педіатра, велика заслуга належить мені. Після багаторічного мовчання по відношенні до мене, я з приємністю сприйняв його щирі, теплі слова.

А 12. 01. 2009 року, напередодні офіційних урочистостей, я отримав від нього телеграму: «Вельмишановний Іван Семенович! Кафедра педіатрії № 2 національного медичного університету ім. О. О. Богомольця вітає вас з ювілеєм. Щиро зичимо здоров'я, щастя та подальших творчих успіхів. З повагою професор Волосовець О. П. та колектив кафедри».

Олександр Петрович є щирим послідовником свого вчителя і мого друга Віктора Михайловича Сидельникова. Він, ось уже більше десяти років після того, як не стало В. М., кожний рік організовує та проводить науково-практичні конференції, присвячені своєму Вчителю. Що ж, Олександр Петровичу, свої побажання вам я скажу словами Василя Стуса: «...Май свою гравітацію... Щоб ти зростав діаметром своєї душі... Не потурай злу... Хай тобі нічого не вадить» (із книги «Листи до сина»).

Дитячий хірург від Бога, завідувач кафедрою дитячої хірургії національного медичного університету ім. О. О. Богомольця, завідувач відділенням дитячої хірургії державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології» АМН України, доктор медичних наук, професор Данило Юліанович Кривченя надіслав мені телеграму наступного змісту: «Дорогий Іван Семенович! Сердечно вітаємо з ювілеєм, з великим трудовими і творчими досягненнями на ниві охорони здоров'я і просвіти декількох поколінь дітей України. Ваш життєвий шлях лікаря, науковця, керівника, громадянина і патріота є приклад самовідданого і правдивого служіння

людям з віддачею і натхненням. Прийміть наше поздоровлення і побажання здоров'я і благополуччя та всіляких гараздів. Сім'я професора Кривчені».

В моїх очах, Д. Ю. є взірцем лікаря, взірцем вченого, взірцем сім'янина, взірцем л ю д и н и. Він не посідав високих державних рангових стільців, у нього не відвисає пола костюма від орденів, мабуть, лише тому, що Данило Юліанович свідомо чи підсвідомо розумів: «Что касается рангу, то, сколько не важен он в глазах большой толпы и филистеров и сколь не велика его польза в механизме государственной машины, мы можем для нашей цели ограничиться здесь немногими словами. Это — условное, т.е. собственно вымышленное достоинство: его эффект заключается в поддельном почтении, и в общем это просто комедия для большой толпы. Ордена, это — векселя, выданные на общественное мнение: их ценность основана на доверии к тому, кто их дарует...» (Артур Шопенгауер). Таким чином були переконані в ХІХ столітті, таке визначення відповідає і в сьогоденні (ХХІ століття). Хіба що Петро Ребро може доповнити:

ЩОЙНО НАГОРОДЖЕНИМ МИТЦЯМ

Коли капіталізму далі видні,
Коли розперезалися дружбани,
Коли народу дошкуляють злиді,
Чи не печуть вам груди ордени?

«Сердечно вітаю ювілеєм! Бажаю продовження здорового, творчого, щасливого життя. Ваш Неділько». Ця телеграма Віктора Петровича Неділька, доктора медичних наук, професора, я б сказав, невід'ємної частини Інституту педіатрії, акушерства і гінекології, де він працює багато десятиліть. Інколи він залишав його фізично на деякий час «перебравшись» в МОЗ України чи в Академію медичних наук. Він не уявляє себе без цього інституту, як і інститут — без нього. «Тихою сапою», Віктор Петрович, збагачує медицину дитинства. Його життєве кредо: оптимізм, який не залежить від «погоди», навіть кризи. Остання в медицині, особливо в медицині дитинства завжди була присутня. Для підтвердження вищенаведеного я наведу з незначним скороченням статтю Юрія Зінчука, головного лікаря Новозар'ївської сімейної амбулаторії Старобешіського району Донецької області «Хто «замовив» сільську медицину?» (газета «Ваше здоров'я» від 6. 03. 2009): «Минуло 10 років після прийняття Кабінетом Міністрів України постанови про впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я. Здавалося б, за такий проміжок часу можна досягти

великих успіхів. Але, на жаль... Сімейна медицина, а це в основному медицина сільська, виявилася в заручниках, нас просто кинули на «виживання». Може,десь і є успішні лікувальні заклади, але мені доведеться спинитися на своєму, територіальному, рівні...

А тепер про Бюджетний кодекс, який дозволяє розкратити кошти сільської медицини. Коли наші амбулаторії отримали статус юридичної особи, ми вважали, що будемо самостійно розпоряджатися своїми фінансами. Насправді ж для сільської ради ми є такими собі попелюшками. Сільська рада розпорядник коштів, а ми є розпорядниками вже другого нижчого рівня. І все залежить від інтелектуального рівня сільського голови, його порядності і компетентності. Наведу приклад. Апарату сільської ради держава підвищує зарплату, а коштів не виділяє. Сільський голова рішенням сесії забирає в амбулаторії 20 тисяч гривень, що становить 10 % її річного бюджету, і тим самим розв'язує свою проблему. І все законно, Бюджетний кодекс це вітає. Тим часом Україна «лідирє» у світі за всіма показниками.

Третє гальмо — районні фінансові управління. Поведінка чиновницької братії в цьому секторі — суцільне свавілля. Телефонують і вимагають формувати штатний розклад згідно з обійманими посадами, без урахування вакансій. Це ж треба таке придумати... У разі застосування формули для розрахунку бюджету на селі районна влада використовує найнижчі коефіцієнти, а часом їх зовсім не застосовують. Отож, незважаючи на зростання асигнувань на медицину, вони піддаються секвестрації на районному рівні (і не тільки — І. С.).

Засобів не вистачає на елементарні потреби. Прибуткова частина бюджетів сільських рад не виконується через грубе втручання й бездіяльність районної влади. Або таке: послання райфінуправління констатує, що сільська рада недовиконує прибуткову частину бюджету на 21 %. Пропонує вам урізати бюджетне фінансування на відповідний відсоток. Це значить, що кожну п'яту дитину в дитячому садку — не годувати, кожного п'ятого пацієнта — не лікувати, кожного п'ятого співробітника — скоротити. Коментарі зайві! Так і хочеться озвучити українську приказку: «Хіба мати винувата, що дитина дурнувата?»...

Створення районних відділів охорони здоров'я — це злочин століття. Цікаво, чи відповість колись за законом людина, якій спала на думку ця ідея, що дозволяє розбазарити мільйони гривень? Чи був сенс набирати додаткову армію чиновників, бездіяльного механізму?

Основна функція райздороввідділів — закупівля медичних послуг. Покажіть мені ці медичні послуги. Їх на сьогодні не існує в природі. У якій країні було таке: відкрили два роки тому райздороввідділи, а тільки в листопаді минулого року Кабінет Міністрів «розродився» й прийняв Положення про них, визначивши їх представницьку місію? Сьогодні робота відділів — справжній вертеп. Одні намагаються робити вигляд, ніби щось роблять. Інші заточують ціпка, щоб поглибше заштовхнути його в колеса медичного воза, що гине. Треті взяли на себе функції ЦРЛ, аж до створення тендерних комітетів, які дають змогу їм пастися на фінансових злигоднях галузі. І все чинно, шляхетно, законно. А представники прокуратури не можуть виявити, звідки ноги безчинства ростуть у цьому хаосі...

Районна влада вперше проїхала по ФАПх району. А вони схожі на руїни після оборони Севастополя. І це є наслідком стихійного лиха чи руйнівного впливу війни й голоду?

Представники влади гасаять на джипах, відпочивають на Мальдівах по кілька разів на рік. Звідки в них такі кошти? Чому з кожним роком у нас в геометричній прогресії зростає кількість мільярдерів, навіть ні — мільйонерів? У суспільстві нічого з нічого не виникає... купка людей жирує за рахунок зубожіння основної маси.

На сьогодні ми фіксуємо свинське ставлення влади до проблем сільської медицини. Їй вигідно кивати на циркове шоу у Верховній Раді, там вигадують кризи...

Наш шановний міністр проїхав по регіонах, пообіцяв, що на селі медики будуть одержувати зарплату до тисячі доларів. Тільки не уточнив — коли? Я гадаю, що помертло, ми за життя цього не побачимо...

Я б теж хотів жити за нормами європейськими, а не стояти із простягнутою рукою жебрака. І немає рації нам шкрябати постоломи по паркету, поки не справимо собі належного гардероба.

Розумні фахівці потихеньку залишають межі України. На жаль, нікого нагорі це не хвилює».

Ось такий голос народний. Голос, який не є «цікавим». Я пам'ятаю телевізійні повчання на перших роках незалежності України: пам'ятай, що про тебе нікому піклуватися, отже, піклуйся постійно сам за себе. І багато з нас це добре затило. Сумно.

А скільки «чудернацького» було до нашої незалежності. Ось тільки одна рисочка. Дійсний член Академії медичних наук СРСР, лауреат Ленінської премії Федір Григорович Углов, з яким я мав нагоду спілкуватися, пригадує: «Как то после одного совещания, как было в то время при-

нято, состоялся большой банкет в кабинете известного медика Александра Александровича Вишневого. Среди гостей были многие крупные хирурги как из Москвы, так и из других городов страны. Все пили водку. Пили много.

Слегка подвыпив, Александр Александрович, с которым мы были почти одних лет и дружили, положив мне руку на плечо, доверительно говорил: «А зря ты, Федя, не пьешь! Ты бы многого достиг в жизни, если бы не сторонился застолий. За рюмкой водки часто решаются такие дела, которые трезвые решить не могут. Я прямо скажу, давно бы, как и я, был бы ты Героем и академиком большой Академии, и институт бы у тебя не отняли. А ты вот сторонись компаний. Ты становишься как бы «белой вороной». С тобой человеку выпившему уже неудобно говорить, особенно откровенно... Я не уговариваю тебя пить, это твое дело, но я уверен, что ты от этого много теряешь...»

А це вже притаманне «совітам» останніх десятиліть та патріотам незалежної України (винахід «совітів»):

ПОЕТОВІ — «АКАДЕМІКУ»

Що не кажіть, а зайва тут полеміка,
Хоч іноді лунають голоси:
«Дали тобі, поете, академіка?»
Тепер іще кебети попроси!»

Петро Ребро

Як важко визначитися — де конкретна людина знаходить, а, де втрачає... З погляду величчї духовності, таке враження, що людина частіше втрачає, втрачає спокій, духовну рівновагу, коли егоїстичні «обійми» душать її...

Глубокоуважаемый Иван Семенович!

Примите мое глубочайшее поздравление с Вашим юбилеем, и разрешите пожелать Вам всего самого доброго, главное крепкого здоровья и долгих лет жизни.

Вы достигли Самого Лучшего, что может сделать настоящий человек, вступивший в мир медицины.

Широкий круг Ваших научных интересов и новизна результатов получили достойную оценку и признание в детском здравоохранении Украины, других странах мира.

Пусть множество Ваших учеников будет безграничным, так как Вы истинный Учитель.

Благодарю Вас за приглашение участвовать в Вашем 80-летнем юбилее.

К великому сожалению не смогу принять участие в этом торжественном событии по независимым от меня причинам.

С уважением,

профессор Отт Валентина Дмитриевна.

Государственное Учреждение «Институт педиатрии, акушерства и гинекологии».

Валентина Дмитрівна — мабуть, єдиний в Україні вчений, який «не розтікався по дереву» науки. Вона десятиліттями, все життя займалася і займається сьогодні вивченням дитячого харчування, насамперед, для дітей раннього віку, та науковим обґрунтуванням його і розробкою ефективних сумішей, схем... Тому не дивно, що в кожному підручнику, в кожному посібнику, в кожній статті, які висвітлюють дитяче харчування, є посилання на наукові розробки професора Отт.

Крім того, Валентина Дмитрівна, приваблива жінка, чудова мама, дружина, бабуся...

О магія жіночого лиця,
Прекрасного в довершеності ліній!
Дивлюсь — і чую тихі дзвони лілій
І музику, якій нема кінця.

Я гладжу зором колосочки брів,
Я в очі поринаю океанні.
І з уст моїх зривається зітхання,
І я лечу за сиву грань віків.

Хвала тобі, хвала тобі життя,
Що можу з цього дива дивуватись.
І ніжністю до вінця напиватись,
І солодко радіти, мов дитя.

І віриться: ти плакав, ти ридав,
Ти аж світився щастям, Рафаеле,
Коли, упившись творчістю, мов хмелем,
Мадонну — для безсмертя — малював.

Володимир Мирний

З того ж таки відомого «Учреждения «Институт педиатрии, акушерства и гинекологии» АМНУ країни отримав таке послання, але від молодого покоління вчених:

Глубокоуважаемый Иван Семенович!

Примите наши искренние поздравления в связи с Вашим Юбилеем.

Мы глубоко чтим Ваши заслуги и достижения в нелегком деле педиатрической науки, которой Вы посвятили всю Свою Жизнь.

Желаем Вам крепкого здоровья, долгих лет жизни и всего самого доброго.

Искренне Ваши, сотрудники отделения питания и соматических заболеваний детей раннего возраста...

Руководитель отделения,

доктор медицинских наук

Щадрин Олег Геннадиевич

З Олегом Геннадійовичем ми знайомі лише на «відстані», а тому я не вислав йому запрошення. Ось чому його «послання» особливо було приємним для мене. Тому нам, «старикам», нічого нарікати на молодь, вона гідна нас...

І як всім старикам, мені також притаманна властивість повчати молодь, що я й роблю словами Джона Темплтона:

ОСНОВНЫЕ МОМЕНТЫ!

1. Когда мы ставим перед собой цели, нам надо думать масштабнее и нацеливаться как можно выше.
2. Не так важно, что происходит с нами в жизни, — главное, используем ли мы эти события для того, чтобы расти.
3. Крупные достижения в жизни часто базируются на том, чтобы сегодня брать на себя ответственность в малом.
4. Освободитесь от искусственных самоограничений, взяв на себя ответственность за свою жизнь.
5. «Ваши слова — семена, ваша душа — земледелец, а мир — это поле» (Назир-и-Кушро).
6. Применяйте позитивные слова и позитивные мысли во всем, что вы делаете.
7. Проблема кажется непреодолимым препятствием потому, что доминирует на нашем мысленном ландшафте.
8. Чтобы решить проблему, поднимите свое сознание над тем уровнем, где эта проблема вам встретилась.

9. «Бог есть любовь, и пребывающий в любви пребывает в Боге, и Бог в нем» (1-е Йоанна 4, 6).

10. Быть «тем самым человеком» — это главное в нашей жизни, и мы сможем тем самым привлечь к себе подобных нам людей.

Від себе я б доповнив: навчися завжди бачити, незалежно від «погоди», промінчики добра, світла, тепла...

Із Києва я також отримав телеграму такого змісту:

Шановний Іване Семеновичу!

Сердечно вітаємо вас з ювілеєм — 80-річчям від дня народження. Дорогий наш, професоре, від душі бажаємо здоров'я міцного, натхнення творчого, благ життєвих, здобутків успішних, щастя і щедрот від довголітньої долі, затишку родинного, любові доволі. Будьмо! Чарку за вас!

З повагою, Парасунько і Думенко.

Глава цієї сімейної династії Михайло Васильович Парасунько, фахівець у сільському господарстві (агроном, голова радгоспу, голова райвиконкому, голова облвиконкому, замісник міністра сільського господарства), двічі депутат Верховної Ради України в роки її незалежності, комунікаційна, гостинна, завжди оптимістично налаштована людина — мій багаторічний друг. Це він, разом з іншими депутатами, з великими труднощами домігся включення в Конституцію України статті про безкоштовну медицину.

Дивно, але цю статтю Конституції більше відстоювали депутати-немедики. На превеликий жаль, ця стаття Конституції залишилася мертвою. І в и н н і в цьому ми всі, а не лише

НАРДУПКА

Вона пані гонорова,
Бо приїхала зі Львова.
Симпатична, невеличка,
Любить Стуса і Павличка.
Заспіває про калину,
Вболіва за Україну.

А тепер, говорить, годі,
Україна вже не в моді.
Кольори її — червоні,
Опинилась в регіоні.
Строчить, ніби автоматом,
Стала леді депутатом.

А були ж часи чудові!..
Пам'ятаю пані в Львові
На майдані рано-вранці
У шовковій вишиванці.
Вона гучно гасла слала:
— Україні вільній слава!

Люба пані гонорова,
Чом цураєтеся Львова?
І не знаєте, де сісти,
Вам до шмиги комуністи.
Милі кольори червоні,
Ви засіли в регіоні.

З регіонів ані кроку,
Ви на себе гляньте збоку.
Сукня синя, трикотажна,
А душа така продажна.
Модна зачіска, перука,
Але хтось промовив: — Сука!

Анатолій Камінчук

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди ювілею. Успіхів, доброго здоров'я, довгих років життя!

З повагою,
професор Сорокман Таміла Василівна.

Декан, завідувач кафедри педіатрії Буковинського медичного університету, по-сусідські, телеграмою, добрими словами відгукнулася на мій «рубікон».

Якщо до свого ювілею я думав, що педіатри недостатньо згуртовані, то тепер переконався, що помилявся. І зрозумів: «Ніякий вітер не буває попутним для того, у кого немає порту призначення» (Мішель Монтень).

А ось інший завідувач кафедрою педіатрії цього ж медичного університету професор, доктор медичних наук Юрій Миколайович Нечитайло «примчав» до Тернополя та побажав мені ще і ще...

Він вручив мені гарно оформлену Буковинську листівку: «У день ювілею із найкращими побажаннями щастя, здоров'я та благополуччя...»

Юрій Миколайович також передав мені найщиріші та добрі побажання від багаторічного ректора цього медичного вузу Василя Павловича Пішака. А напередодні мого дня народження Василь Павлович надіслав мені листівку такого змісту:

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Щиросердно вітаю Вас із Новим Роком і Різдвом Христовим!

Зичу Вам міцного здоров'я, творчого натхнення, щастя, довголіття, подальших наукових звершень та досягнень у розбудові нашої України.

Хай у Вашій родині завжди панують любов і злагода, добробут та радість, шана та хвала!

З глибокою повагою

підпис

Василь Пішак

Слухаю, читаю і перечитую численні вітання у зв'язку з 80-річчям і з сумом уявляю, як летять

ЛЕЛЕКИ

Ці мандри тривожні, далекі,
Таке у лелеки життя.
Летять понад морем лелеки,
Лелеки у вирій летять.

Я чую приглушений клекіт,
Кажу до лелеки: — Лети!
Лелеки, лелеки, лелеки,
Мої українські брати.

Лелеки, я так не зумію,
Прощайтесь з рідним селом.
Летять у сніги, у завію,
Летять з перебитим крилом.

Напився водиці із глека,
Понюхав цілюще зело.
Я сам, як поліська лелека,
Покинув колгоспне село.

Стою в самоті під сосною,
Немає для серця розрад.
Лелеки повернуть весною,
А я не вернуся назад.

Анатолій Камінчук

Ну як без Донецька? Ну як без «донецьких?» Професор, доктор медичних наук національного медичного університету, мій давній-предавній товариш і друг Савелій Савелійович у своїй телеграмі говорить:

«Дорогой Иван Семенович! Сердечно поздравляю вас, корифея отечественной педиатрии, со знаменательным юбилеем! Желаю вам доброго здоровья, долгих лет жизни, дальнейших творческих успехов и благополучия. Обнимаю, профессор Острополец».

Його учениця, а сьогодні і його завідувачка кафедрою, доктор медичних наук, професор Наталя Володимирівна Нагорна телеграфує: «Вчителю, лікарю, вченому, філософу, лірику, вельмишановному Івану Семеновичу! Наші найщиріші привітання з нагоди 80-річчя з дня народження! Нехай наступні роки будуть наповнені відчуттям любові, творчої наснаги, душевним теплом, радістю за успіхи своїх послідовників. Здоров'я і добра вам, шановний ювіляре! Професор Н. В. Нагорна і співробітники кафедри педіатрії ФПО Донецького національного медичного університету».

Незважаючи на «кризу в голові», яка спостерігається ось уже багато років, фахова (педіатрична) спорідненість та солідарність ще зберігається. І вони є великими об'єднуючими і стимулюючими чинниками нас, педіатрів. А так, і зміцненню здоров'я малюків, здоров'я нації. Спрямоване

руйнування педіатричної служби в Україні є одним із самих негативних проявів сьогодишнього реформування охорони здоров'я. Одним із самих непередбачених негативних наслідків в майбутньому для здоров'я населення.

На підтвердження сказаного наведу лише маленький уривок зі статті «Отечественная медицина нуждается не в реформировании, а в капитальном ремонте» (газета «Новости медицина и фармация», сентябрь, № 15, 2006):

«...Как Вы относитесь к идее создания новой медицинской специальности — семейного врача ?» (запитання кореспондента). Відповідь заступника лікаря України, головного лікаря Київської міської лікарні № 8 Анатолія Пілецького: «Я выскажу свое сугубо личное мнение. За 25 лет работы главным врачом я не встречал ни разу специалиста, который был бы профессионалом сразу в 6-8 медицинских отраслях. А тут нужен именно такой. Может, не стоит бездумно брать пока еще не свойственный нам западный образец, а вернуть хотя бы то, что у нас уже было и всех устраивало...».

О, Господи, коли ти примусиш людину, людську спільноту виконати таку заповідь Михайла Грушевського: «Струси з себе рабський дух і навчися більше шанувати себе, українська суспільносте, коли хочеш жити по-людськи і бути по-людськи шанована».

Пам'ятаймо ж:

Боги вмирають,
 смертні — й поготов.
Кого од смерті
 вічність одвернула?
Моє життя,
 життя моїх братів —
уривок з вічності,
 що й нас, невічних,
 чула.

Анатолій Кравченко (Донецьк)

І це заклик до того, щоб ми спішили робити добро, добро для всіх, але насамперед — дітям.

Та й без Закарпаття ніяк не обійтися. Тим більше, що я там деякий час працював.

Шановний Іван Семенович!

По-перше, щиро вдячний Вам за Новорічні привітання та чудові книги з життєвою мудрістю. Перечитую їх уже декілька разів. Тільки «Педіатр» — людина з великим життєвим досвідом, людською мудрістю та великим розумом може так гарно викласти з філософським поглядом свої думки, спостереження, поєднуючи з вдало підібраною поезією, яка посилює все сказане Вами.

Нам приносить радість, натхнення, наша сім'я, діти, внуки. Слава Богу, з Вашої книги видно, що Ваша сім'я пішла у Вас. Мабуть, успадкували хороший генетичний код.

В переддень Вашого ювілею прийміть найщиріші вітання з побажанням Вам і Вашій сім'ї добра, злагоди, міцного здоров'я та ще довго любити, насолоджуватись природою, життям та плідною працею. Творчих Вам успіхів, шановний ювіляре! На многая і благая літа!

З повагою, ваш Юрій Кохан, головний лікар
санаторію «Сонячна Долина», заслужений лікар України
Закарпаття, 10. 01. 2009 рік

Крим також «зі мною»:

«Члена-корреспондента АМН Украины, профессора Ивана Семеновича Смийна, настоящего ученого, врача, учителя, справедливого и исключительно порядочного человека, патриота Украины, поздравляем славным юбилеем, желаем крепкого здоровья, неистощимой энергии, дальнейшего активного творческого труда во благо нашего народа и Родины. Профессор Богдельников И. В. и сотрудники кафедры».

Це Кримський медичний університет. Це мій колега по педіатрії і ректорству — Ігор Володимирович. На прикладі Ігоря Володимировича і своєму я можу стверджувати, що коли ми «позбулися хомути» ректорства, то наша педіатрична активність значно активізувалася. Тому я маю право «викинути» таке гасло: якщо ти присвятив себе педіатрії, педіатричній науці, ніколи не «пхайся» на адміністративний «трон» І скажіть іншим словами Володимира Висоцького:

Подымайте руки,
в урны суйте
Бюллетени, даже не читав, —
Помереть от скуки!
Голосуйте,
Только, чур, меня не приплюсуйте:
Я не разделяю ваш устав!

Із Кримського медичного університету я отримав також другу телеграму такого змісту:

«Заслуженному деятелю науки и техники, члену-корреспонденту АМН Украины, доктору медицинских наук, профессору Смияну Ивану Семеновичу. Поздравляю с юбилеем. Желаю здоровья, успехов, счастья в семье. С глубоким уважением профессор М. Иванова».

Маргарита Іванова — моя давня знайома, колега по педіатрії, у тому числі й по дитячій курортології. Вона голова асоціації Кримських педіатрів, а тому її вітання я сприймаю, як вітання від всіх педіатрів Криму. Що цікаво: ми всі, педіатри Криму і Тернопілля, Нью-Йорка і Москви, Пекіна і Парижа..., — єдині. Єдині у своїй натхненній життєвій позиції: здоров'я малюка, здоров'я людини — насамперед. Ми, педіатри, за своїми поглядам випередили політиків не на десятки років, а на віки.

Політики завжди були однаковими і схожими на

ЗВІРЯЧИЙ ПАРЛАМЕНТ

Надоїло самовладно Львові панувати
Довелося *volens nolens* (хочеш не хочеш — лат.) конституц'ю дати.
Радість у звірячій царстві. «От тепер нам гарно!
Бо хоч будуть брати й драти, то парламентарно».

От розписано вибори. Ну, се кожний знає,
Як то при таких виборах у звірів буває.
Вівці, що найбільшу в краї представляли масу,
Вибрали Вовків послами, що прибігли «з лясу».
А лиш трьох зі свого роду. Посумніли Вівці:
«От бач, штука! Конституц'я із Вовками в спілці!»...

Іван Франко (1883 рік)

Колектив кафедри патофізіології нашого університету вітав мене майже в повному складі: професор Марія Хара (на фотографії вона найменша — в житті вона «командир» — завідувач кафедри), професор Василь Файфура (він пройшов шлях від студента Тернопільського медичного інституту, до завідувача кафедри та проректора з навчальної роботи свого вузу), професор Юрій Бондаренко і незмінний та незамінний старший лаборант цієї кафедри Марія (вона була й незамінним та найкращим «командиром» усього технічного персоналу приймальної комісії як при моєму ректорстві, так і при моєму наступникові). Крім мене, на цій фотографії «функціонує» і професор Галина Павлишин (ведуча).

Ця «кафедра» навчає майбутніх лікарів, мабуть, найосновнішого: розуміння розвитку хвороби, розуміння різночинних та тонких механізмів змін у людському організмі, розуміння проявів того чи іншого симптому, того чи іншого синдрому і захворювання взагалі... Як жодна інша наука, патофізіологія вимагає особливої точності, логічності, правдивості... Ця наука накладає свій відбиток і на працівників кафедри. Тому не випадково вони (працівники кафедри) користуються значною повагою з боку студентів, як люди найбільш правдиві, справедливі, вимогливі...

Мабуть, не випадково професори цієї кафедри були неодноразовими опонентами моїх дисертанток на попередній, вузівській апробації. Я їм усім симпатизую, я їх усіх люблю батьківською любов'ю і, одночасно, мабуть, тому я

Не звікував, не згас.
А наче лист осінній
По-іншому зацвів,
розвиднився на політ.
Не всі збагнуть:
без крику й голосіння

В останнім леті я довчаю світ.
Де упаду?
Під клена чи тополю.
Чи явір прийме коренем чи глід.
Далеко, жаль, від того сонцеполя,
Де лоскитний мій слід не переблід.
Але ж земля одна.
І в її жили
Ввіллюся до останку, щоб колись
Хтось знов ступив на мого поля килим
І, молитов не знаючи, — моливсь.

Борис Чін

Галина Андріївна знову (і знову) звертається до мене за порадою чи, навпаки, щось радить. Вона, як і багато моїх соратників, переживає за ці урочистості, за своє майбутнє...

А я

Забутої мелодії мотив
Згадавсь мені і душу розтривожив
Тим, що уже не буду молодим,
Що вже туди вернутися не можу

У ті літа, у зваб весняний сад,
У запахущу паморочінь квіту...
Хоч смутком золотим й стривожить листопад,
Та вже ніколи не озветься літо,
Лиш давня пісня сплине в самоті
І защемить, і спогадом занеє,
Кругами розпливеться по воді
Й замлоїть в грудях, і залебедіє...
Журбо моя і радосте моя,
Мені тебе до скону не забути.
Той wspomин дорогий все б'ється ластів'ям —
Сполохано й тривожно б'ється в груди.

Олесь Доріченко

*Сергій Іванович Климнюк, доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри мікробіології і вірусології нашого вузу,
крім добрих побажань усного характеру, зачитав і вітальний адрес.*

УВАЖАЕМЫЙ ИВАН СЕМЕНОВИЧ!
С 80-летним юбилеем!

У Вас сегодня юбилей,
Не громкий он, но тем милей.
Шестнадцать раз уже по пять,
И мы спешим скорей обнять,
Поздравить с днем рожденья
И пожелать терпения.
В нелегкой жизни свой закон:
Кто терпелив — не побежден!
На споры силы тратить жаль:
Одно унынье да печаль.
Вы оптимист и жизнью всей
Вы доказали это всем!
Но годы все ж свое берут:
Заколет там, заносит тут.
И мудрость шепчет втихаря:
Вот нагрузился! Может, зря?
Здоровье-то всего дороже...
И в самом деле, дай Вам Боже
Покрепче сил, любви друзей
И много светлых, теплых дней.
За помощь Вашу всем своим
Знакомым, близким и родным,
С душой, всегда для всех открытой,
Не быть Вам никогда забытым!

С уважением, С. И. Климнюк

Сергію Івановичу притаманна спокійна вдача, він помаленьку, потихеньку тягне свого воза вперед. На його працю я дивлюся очима Маргарет Мід: «Мушу признатися, що особисто я вимірюю успіх тим, яку користь людина принесла своїм побратимам».

Катерина Посохова, багаторічна завідувач кафедри фармакології, доктор медичних наук, професор, завжди в ювілейні дні вітала мене та говорила приємні слова на мою адресу. Вона мене пам'ятає, і я її пам'ятаю ще з її студентських часів. Краще, ніж вона, педіатрії на її курсі не знав ніхто. У мене було таке враження, що Катерина Андріївна вивчала лише одну педіатрію. Я вважав, що вона більш ніж талановита дівчина. А тому мене зовсім не задовольняють її досягнення в науці. Це для її розумового потенціалу — мінімум-мінімум.

Можливо, повній реалізації себе їй заважали зовнішні чинники, можливо, не доставало віри... А тому для неї й багатьох, багатьох

БАЛАДА ВІРИ

Дерева хитало, як трави.
Лило, лило, й залило.
І хлопчик гукав під вітрами
До тих, хто покинув весло.

«Не вірте, нікому не вірте,
Що вся затонула трава!»
На вітер, на вітер, на вітер
Летіли й летіли слова.

І тим, хто з не перших хоробрих,
Хто думав, що вже не знесе,
Він видався ангелом добрим,
Який захистить і спасе.

«Повірте, — гукав він, — повірте:
Високе вода не схова!»
І люди гребли проти вітру
І вірили в дивні слова.

І вже коли берег замріяв,
Що й весело стало комусь,
Почув він: «Хоч плавати умієш?»
І хлопчик сказав їм: «Навчусь!»

Володимир Науменко

Антуанета Степанівна Сенякіна — багаторічний завідувач кафедри офтальмології нашого вузу, головний дитячий офтальмолог МОЗ України в минулому, професор, доктор медичних наук — вітає мене разом із головним лікарем спеціалізованого дитячого санаторія «Барвінок».

Я завжди ставився до Антуанети Степанівни Сенякіної з великою симпатією як до жінки і як до визначного фахівця. Усе її життя — робота, робота і ще раз робота. Робота насамперед заради добробуту сина та мами, заради свого задоволення, заради життя.

Можна такий стан сприймати як

СЛИЗЬКО

Така дорога — ковзь та ковзь...

Таке й життя : на неї схоже...

Дивлюсь — вже упав он хтось,
йому ніхто не допоможе...

Таке життя, такі льоди,
такі поламані надії.

Хоч сто разів підряд впади —
світ від жалю не заніміє...

А я топчу ту слизоту —
вона мене на землю кида,
а я встаю і знову іду,
бо хто ж за мене встане й піде???

Катерина Квітчаста

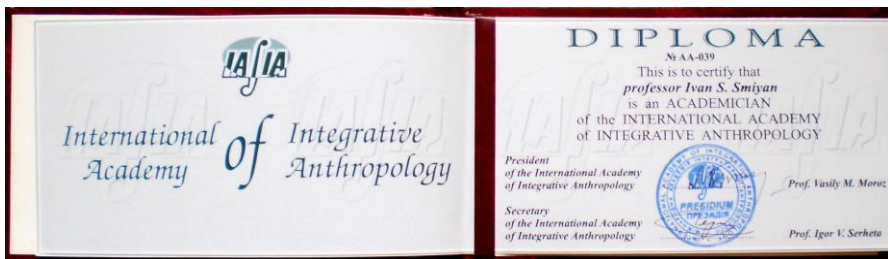
Що ж до Антуанети Степанівни, висококласного фахівця, яка надала і надає ефективну допомогу тисячам пацієнтів, то її стосуються слова Пола Айві:

«Внимательно посмотрите на знакомых вам людей, добившихся успеха, и вы обнаружите, что они полны энтузиазма к своей работе — энтузиазма, который заразителен. Они не только сами вдохновлены тем, что делают, — они вдохновляют и вас».

Костянтин Степанович Волков, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри гістології нашого університету, — взірець для наслідування. Інженер електронної мікроскопії, викладач гістології (одночасно закінчив біологічний факультет педагогічного інституту), доцент, професор... Цілеспрямована та наполеглива праця — єдина основа досягнень взагалі, а особливо в науці, зокрема.

Костянтин Степанович, крім привітань, вручив мені й поновлений диплом академіка інтернаціональної Академії інтегративної антропології.

Це маленький фрагмент форуму, присвяченого моєму ювілею: з професором Юрієм Миколайовичем Нечитайло (Чернівці) мої учні (доцент Тамара Олександрівна Воронцова, доцент Любов Августинівна Волянська, кандидат медичних наук Тетяна Миколаївна Недошитко).

В усіх святковий настрій. І це дуже добре. Для всіх.

На вулиці зима, правда не дуже холодна, а неофіційна частина мого ювілею вирине. Мені дуже приємні вітання всіх, в тому числі і такого видатного дитячого ортопеда-травматолога, багаторічного завідувача відді-

ленням, Ігоря Петровича Радчука, який зберіг життя не одні сотні малюнків. Його вирізняла не тільки висока професійність, а й талант поета, щира людяність та повага до всіх, з ким Ігор Петрович, спілкувався. Ні один урочистий вечір колективу дитячої обласної клінічної лікарні не відбувався без творчої участі цієї приємної, щирої, розумної людини. Ігор Петрович говорив мені приємні слова та вручив сувенір і вітальну листівку такого змісту:

Життя прекрасне тим, що в ньому місце є
для квітів, радості і свята.

Хай щастя сонячним кларнетом виграє!

Хай ллється місячна соната!

З глибокою повагою і найкращими побажаннями! Радчук.

На цьому знімку Ігор Петрович Радчук 30 років тому (перший справа, я — третій) також на моїх ювілейних святкуваннях, але присвячених 50-річчю.

Із погляду сьогодення «дзвіниці» ми були зовсім молодими.

Але то також були різдвяні свята,

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧЕР

На первозданний сніг ляга багрянцем захід.
Хтось поспішив уже прокласти лижний слід.
І вловлюєш з осель різдвяний рідний запах,
І згадуєш в цю мить ти свій великий рід.
І щемко, щемко так у цьому надвечір'ї
Стає твоїй душі, і прибуває жаль?
Що ти не встрінеш вже батьків на цім подвір'ї:
На їх останній шлях лягла снігів вуаль.

Леонід Закордонець

Василь Дмитрович Пришляк — вчений-кардіолог, заслужений лікар України, кандидат медичних наук, доцент, член НТШ, є «птахом» першого випуску нашого вузу. Його внучка — «пташеня» цього річного (2009) випуску нашого медичного університету. Донька Наталя зайняла проміжне положення в освоєнні медичних наук у нашому вузі. Одним словом, династія лікарів та одночасно сторінки багаторічної історії Тернопільського медичного інституту (академії, університету). І це далеко не єдина сім'я, яка може слугувати основою вивчення становлення та розвитку нашого вузу.

Ось уже 45 рік переступає поріг свого медичного університету 80-річний (мій ровесник) Василь Дмитрович. І це приносить йому життєву насолоду, розраду, задоволення від спілкування з колегами, пацієнтами... «Без дела веры нет: оно ее мерило» (Жан Расин) — це гасло Василя Дмитровича. Він і сьогодні в діагностично-лікувальному центрі університету постійно спілкується з пацієнтам, надаючи їм допомогу словом і своїми професійними знаннями. Він пам'ятає, що сказали

БЕЗСМЕРТНІ ПРЕДКИ

Раби будували замки й храми,
Сіяли й жали — раби.
Труд їх стоїть над віками —
Свідок життя й боротьби.

Із кожного купола й брами
Крізь роки темряви й злоби
Вони промовляють словами
До нас, до моєї доби:

«Люті кати поглумились над нами,
Скільки лягло нас у чорні гроби,
Та перемога — дивіться! — за нами:
Смерть не кінець боротьби.

Ті, що життя прогуляли без діла,
Що у народній купались крові,
В землю лягли і безслідно зотліли —
Ми ж і понині живі!»

Чую ваш голос простий і ласкавий,
Предки безсмертні мої:
Праця людини — окраса і слава,
Праця людини — безсмертя її!

Василь Симоненко

Василь Дмитрович разом зі своїми близькими вручив мені таке привітання:

Шановний Іван Семенович!

Вітаємо Вас з 80-річним ювілеєм

Як людину, лікаря, інтелігента, який зберіг себе фізично та інтелектуально, що є прикладом для усіх!

Як ректора нашої alma mater, під керівництвом якого ми навчалися та працювали!

Як доброго батька достойної дочки — нашої щирої подруги та співробітниці!

Як письменника-життєзнавця, людину творчу, яка передає свій життєвий досвід людям! Нехай Вас благословить Господь на многії літа на радість і благо найріднішим людям!

Низький уклін Вам від Пришляка В. Д та сім'ї Грималюків.

10. 01. 2009 р.

Що не кажіть, але найбільше «дісталосся» ведучому неофіційної частини мого ювілею. Увесь час він був у русі, у дійстві. І на цю роль згодилася найбільш авторитетна і шанована людина на Тернопіллі — В'ячеслав Антонович Хім'як: народний артист України, актор театру і кіно, режисер, педагог, громадський діяч, професор, володар премій ім. С. Будного, А. Бучми...

Він використовував усю свою акторську вдачу, щоб «забава» на мою честь промайнула весело, піднесено та дружньо. В'ячеслав Антонович від себе і своїх колег у різний час процитував два вірші (автор О. П. Мосійчук — актор, режисер, заслужений артист України), які запали мені в душу.

Безпосередньо до мене:

В ці іскристі, неповторні, Богом дані свята
Вас, Семенович, всі друзі злетілись вітати,

Побратими давні й щирі, вчені й доктори,
Учні Ваші, що вже стали професори.

Всі, хто дихає повітрям з Вами в єдино,
Хто у думках Ваших мудрих славить Україну,

Хто трактат спаси й помилуй читає охоче,
Хай в добрі минають дні їм, хай минають ночі.

Хай, Семенович, і Ваші здійснюються мрії.
А ми коротко згадаєм шлях в педіатрію.

У тім краю, що тепер президентів родить,
Колись бузько піднебесся крилами розводив

Й немовля, як це зазвичай, не в капусті кинув,
А лагідно примостив взяв на кущі калини.

Батько Семен односельцям говорив усюди:
«На калині знайшов я сина! Доктор буде, люди!
Знає кожен: і дорослий, і мала дитина, —
Що цей з кетягами кущик — цілюща рослина!
«Ой у лузі!» всі співали, аж у Сумах чули,
Як годиться, пригощались, хрестить не забули.
Відлітали дні у вирій, ріс хлопець поволі,
Вчився славно Іван Сміян в акушерській школі,
В інституті у Харкові гриз граніт науки,
Далі життя не давало ні хвилини скуки, —
Трускавець був, Мукачево, П'ятигорськ далекий,
Облітав не менше світу, ніж отой лелека.
Тепло серця щедро дітям дарував щомиті
І насагу невичерпну вмів на всіх ділити.
Коли прибув у Тернопіль доктор Сміян, — місто
Шанобливо посміхнулось й вклонилось врочисто.
Всі в медичнім інституті почали радіти
І взялися за святу справу Сміянові діти.
Он їх скільки, учнів Ваших, лікарів від Бога,
Що роками йшли пліч-опліч по правди дорогах.
Славний Батьку, Учителю, наш прадавній друже,
В ці чудові дні зимові тішимося дуже,
Що стрічаєте ці свята багатим врожаєм
Отож шани народної й надалі бажаєм!
Визнання в ділах житейських, затишку в родині,
Вас маленьким не дарма ж бо знайшли у калині,
Бо хто іще отак може любити дитину,
Вболівать за рідну землю, бути достойним сином
Батьків славних. Нехай ранки росяні із Вами
Будуть завжди освячені добра сторінками.
Нехай задуми високі щодня воскресають,
З ювілеєм всі Вас щиро сьогодні вітають!

Перед привітанням моїх діток:

Ну а зараз товариство, я прошу до слова
Найрідніших і найближчих дітей Сміянових,

Можна було б слово просто нині їм надати,
Але хочеться у оду все заримувати.

Якось Іван Семенович сказав: «Сашко, сину,
А поїдь-но подивися, чи росте калина
На землі, де промайнуло дитинство далеке»...
Син поїхав, звідти дзвонить: «Тату, той лелека,
Що приніс тебе і далі над полем кружляє,
Носить щодня діток малих, то у зелен-гаю,
То в капусту, то у жито, то прямо у хату
І роздає добрим людям хлопчиків й дівчаток».

— «Значить так, — промовив батько, — ти є хлопець бравий,
Вчись і будеш продовжувать в Сумах мою справу,
Щоб майбутнє завжди мало славне село Білка.
Із собою візьми, сину, невістку Світлану,
Вона дітей малесеньких, мов рідних догляне,
Гінеколог першокласний — що є ще святіше?»
Отак й досі син й невістка батька свого тішать.

Горить сяйво у тім краю Олександра ватра
Всі шанують, поважають суперпедіатра!
Тоді й дочка Світланочка підбігла до тата,
Почала, як жінки вміють, молити й благати
Оченята прижмурила отак вузько-вузько:
— Хочу й я побачить, тату, родинного бузька».

— Ти, Світланко, ще побачиш, — стиха мовив тато,
Але тут дорослих треба також лікувати!»

Не перечила: «Як скажеш...», — Чемна одне слово.
Та і хто б ще сумнівався — діти ж Сміянові!

Вже професор, лікар класний, ще синочка має,
Він на камеру, он бачте, ювілей знімає.

Стоматолог. Звуть Іваном в честь високу діда!
Тож завжди безмежно рада і бабуся Ліда

Перемогом Світланочки. Та що тут казати,
Якщо маєш Вікторію — лиш перемагати!

Коли поруч є ця жінка — світ стає добрішим,
Тож римуються, як бачте, мимоволі вірші.

Бачиш її і хочеться жити і радіти,
Але що це я... Для батька хай говорять діти!
Аж ось нарешті з'являються свої.

*Свої (справа наліво): онук Ваня, донька Світлана, онука Катя,
невістка Світлана. Ми вже трохи втомилися:
з 8 години ранку й до пізнього вечора (це на фуршеті).*

Дві Світлани вийшли в коло і таке мені сказали.
Донька:

«Минають дні, минають ночі»
Черговий Ювілей як свято нашої душі,
Як привід подивитися в розумні очі,
Читаючи для вас свої вірші.

«Як сонце сходить і заходить»,
Не зволікаючи ні дня,
Так і на мене муза сходить
Щорічно в день твого народження.

«Від книги до книги» — не шлях, а життя,
«Від крісла до крісла» — не просто буття,

«Парад академій...» — не показ, а струми,
Цеглина минулого — майбутнього «Думи...».

Нехай «З журбою радість обійметься»,
Нехай задумане, намріяне здійсниться,
«Прийдешній день нехай готує» світлий ранок
І манить сонячним промінням ганок.

«Приятелі, яких повсюду треба мати»,
Нехай прийдуть до твоєї хати
І зрозуміють сутність вічного добра,
Чому найкраще в світі — дітвора.

«На все ти, Боже, дав пораду»,
Послав терпіння на людську ваду
І мудрість, що іще даси —
«Лише помилуй і спаси».

Здоров'я, радощів бажаємо для тата,
Теплом душі нехай зігріта буде хата,
А ми завжди і поруч разом з ним,
Бо всі «Повітрям дихаєм одним».

Невістка:

Дорогой Иван Семенович!

Сердечно поздравляю Вас с юбилейным Днем рождения. Поздравляю Вас — великого Человека: ученого, врача, мыслителя, семьянина, наставника; Человека — чье имя и через много лет открывает сердца и души людей; Человека, который вызывает одновременно и благоговейное восхищение и трепетную боязнь. Вы — бездонный кладень мудрости, трудолюбия, знаний, оптимизма и многих других качеств, которых нам не хватает, но с большими потугами пытаемся наследовать хотя порой и незаметно. Для меня счастье и подарок судьбы быть членом Вашей семьи, где царит мир, дружба, уважение, порядок, любовь.

С этого дня и на многие годы желаю Вам стабильного здоровья, крепости тела и духа, бодрости и светлости мыслей, яркости впечатлений и комфорта в жизни, тепла и хорошей погоды в доме, радости и гордости за своих детей, внуков, учеников, большого урожая в саду и огороде, неиссякаемого источника идей для новых книг. Пусть у Вас всегда будут три желания и возможности их достижения.

С глубочайшим уважением, невестка Светлана.

10.01.2009 г.

Син:

У черзі всіх зимових свят
Завжди у нас ще є подія.
І ми не змучимось стократ
Бажати, щоб Любов, і Віра, і Надія
Були присутні у Родині.
Ми знову тут — в домашньому теплі,
І рік тому, і двадцять та й нині
Бажаємо, господарю, тобі
Здорових міцних літ і творчого паріння.
Чекаємо 14-те і ...надцятье творіння,
Як керівництво у життєвім вирі,
Що вчить нас жити із собою в мирі.

Спасибі, Тато і Дідусь, за настанови, розуміння,
За наші навички і вміння.
За промахи нас не сvari,
Низький уклін від нас прийми.

Мене огортає радісне піднесення, усе навколо лише світле, тепле, приємне...

А

Соловйова пісня ллється,
Розливається в низах,
Соловей лящить, сміється...
Наче... тоне у сльозах.
Квітнуть яблуні і груші,
В світлі місячнім тремтять...
Наче... мертвих скорбні душі
В білих саванах стоять.
Вся земля миліша раю...
Шум, пісні і щастя скрізь!
Я дивлюся, я ридаю,
Я не бачу із-за сліз.

Олександр Олесь

А вже вечір...

«Я хочу, щоб кожний діяв і сповняв свої життєві обов'язки, скільки може; щоб сам я упокоївся за садінням капусти, але не журачись ні смертю, ні тим паче моїм необробленим городом».

Мішель Монтень (переклад А. Перепаді)

Літературно-художнє видання

Сміян Іван Семенович

Як втихне буря під ребром...
(книга п'ятнадцята)

Дизайн обкладинки *Світлани Демчак*
Випусковий редактор *Маргарита Більчук*

Підписано до друку 06.10.09. Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times. Друк офсетний. 14,0 ум. др. арк., 8,5 обл.-вид. арк.
Тираж 250. Замовлення 09-464.
Редакція газети «Підручники і посібники». Свідоцтво ТР №189 від 10.01.96.
46020, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а.
Тел. 8-(0352)-43-15-15; 43-10-21. E-mail: pp@pp.utel.net.ua
www.pp.utel.net.ua